

”Tunnetaan maahanmuuttokriittisistä mielipiteistään”

’Maahanmuuttokriittisyys’ Helsingin Sanomissa 2008–2017

Anna Maria Lyydia Takala
Helsingin yliopisto
Valtiotieteellinen tiedekunta
Viestintä
Pro-gradu -tutkielma
Toukokuu 2018

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

Tiedekunta/Osasto – Fakultet/Sektion – Faculty
Valtiotieteellinen tiedekunta

Tekijä – Författare – Author
Takala, Anna Maria Lydyia

Työn nimi – Arbetets titel – Title

"Tunnetaan maahanmuuttokriittisistä mielipiteistään" – 'Maahanmuuttokriittisyys' Helsingin Sanomissa 2008–2017

Oppiaine – Läroämne – Subject
Viestintä

Työn laji – Arbetets art – Level
Pro gradu

Aika – Datum – Month and year
05/2018

Sivumäärä – Sidoantal – Number of pages
90

Tiivistelmä – Referat – Abstract

Työssä selvitetään, miten 'maahanmuuttokriittisyyttä' on Helsingin Sanomissa käsitelty vuosina 2007–2018. Työn teoreettinen viitekehys on kielen ja ideologian suhde, jossa kielen muutokset ennakoivat ja heijastelevat yhteiskunnan muutoksia.

'Maahanmuuttokriittisyys' liittyy maahanmuuttovastaiseen ideologiaan, joka nousi internetin keskustelupalstoilta osaksi politiikkaa ja julkista keskustelua 2000-luvulla. Perussuomalaisilla on ollut tässä keskeinen rooli, sillä monet 'maahanmuuttokriitikot' ovat ponnistaneet politiikkaan juuri perussuomalaisten listoilta. Myös journalismi ja tavat, joilla pakolaisuutta, maahanmuuttoa ja maahanmuuttopolitiikkaa on suomalaisessa mediassa käsitelty, ovat vaikuttaneet 'maahanmuuttokriittisen' ideologian vakiintumiseen.

Tutkimuksen aineistona ovat Helsingin Sanomissa vuosina 2008–2017 julkaistut journalistiset jutut, joissa mainitaan joku variaatio sanasta 'maahanmuuttokriittisyys'. Aineiston laajuus on 350 juttua. Tutkimuksessa sovelletaan Norman Faircloughin kriittistä diskurssianalyysiä sekä määrällistä sisällön erittelyä. Kriittisessä diskurssi-analyyysissä teksteistä etsitään diskursseja, puhetapoja, jotka määrittävät, millaista todellisuutta tekstit rakentavat.

Työn tutkimuskysymykset ovat 1) Miten 'maahanmuuttokriittisyyttä' käsitellään julkisessa keskustelussa? ja 2) Miten sanan käyttö on muuttunut vuosina 2008–2017?. Lisäksi työssä pohditaan termin käytön syitä ja seurauksia.

Analyyysissa aineistosta saatiin seuraavat tulokset. Ensinnäkin Helsingin Sanomissa on nähtävissä diskurssi-formaatio, jossa termi 'maahanmuuttokriittisyys' on luonnollistettu osaksi Helsingin Sanomien omaa kieltä. Sanan alkuperä, Homma-foorumi ja Jussi Halla-ahon Scripta-blogi, on häivytetty jutuissa alusta asti. 'Maahanmuuttokriittisyys' ilmiönä yhdistetään kyllä voimakkaasti Halla-ahoon ja Homma-foorumiin, mutta sitä, että sana on peräisin Homma-foorumilta ja Jussi Halla-ahon blogista, ei tuoda esille.

Toisekseen 'maahanmuuttokriittisyys' muodostuu nopeasti itsenäiseksi termiksi, jota voidaan käyttää sellaisenaan, ilman siihen liitettäviä määreitä. Kuvailevasta adjektiivista tulee siis itsessään merkityksen sisältävä substantiivi, mikä on omiaan tekemään sanasta itsestäänselvyyden.

Kolmanneksi aineistosta on erotettavissa kolme erilaista diskurssia. Ensimmäisessä diskurssissa 'maahanmuuttokriittisyys' yhdistyy Jussi Halla-ahoon ja perussuomalaisiin. Toisessa diskurssissa 'maahanmuuttokriittisyys' liitetään osaksi eurooppalaisia populistisia puolueita ja erityisesti brittiläistä Ukip-puoluetta. Kolmannessa diskurssissa 'maahanmuuttokriittisyyttä' käsitellään yleisenä, yhteiskunnallisena ilmiönä.

Neljänneksi sanan 'maahanmuuttokriittisyys' avulla voidaan legitimoida rasismia, sillä 'maahanmuuttokriittisyyttä' käytetään jutuissa rasismin rinnalla tavalla, joka antaa 'maahanmuuttokriittisyydestä' kuvan rasismista irrallisena maahanmuuton kritiikkinä. Tämä palvelee 'maahanmuuttokriitikoiden' tavoitteita, sillä he korostavat usein sitä, kuinka 'maahanmuuttokriittisyydellä' ei ole mitään tekemistä rasismin kanssa.

Viidenneksi sanan käyttö on hyvin systemaattista eikä sitä juurikaan kyseenalaisteta jutuissa. Vuonna 2015 Helsingin Sanomien silloinen toimituspäällikkö linjaa kolumnissaan, että sanan käytöstä tulisi luopua, mutta sana on jo niin vakiintunut, ettei linjaus juurikaan näy Helsingin Sanomien sivuilla. Perussuomalaisten puoluekokous kesällä 2017 ja Jussi Halla-ahon valinta puolueen puheenjohtajaksi näyttävät, että termi elää ja voi hyvin Helsingin Sanomissa eikä ole mitään viitteitä siitä, että sanan käyttöä oltaisiin vähentämässä.

Avainsanat – Nyckelord – Keywords

maahanmuuttopolitiikka, diskurssi, diskurssianalyysi, politiikka, ideologiat, journalismi, media

Sisällys

1 Johdanto.....	1
2 Kritiikin keinot ja retoriikka	7
2.1 Monenlaista kritiikkiä: ’maahanmuuttokriitikot’, ’ilmastokriitikot’ ja ’eurokriitikot’	7
2.2 Kieli ja ideologia.....	13
3 ’Maahanmuuttokritiikin’ taustaa.....	20
3.1 Katsaus maahanmuuttoon Suomessa	20
3.2 Rasisteja, nationalisteja vai jotain muuta? – Mistä ’maahanmuuttokritiikissä’ on kyse?	23
3.3 ’Maahanmuuttokritiikki’ osaksi politiikan valtavirtaa.....	31
3.4 ’Maahanmuuttokritiikki’ ja journalismi.....	36
4 Menetelmä ja aineisto	42
4.1 Menetelmä	42
4.2 Aineisto.....	47
4.3 Aineiston luokittelu.....	49
5 Analyysi.....	54
5.1. ’Maahanmuuttokriittisyys’ vakiintuu nopeasti	54
5.2 ’Maahanmuuttokriittisyyttä’ ei juuri kyseenalaisteta.....	57
5.3 ’Maahanmuuttokriittisyyttä’ käsitellään politiikan uutisissa	60
5.4 Juttujen aiheena perussuomalaiset ja maahanmuutto.....	63
5.5 Mitä ja keitä kutsutaan ’maahanmuuttokriitikoiksi’?	66
6 Yhteenveto ja johtopäätökset.....	74
Lähteet	85

Liite 1: Aineistotaulukko

1 Johdanto

”37-vuotias Halla-aho tunnetaan maahanmuuttokriittisistä mielipiteistään, mutta hän on paljon muutakin: muun muassa kolmen lapsen isä Eirasta, ammuntaa harrastava siviilipalvelusmies ja 37-vuotias filosofian tohtori.”
(HS 28.10.2008)

Näin kirjoitti Helsingin Sanomat syksyn 2008 kunnallisvaalien jälkeen. Kyseessä oli ensimmäinen kerta, kun Suomen suurimmassa päivälehdessä käytettiin sanaa ’maahanmuuttokriittinen’. Perussuomalaisten listoilta kuntavaaleissa läpipäässyt Jussi Halla-aho oli itse aikaisemmin (09.09.2006) käyttänyt Scripta-blogissaan tätä termiä, mutta nyt sana esiintyi ensimmäistä kertaa Helsingin Sanomissa. Ennen vuoden 2008 kuntavaaleja sanoja ’maahanmuuttokriittisyys’, ’maahanmuuttokriittinen’ ja ’maahanmuuttokriitikko’ ei juuri näkynyt valtakunnan julkisuudessa. Termiä käytettiin lähinnä Halla-ahon blogissa ja internetin keskustelupalstoilla, kuten maahanmuuttoaiheisiin keskittyvällä Homma-foorumilla¹.

Kieli on valtaa. Sanavalinnoilla voidaan vaikuttaa ihmisten ajatteluun, vakiinnuttaa ideologioita ja tehdä asioista normaaleita tai poikkeavia (esim. Hall 1990). Uudissanojen synnyssä on usein kyse radikaaleista muutoksista, jotka voivat avata uusia horisontteja poliittiselle toiminnalle (Kurunmäki 2001, 151, 153). Ymmärtääksemme sitä, miten erilaiset ideologiat vakiintuvat osaksi julkista keskustelua, meidän on ymmärrettävä kieltä, millä niistä puhutaan (esim. Fairclough 1997). Ideologian ja tekstien tutkiminen kietoutuvatkin tiukasti toisiinsa (Koivisto & Suikkanen 1992, 76).

’Maahanmuuttokriittisyydestä’ puhuminen toi suomalaiseen keskusteluun sanan, joka yhdistyi uuteen, maahanmuuttovastaiseen ideologiaan. Maahanmuuttovastaisia äänenpainoja oli toki politiikassa ja julkisuudessa esitetty aikaisemminkin, mutta 2010-luvun taitteessa tapa keskustella maahanmuutosta muuttui (esim. Lydén 2012). Tätä muutosta kuvaa hyvin termi ’maahanmuuttokriittisyys’, joka vakiinnutti nopeasti paikkansa julkisessa keskustelussa. ’Maahanmuuttokriittisyydestä’ puhumisen on arvioitu jopa korvanneen 2010-luvulle tullessa osin rasismien käsitettä (Ruotsalainen & Saresma 2017, 166). Nyt kun ’maahanmuuttokriittisyyden’ ensiesiintymisestä valtakunnan julkisuudessa on

¹ Homma-foorumin virallinen kirjoitusasu on Hommaforum. Keskustelupalstasta käytetään puheessa yleensä ilmaisua Homma-foorumi. Homma erisnimenä viittaa Homma-foorumin taustalla vaikuttavaan rekisteröityyn yhdistykseen nimeltä Homma ry. Käytän tässä työssä Homma-foorumista oikeinkirjoitusääntöjen mukaista kirjoitusasua Homma-foorumi.

kulunut lähes kymmenen vuotta, on aika katsoa taaksepäin ja perehtyä siihen, miten termiä on Helsingin Sanomissa käytetty viimeisen kymmenen vuoden aikana.

Sanojen 'maahanmuuttokriitikko', 'maahanmuuttokriittisyys' ja 'maahanmuuttokriittinen' käyttö on herättänyt arvostelua, sillä sen on katsottu hyödyntävän maahanmuuttoa vastustavien agenda (mm. Keskinen 2009). Perussuomalaisia tutkineet Emilia Palonen ja Tuija Saresma (2017, 27) kertovat kirjassaan *Jytkyt & jätkät* välttävänsä tietoisesti "perussuomalaisten maahanmuuttovastaisen siiven lanseeraamaa ja median kritiikittömästi käyttöön ottamaa uudissanaa 'maahanmuuttokriittinen'". Koska tässä työssä pyrin avaamaan sitä, millaisia merkityksiä termin 'maahanmuuttokriittisyys' käyttöön julkisuudessa liittyy, on minun myös käytettävä termiä työssäni. Koska termiin kuitenkin liittyy arvolutaus, käytän sanoja lainausmerkeissä osoittaakseni, että lähestyn niitä nimenomaan tutkimuskohteina.

Itse sanaparina maahanmuuttokriitikko on yksinkertainen: henkilö, joka suhtautuu kriittisesti maahanmuuttoon. Kiinnostavan käsitteestä tekee se, miten taitavasti siinä hyödynnetään sanaan kriitikko liittyviä merkityksiä ja mielleyhtymiä (kriittisyyttä ja kriitikoita käsitteitä tarkastelen lähemmin luvussa 2.1). 'Maahanmuuttokriittisyydelle' – niin kuin muillekin käsitteille – luodaan merkitys siinä kontekstissa, jossa sitä käytetään. Tämän työn ensisijaisena tavoitteena on perehtyä siihen, *miten 'maahanmuuttokriittisyyttä' on käsitelty julkisessa keskustelussa* – tässä tapauksessa Helsingin Sanomien uutisissa vuosina 2008–2017. Työni tutkimuskysymykset ovat:

- 1) *Miten 'maahanmuuttokriittisyyttä' käsitellään julkisessa keskustelussa?*
 - a. *Keitä nimitetään 'maahanmuuttokriitikoiksi'?*
 - b. *Minkälaisia ajatuksia, tekoja ja ilmiöitä kutsutaan 'maahanmuuttokriittiseksi'?*
- 2) *Miten 'maahanmuuttokriitikoiden' ja 'maahanmuuttokriittisyyden' käsittely on muuttunut vuodesta 2008 vuoteen 2017?*

Jottei analyysini jäisi pintapuoliseksi, pohdin luvun 5 analyysissa ja luvun 6 johtopäätöksissä myös termin käytön syitä ja seurauksia. Pelkän tekstiaineiston pohjalta on vaikea antaa yksiselitteisiä vastauksia siihen, miksi termiä on ryhdytty käyttämään tai mitä sen käytöstä seuraa, mutta erilaisia arvioita on aikaisempien tutkimusten ja tästä työstä saatujen tulosten perusteella mahdollista antaa.

Fairclough (1997, 10) on todennut, kuinka kielen erittely on tärkeä osa sosiaalisten muutosprosessien tutkimusta. Kielen nopeat muutokset heijastelevat usein myös yhteis-

kunnan nopeita muutoksia. Kyse on siitä, kuinka sanoilla ja merkityksillä tehdään politiikkaa (Palonen & Saresma 2017, 42). Sanat 'maahanmuuttokriittisyys', 'maahanmuuttokriittinen' ja 'maahanmuuttokriitikko' ovat osa muutosta, joka tapahtui tavassa, jolla suomalaisessa julkisessa keskustelussa käsiteltiin suhtautumista maahanmuuttajiin, pakolaisuuteen ja maahanmuuttoon. Vaikka maahanmuuton ja siihen suhtautumisen käsittelyä politiikassa ja mediassa on tutkittu paljon, ei 'maahanmuuttokriittisyyttä' sanana ole juurikaan läpivalaistu, vaikka siihen nimenomaan tiivistyy hyvin paljon viimeisen vuosikymmenen poliittisesta muutoksesta.

'Maahanmuuttokriittisyydestä' ja maahanmuuttokeskustelusta ei voi puhua käsittelemättä perussuomalaisia (mm. Maasilta 2012, 9). Sen lisäksi, että termiä 'maahanmuuttokriitikko' käytettiin ensimmäistä kertaa Suomen suurimmassa päivälehdessä perussuomalaisesta kunnanvaltuutetusta, suhtautuivat lähes kaikki perussuomalaisten vuoden 2011 eduskuntavaaliehdokkaat maahanmuuttoon kielteisesti (Ylä-Anttila 2014, 203). On myös kiistämätön tosiasia, että maahanmuuttovastaisuus ja rasismi ovat osa perussuomalaisten populismia (Palonen & Saresma 2017, 15). Perehdyn perussuomalaisten ja 'maahanmuuttokriittisyyden' suhteeseen tarkemmin luvussa 3.

Perussuomalaisia, Halla-ahoa, oikeistopopulismia ja maahanmuuttovastaista liikehdintää on tutkittu paljon. Markus Mattlar (2010) on analysoinut Jussi Halla-ahon käsittelyä mediassa. Karina Horsti ja Kaarina Nikunen ovat tutkineet maahanmuuttovastaisen (anti-immigrant) agendan muodostumista mediassa (Horsti & Nikunen 2013). Emilia Palosen ja Tuija Saresman (2017) toimittamassa teoksessa *Jätkät & Jytkyt* analysoidaan, miten perussuomalaisia ja populismia on julkisessa keskustelussa määritelty. Tuukka Ylä-Anttila (2017) on tutkinut suomalaista populismia perussuomalaisten kautta ja Inari Sakki ja Katarina Petterson (2015) ovat perehtyneet maahanmuuttovastaiseen blogikirjoitteluun Suomessa ja Ruotsissa. Niko Pyrhönen (2015) on tutkinut sitä, millaisia tarinoita maahanmuuttovastaisessa retoriikassa tuotetaan julkisilla internetin keskustelupalstoilla, kuten Homma-foorumilla ja Helsingin Sanomien verkkokeskusteluissa. Oma työni täydentää tätä kenttää perehtymällä siihen, miten aikaisemmissa tutkimuksissa käsiteltyä maahanmuuttovastaista ideologiaa ja sen ilmenemismuotoja on 'maahanmuuttokriittisyyden' yhteydessä käsitelty Helsingin Sanomissa.

Se, että termi maahanmuuttokriitikko vakiintui niin nopeasti osaksi uutiskieltä, kertoo merkityskamppailusta, jossa sana lunasti paikkansa vallitsevassa diskurssissa (ks. esim.

Hall 1992, 310). Niinpä ymmärtääkseen termin vakiintumisen syitä ja seurauksia on ymmärrettävä, mistä on kyse kielen ja ideologian vuorovaikutuksessa. Työssäni painotuu median rooli 'maahanmuuttokriittisyyden' omaksujana ja valtavirtaistajana.

Tutkimukseni keskeisenä viitekehyksenä onkin kielen ja ideologian suhde. Pysin avaamaan merkityksiä ja määritelmiä, joita 'maahanmuuttokriittisyyteen' on liitetty. Analysoin, miten 'maahanmuuttokriittikkö' on julkisessa keskustelussa käsitelty, millaisiin diskursseihin termin käsittely kytkeytyy ja miten 'maahanmuuttokriittisyys' on sanana palvelut maahanmuuttovastaista ideologiaa. Tässä työssä tarkastelen ideologiaa ja diskurssia niin sanotusta faircloughilaisesta näkökulmasta ja määritän ideologian ajatusmalliksi, jota pyritään välittämään ja vakiinnuttamaan diskurssin avulla.

Sanana itsessään 'maahanmuuttokriittisyys' ei ole ideologia, mutta se on keskeinen osa vuosituhannen alussa nousutta maahanmuuttovastaista ideologiaa, johon viitataan tässä työssä myös 'maahanmuuttokriittisyytenä'. Vuonna 2010 perussuomalaisten eduskuntavaaliehdokkaat julkaisivat "maahanmuuttokriittisen vaaliohjelman", Nuivan vaalimanifestin. Viimeistään sen jälkeen on perusteltua puhua ideologiasta, ja koska moni 'maahanmuuttokriitikoksi' itsensä mieltävä katsoo ideologian olleen olemassa jo ennen Nuivaa vaalimanifestia (mm. Hannula 2011), koen, että 'maahanmuuttokriittisyyttä' voi lähestyä ideologian näkökulmasta ja termin 'maahanmuuttokriitikko' kautta on mahdollista päästä käsiksi siihen, miten tuota ideologiaa on julkisessa keskustelussa käsitelty.

'Maahanmuuttokriittisyyttä' tarkasteltaessa nousee esiin kysymys rasismista. Itsensä 'maahanmuuttokriitikoksi' määrittelevä Milla Hannula (2011, 102) korostaa erottelua 'maahanmuuttokriitikin' ja rasismin välillä. Hänestä 'maahanmuuttokriitikissä' on kyse maahanmuuttopolitiikan kritiikistä, ei rasismista. Sen sijaan kansallismielisyys ja nationalismi kuuluvat Hannulan (2011, 65, 88) mukaan 'maahanmuuttokriittiseen' ajatteluun. *Äärioikeisto Suomessa* -teoksen kirjoittaneet toimittajat Mikael Brunila sekä vasemmistolaiset poliitikot Dan Koivulaakso ja Li Andersson (2012) ovat puolestaan sitä mieltä, että 'maahanmuuttokriitillä' on selvä kytkös rasismiin ja äärioikeistolaisuuteen. Luvussa 3.2 käyn tarkemmin läpi 'maahanmuuttokriittisyyden' taustoja ja määrittelyä, sekä pohdin 'maahanmuuttokriittisyyden' suhdetta rasismiin, nationalismiin ja kansallismielisyyteen.

Käytän tässä työssä rinnakkain käsitteitä *julkisuus* ja *julkinen keskustelu*. Julkisuus on käsitteenä laaja, ja lähestyn julkisuutta klassisen määritelmän mukaan sosiaalisena keskustelun tilana, jossa medially ja journalismilla on keskeinen rooli (ks. esim. Malmberg 2012, 20). Julkisuudella viitataan tässä työssä siis – ellei toisin sanota –, *mediajulkisuuteen* ja useimmiten vielä julkisuuteen niin sanotussa perinteisessä mediassa², eli journalismissa. Myös *julkisella keskustelulla* viitataan nimenomaan perinteisen median välityksellä käytyyn julkiseen keskusteluun.

Kun perkaan sitä, miten ’maahanmuuttokriittisyyttä’ on julkisuudessa käsitelty, tulen väkisinkin samalla pohtineeksi, millainen merkitys julkisella keskustelulla on ollut ’maahanmuuttokriittisyyden’ vakiintumisen kannalta. Luvussa 3.4 esittelen erilaisia näkemyksiä siitä, miten media on käsitellyt maahanmuuttoa ja maahanmuuttovastaisuutta ja miten tämä käsittely on vaikuttanut ’maahanmuuttokriittisyyteen’ ja päinvastoin. Lähden tässä työssä siitä ajatuksesta, että perinteisellä medially on edelleen merkitystä julkisen mielipiteen muokkaajana (Ylä-Anttila 2017, 33; Meyer & Hinchman 2002, 9).

Olen rajannut aineistokseni Helsingin Sanomat. Tämä johtuu pitkälti siitä, että pro gradun laajuudessa työssä aineisto ei voi olla kovin laaja. Julkisen keskustelun pirstaloituksessa ei yksi lehti – edes Suomen suurin – ole ainut media, joka muokkaa ymmärrystämme ja kuvaamme maailmasta (ks. esim. Ruotsalainen 2017, 182, 186). Perinteistä mediaa käytetään kuitenkin edelleen Suomessa paljon eikä sen asema ole juurikaan horjunut (Matikainen 2017, 332–333). Erityisesti politiikassa perinteisen mediajulkisuuden merkitys on suuri (Herkman 2012, 197). Näin ollen pidän Helsingin Sanomien käyttöä lähteenä perusteltuna. Helsingin Sanomien rinnalla käytän tarvittaessa muuta aineistoa, kuten esimerkiksi Jussi Halla-ahon Scripta-blogia.

Rajaamalla aineistoni Helsingin Sanomiin en halua vähätellä sosiaalisen median merkitystä: nousihan koko termi ’maahanmuuttokriittisyys’ valtajulkisuuteen nimenomaan Jussi Halla-ahon blogista ja Homma-foorumilta (Matikainen 2012, 143). Poliitikot hyödyntävät yhä enemmän blogeja viestinnässään, ja erityisesti tätä tekevät äärioikeistolai-

² Kun kirjoitan tässä työssä perinteisestä mediasta tai mediasta, viitataan nimenomaan perinteiseen uutismediaan ja journalistisiin sisältöihin erotuksena niin sanotusta uudesta mediasta, johon kuuluu muun muassa sosiaalinen media. (ks. esim. Matikainen 2017, 332)

set poliitikot (Sakki & Petterson 2017, 3). Samaan aikaan myös journalistit turvautuvat blogeihin lähteinä, mikä mahdollistaa erilaisten agendojen siirtymisen valtajulkisuuteen. Juuri tämän takia onkin kiinnostavaa nähdä, miten alun perin Jussi Halla-ahon blogissa ja Homma-foorumilla käytettyä termiä on käsitelty journalistisessa kontekstissa.

Menetelminäni käytän sekä määrällistä että laadullista tekstin analyysiä. Hyödynnän Norman Faircloughin 1990-luvulla kehittämää kriittistä diskurssianalyysiä ja yhdistän siihen määrällistä sisällönerittelyä ja laadullista sisällönanalyysiä. Koen määrällisen erittelyn ja laadullisen analyysin yhdistämisen mielekkääksi, sillä määrällisellä erittelyllä on mahdollista saada tarkkaa tietoa muun muassa siitä, koska sanaa maahanmuuttokriitikko alettiin käyttää uutisteksteissä ja keihin se yhdistetään. Laadullisella analyysillä pääsee paremmin pureutumaan niihin yhteyksiin, joissa sanaa käytetään ja niihin merkityksiin, joita sille uutisteksteissä annetaan.

Työn aluksi luvussa 2 pohjustan työn teoreettista viitekehystä: käyn läpi, miten kriittisyyteen liittyviä positiivisia konnotaatiota on hyödynnetty osana retoriikkaa sekä avaan tarkemmin kielen ja ideologian suhdetta. Koska tekstejä analysoidakseen on tunnettava konteksti – minkälaisessa ajassa ja paikassa tekstit ovat syntyneet – esittelen luvussa 3 maahanmuutosta käytyä keskustelua Suomessa: Käyn ensin läpi lyhyesti maahanmuuton historiaa Suomessa, avaan 'maahanmuuttokriittisen' ideologian taustoja ja esittelen yhteiskunnallista ilmapiiriä ja poliittista keskustelua, jossa termi vakiintui osaksi suomalaista julkista keskustelua. Alaluvussa 3.4 käyn aikaisemman tutkimuksen valossa lyhyesti läpi, miten maahanmuuttoa ja maahanmuuttopolitiikkaa on journalismissa käsitelty. Tätä taustoitusta vasten peilaan myös tämän työn tuloksia. Luvussa 4 avaan käyttämiäni menetelmiä sekä esittelen aineistoni. Luvussa 5 analysoin aineistoa ja luvussa 6 käyn läpi analyysin pohjalta tekemiäni havaintoja ja johtopäätöksiä.

2 Kritiikin keinot ja retoriikka

Tämän luvun ensimmäisessä alaluvussa 2.1 pohdin kriitikon käsitteeseen liittyviä merkityksiä ja merkityskamppailuita sekä käyn läpi kriitikon käsitteen käyttöä mediassa kolmen esimerkin – ’maahanmuuttokriitikko’, ’ilmastokriitikko’ ja ’eurokriitikko’ – kautta. Kriitikoita käsittelevä luku toimii johdantona seuraavaan alalukuun, jossa pureudun tarkemmin kielen ja ideologian suhteeseen, joka muodostaa työn teoreettisen viitekehyksen

2.1 Monenlaista kritiikkiä: ’maahanmuuttokriitikot’, ’ilmastokriitikot’ ja ’eurokriitikot’

’Maahanmuuttokriitikot’ eivät ole ainoita, jotka ovat hyödyntäneet sanaan kriitikko liittyviä konnotaatiota ajaessaan omaa agendaansa. ’Maahanmuuttokriitikoiden’ lisäksi mediassa seikkailee myös ’eurokriitikoita’ (esim. Vallaste 2013) ja ’ilmastokriitikoita’ (esim. Carvalho 2007). Tässä luvussa pohdin sitä, mikä kriitikoissa kiinnostaa mediaa ja miten ajatusta kriittisyydestä on hyödynnetty oman ideologian ajamisessa.

Yhtenä syynä kriitikkojen esiinmarssiin voi olla journalismin tapa kärjistää ja polarisoida: vastakkainasettelusta saadaan herkullinen rakenne juttuun ja hyvät otsikot. Myös liiallinen pyrkimys puolueettomuuteen ja näin ymmärrettyyn objektiivisuuteen on saatanut olla kriitikoille eduksi. Tasapuolisen journalismin nimessä kaikkeen on pyrittävä löytämään toinen näkökulma, oli kyse sitten ilmastonmuutoksesta tai ihmisoikeuksista (ks. esim. Carvalho 2007, 224). Mediassa kriitikoiksi kutsutuille tahoille on tyypillistä se, että he kokevat tulevansa valtamediassa kaltoin kohdelluiksi ja marginaaliin ajetuiksi (Vallaste 2013, 17, 133, 167; Hannula 2011, 105–106; Mattlar 2010, 55), vaikka todellisuudessa kriitikot saattavat saada paljonkin huomiota (Carvalho 2007, 224). Sanan kriitikko voikin tulkita viittaavan siihen, että kyseessä on jotain konsensuksesta poikkeavaa, jopa marginaalista (Mattlar 2010, 54–55).

Englannin kielessä saatetaan myös käyttää sanaa *sceptic*. *Sceptic* näkyy suomenkielessä käsitteiden ’ilmastoskeptikko’ ja ’euroskeptikko’ (esim. Lähdesmäki 2017, 134) yhteydessä, mutta ’maahanmuuttoskeptikoista’ ei meillä juuri puhuta. Collins Compact Thesaurus tarjoaa *sceptic* sanalle synonyymeiksi muun muassa sanoja *doubter* (epäilijä) ja *cynic* (kyynikko). Horsti ja Nikunen (2013, 497) sekä Mäkinen (2017, 219) käyttävät englanninkielisissä artikkeleissaan ’maahanmuuttokriitikosta’ sanaa *’immigration scep-*

tic', Niko Pyrhönen (2015, 164) puolestaan käyttää ilmaisua *'immigration critical'*. Englannin kielessä termi *sceptic* näyttäisi olevan vakiintunut kuvaamaan epäilystä ja kritiikkiä. Suomessa termejä skeptikko ja kriitikko taas tunnutaan käyttävän toistensa synonyymeinä. Niinpä lähestyn tässä luvussa 'maahanmuuttokriitikoita', 'euroskeptikoja' (myös 'eurokriitikko') ja 'ilmastoskeptikkoja' (myös ilmastokriitikko) samoista lähtökohdista.

Suomessa sana *kriitikko* on perinteisesti liitetty arvosteluun. MOT Kielitoimiston sanakirja määrittää *kriitikon* ytimekkäästi arvostelijaksi. Sana *kritiikki* on käsitteenä positiivisesti latautunut. Saman sanakirjan mukaan *kriittinen* tarkoittaa tarkoin punnitsevaa, harkitsevaa ja tieteellisen tarkkaa. Sanan kritiikki juuret ovat latinassa ja kreikassa ja alun perin sana on tarkoittanut virheen löytämistä (Williams 1988, 85).

'Maahanmuuttokriitistä' kirjoittaneen ja siihen suopeasti suhtautuvan Milla Hannulan (2011, 23) mukaan 'maahanmuuttokriitikko' suhtautuu terveen kriittisesti asiaan, jota aikaisemmin on käsitetty julkisessa keskustelussa kritiikittömästi. Hannula lähestyy 'maahanmuuttokriittisyyttä' kritiikin positiivisen konnotaation kautta: aikaisemmin on ollut huono tilanne, kritiikittömyys, johon kritiikki on nyt tuonut parannuksen. Kritiikittömyydellä Hannula (2011, 119) viittaa muun muassa suomalaiseen lehdistöön, joka ei hänen mielestään käsitellyt maahanmuuton ongelmia lainkaan vielä 2000-luvun alkupuolella. 'Maahanmuuttokriitikot' sen sijaan olivat Hannulasta rohkeita poikkeuksia, jotka uskalsivat puhua maahanmuuton ongelmista ääneen.

Kritiikittömyyden määritelmään negatiivisena tilana on kiinnittänyt huomiota myös 'maahanmuuttokriittisen' liikkeen keskeisen ponnahduslaudan, keskustelupalsta Hommafoorumin kielenkäyttöä tutkinut Leena Vänni (2009). Hänen mukaansa suvaitsevaisuudella tarkoitetaan Homma-foorumilla "täysin kritiikitöntä", siis Hommafoorumilaisten näkökulmasta huonoa, suhtautumista maahanmuuttoon. Hommafoorumin kielenkäytölle ja argumentoinnille – samoin kuin itse asiassa pitkälti koko 'maahanmuuttokriittiselle' liikehdinnälle – on ominaista kirjakielisyys ja mielipiteiden perusteleminen erilaisilla tutkimuksilla. (Vänni 2009, 64, 73) Tuukka Ylä-Anttilan (2017, 50) mukaan 'maahanmuuttokriitikot' usein esittävät vakiintuneiden tietolähteiden sijaan omia, vaihtoehtoisia tietolähteitään. Ylä-Anttila kutsuu tätä vastatiedon (*counterknowledge*) tuottamiseksi.

Kritiikin määritelmän ja konnotaatioiden kohdalla on pitkälti kyse siitä, keneltä kritiikin laadusta ja kritiikin määritelmästä kysyy. 'Maahanmuuttokriitikot' ovat määritelleet itse itseään "isänmaallisiksi", "kansallismielisiksi" ja "yhteiskunnallisesti orientoituneiksi" (Hannula 2007, 29, 35, 43). Myös 'eurokriitikot' ovat kutsuneet itseään "tiedostaviksi", "isänmaallisiksi", "moraalisiksi", "säästäväisiksi" ja "rehellisiksi". Kritikoille on tyypillistä, että he kokevat olevansa tavallisen ihmisen ja demokratian puolella, usein elitistiseksi leimaamansa politiikan tai median konsensusta vastaan – kritikoissa on siis paljon samoja piirteitä kuin populisteissa. (esim. Vallaste 2013, Ylä-Anttila 2017)'

Kritiikin konnotaatioille on siis keskeistä se, kuka on kritiikin käsitteen milloinkin määritellyt. Esimerkiksi 'maahanmuuttokriitikot' ovat saaneet pitkälti määritellä itse itsensä:

"Monet toimittajat seurasivat internetin keskustelusivuja ja ottivat maahanmuuttokriittiset vakiohahmoikseen tavanomaista kunnioitusta herättäneellä asenteella. Sanasto, kysymykset ja jopa kommentit, joita esimerkiksi Homma-foorumilla esitettiin, näyttivät päätyvän printtimediaan ja uutisoitiin." (Hannula 2011, 180)

Jussi Halla-ahon laajassa henkilöhaastattelussa marraskuulta 2008 todetaan, kuinka "Halla-aho itse on kiistänyt moneen otteeseen ulkomaalaisvastaisuuden. Hän sanoo olevansa 'maahanmuuttokriittinen'". Halla-aho siis tuo itse keskusteluun kriittikkotermin. Sen sijaan esimerkiksi 'eurokriitikot' on leimattu 'eurokriitikoiksi' ensisijaisesti ulkopuolelta käsin. He ovat kuitenkin samaistuneet heille annettuun määritelmään. (Vallaste 2013, 123–124)

Murcott ja Williams (2012, 158) toteavat, että tiedettä käsitellään harvoin mediassa ilman kritikoita. 'Ilmastokriitikoiden' kohdalla media on luonut kuvaa kahtia jakautuneesta tiedekentästä, vaikka ilmastotutkijoiden keskuudessa vallitsee hyvin selkeä tieteellinen yksimielisyys siitä, että ilmastonmuutos on totta ja vakava uhka, johon on puuttettava (Boykoff & Boykoff 2004, 125). Murcottin ja Williamsin (2012, 158) mukaan tahot, joilla on poliittinen ja ideologinen syy vastustaa jotain tieteellistä tutkimusta, esittelevät mielellään itsensä kritikoiksi saadakseen näkemyksilleen enemmän painoarvoa kuin ne tieteellisten ansioiden pohjalta ansaitisivat. Ilmastouutisointia vääristävä tasaapuisuuden vaatimus näkyy myös 'maahanmuuttokriitikoiden' kohdalla. Maahanmuuttokeskustelua tutkineen Suvi Keskinen (2010, 60) mukaan journalistinen normi tasapainosta on siirsi painopistettä maahanmuuton vastustajien suuntaan enemmän kuin jou-

kon poliittinen kannatus olisi antanut olettaa. Tämä johtuu journalistisista normeista ja ihanteista: tasapuolisesta (*balanced*) uutisoinnista, puolueettomuudesta (*objectivity*) ja oikeudenmukaisuudesta (*fairness*) (mm. Boykoff & Boykoff 2004, 125; Meyer & Hinchman 2002, 4). Murcott ja Williams (2012, 157) toteavat, että väärä tasapaino (*false balance*) syntyy, kun tasapuolisuuden ja oikeudenmukaisuuden vaatimukset vääristävät journalismia.

Katri Vallaste (2013, 3) on havainnut, että 'eurokriitikoihin' liitetään mediassa paljon negatiivisia ominaisuuksia: 'eurokriitikki' on ongelma ja 'eurokriitikkojen' ajatukset kumpuavat perusteettomista peloista. 'Eurokriitikot' siis sivuutettiin ja heitä vähäteltiin mediassa. Myös 'eurokriitikkona' tunnettu perussuomalaisten puheenjohtaja Timo Soini totesi vuonna 2010, kuinka "eurokriitikki on Suomessa leimattu naurunalaiseksi" (Palonen 2017a, 89). Kaikkeen kritiikkiin ei objektiivisuuden vaatimus siis pure samalla lailla. On vaikea sanoa, mistä tämä johtuu. Yksi mahdollisuus löytyy selityksestä, jonka mukaan jotkut tahot pääsevät helpommin mediassa ääneen kuin toiset, sillä niitä pidetään vakiintuneimpina ja luotettavimpina (esim. Tuchman 1978, 133).

Boykoff ja Boykoff (2007, 1191) toteavat, että ilmastokeskustelua on osaltaan väristänyt journalistinen normi asiantuntijuudesta (*authority-order*), missä kaikki asiantuntijat mielletään yhtä päteviksi. 'Ilmastoskeptikot' ovat tietoisesti pyrkineet hyödyntämään tätä ja muita journalismin normeja saadakseen viestinsä paremmin esille (Boykoff & Boykoff 2004, 126). Myös 'maahanmuuttokriitikot' ovat pyrkineet ilmaisuisaan mahdollisimman tieteellisen kielenkäyttöön (Vänni 2009, 64, 73), mikä on osaltaan legimitoinut 'maahanmuuttokritiikin' asemaa ja helpottanut 'maahanmuuttokritiikin' vakiintumista osaksi neutraalia uutiskieltä. Jostain syystä tämä ei ole 'eurokriitikoiden' kohdalla onnistunut.

Yksi selitys voi olla se, että 'eurokriitikot' on leimattu kritikoiksi ulkopuolelta (Vallaste 2013, 123–124), kun taas 'maahanmuuttokriitikot' ja 'ilmastokriitikot' ovat saaneet määritelleet itse itsensä kritikoiksi (mm. Hannula 2011, 180). Näin 'maahanmuuttokriitikot' ja 'ilmastokriitikot' ovat tarjonneet medialle uskottavan kuuluisen ja vakiintuneen tuntuksen vastavoiman, johon on ollut helppo tarttua. 'Eurokriitikot' eivät ole vastaavaa tehneet, eikä 'eurokriitikki' ehkä siksi ole vakiintunut vallitsevien talouskäsitysten uskottavaksi haastajaksi valtamediassa. Toisaalta taas ulkopuolelta tulleen määritelmän takia tutkimuksessa 'eurokriittisyydestä' puhuminen voi olla luontevampaa kuin 'maa-

hanmuuttokriittisyydestä’ puhuminen. Teoksessa *Jätkät & Jytkyt* Emilia Palonen ja Tuija Saresma tekevät selvän pesäeron sanan ’maahanmuuttokriitikko’ käyttöön, mutta ’eurokriittikkoa’ käytetään normaalina käsitteenä, ilman sen kummempaa avaamista tai perusteluja.

Kritiikissä hyödynnetään taitavasti myös konflikteja. Konfliktit ovat tyypillisiä uutisaiheita ja ne ylittävät uutiskynnyksen helposti. Markus Mattlar (2010, 56) kirjoittaa ’maahanmuuttokriitikoiden’ hyödyntävän konflikteja saadakseen viestinsä mediassa läpi paremmin. Konfliktit sopivat kriitikoille, sillä kriitikoilla on yleensä tapana esitellä paljon ongelmia, mutta vähän ratkaisuja (Vallaste 2013, 132). Ympäristö- ja ilmastokeskustelussa käytetyt diskurssit ovat 1970-luvulta asti rakentuneet konflikteille: usein vastakkainasettelu on rakennettu kestävän kehityksen ja talouskasvun välille (esim. Hajer 1995, 12–14, 25, 35) – tosin viime aikoina talouskasvun rooli ympäristön pelastajan on noussut esille. Boykoff ja Boykoff (2007, 1192) mainitsevat dramatisoinnin (*dramatization*), paisuttelemisen, yhtenä ilmastopolitiikkauutisointiin vaikuttaneena normina: monimutkaisesta aiheesta tehdään kiinnostava hakemalla dramatiikkaa toimijoiden välisistä kiistoista.

’Ilmastokritiikin’ tapauksessa ihmisen aiheuttaman ilmaston lämpenemisen kieltävää diskurssia on rakennettu yhteistyössä monien tahojen, esimerkiksi öljyntuottajien ja konservatiivisten ajatuspajojen, kanssa (Carvalho 2007, 224). ’Ilmastokriittisyys’ poikkeaa ’maahanmuuttokriittisyydestä’ ja ’eurokriittisyydestä’ siinä, että ’ilmastokriittisissä’ on kyse tieteellisen tiedon kiistämisestä. Maahanmuutosta ja eurosta ei ole – ei puolesta eikä vastaan – selkeää tieteellistä todistusaineistoa. Tosin kaikessa kolmessa niin sanotun kritiikin muodossa on pyritty hyödyntämään tieteellistä tietoa omien päämäärien saavuttamiseksi. Esimerkiksi yksi ’maahanmuuttokritiikin’ keskeisistä nimistä, perussuomalaisten kansanedustaja Jussi Halla-aho, käyttää blogikirjoituksissaan runsaasti tilastoja ja tieteellistä argumentaatiota (esim. Halla-aho 09.12.2013). Häntä on tosin myös kritisoitu vääristelevien tilastotietojen käytöstä (esim. HS 30.11.2008).

Vaikka kriitikot ovat monessa kohtaa saaneet vetoapua perinteiseltä medialta, suhtautuvat he siihen usein penseästi. ’Maahanmuuttokriitikot’ ovat hyödyntäneet erilaisia niin sanottuja ’vastamedioita’ (*counter-media*) oman viestinsä esiin tuomisessa (Ylä-Anttila 2017, 46). Myös ’ilmastokriitikot’ ovat hyödyntäneet vaihtoehtoista mediaa vahvistaessaan omaa viestiään (Lockwood 2008). Vaihtoehtomedia (*alternative media*) on käsit-

teenä laaja. Sillä voidaan viitata niin sanottuun uuteen mediaan, eli kaikkeen perinteisen median ulkopuolella olevaan mediaan (esim. Lockwood 2008) tai rajatummin valtajulkisuudesta suljettujen ryhmien mahdollisuuksiin tuoda äänensä kuuluviin. Erityisesti jälkimmäisessä yhteydessä vaihtoehtomediasta on puhuttu myös kriittisenä mediana. Kriittisyydellä voidaan viitata joko vallitsevien normien ja journalististen representaatioiden kritiikkiin (esimerkiksi erilaisten vähemmistöjen omat julkaisut) tai vallitsevien totuuksien niin sanottuun kritiikkiin, jolloin siirrytään vale uutisten (*fake news*) puolelle. (ks. esim. Fuchs 2010)

Kriitikoiden näkökulmasta tarkasteltuna kritiikissä on kyse hegemonisen diskurssin, vallitsevan ajatusmallin, syrjäyttämisestä (ks. esim. Hall 1992, 309). Esimerkiksi 'eurokriitikot' käyvät taisteluun vallitsevaa, euromyönteistä diskurssia vastaan: he pyrkivät muokkaamaan ja valtaamaan euromyönteisten käyttämiä diskursseja ja vertauskuvia (Vallaste 2012, 131, 141). Virossa eurokriitikot käänisivät asetelman niin, että kansalaiset kyllä lähtökohtaisesti olisivat eurokriitikkoja, jollei median ja politiikan eliitti pimitäisi heiltä kaikkea EU:hun ja euroon liittyvää negatiivista tietoa. He myös pyrkivät paikoin vahvistamaan kuvaa siitä, kuinka eurokriittisyys on tavanomaista eikä radikaalia. (Vallaste 2013, 142, 145, 152) 'Maahanmuuttokriitikot' puolestaan kokevat, että suomalaisessa yhteiskunnassa elää voimakkaana samanmielisyyden ja yhdenmukaisuuden ihanne, joka estää 'maahanmuuttokritiikin' (Hannula 2011, 105–106). Erityisesti populistin poliittisessä retoriikassa – jota 'maahanmuutto- ja eurokriitikot' usein käyttävät – on tyypillistä korostaa, kuinka he tekevät näkyväksi aiheen, jota valtapoliitikassa halutaan vältellä (Vaarakallio & Palonen 2017, 55).

Erilaisten kriitikoiden ja kritiikin vakiintumisessa osaksi aiheesta käytävää keskustelua on siis kyse merkityskamppailuista: kuka saa päättää, mistä puhutaan ja miten? Määrittääkö maahanmuuttoa ja siitä käytävää keskustelua 'maahanmuuttokritiikki' vai joku muu ideologia? Kuka päättää, mitä käsitteitä käytetään? Ajatus merkityskamppailusta lähtee siitä, että käytetty kieli edustaa aina jotakin ideologiaa, ja sanojen merkitykset määritellään ideologian viitekehyksessä. Merkityskamppailun voittaa se taho, jonka ideologia vakiintuu osaksi kielenkäyttöä ja sanojen merkityksiä, toisin sanoen osaksi diskurssia (puhetapa) ja representaatiota (merkitys). Lopulta ideologian on mahdollista saavuttaa kielen kautta hegemoninen valta-asema, jossa ideologia on niin tiivis osa puhetaapamme, ettemme enää huomaa sitä. Tässä alaluvussa esitetyt esimerkit erilaisista

kriitikoista ja journalismin normeista havainnollistavat omalta osaltaan sitä, miten merkityskamppailuita voidaan käydä uutisteksteissä. Siihen, miten kieli ja ideologia nivoutuvat osaksi merkityskamppailua, perehdytään tarkemmin seuraavassa alaluvussa.

2.2 Kieli ja ideologia

Helposti käy niin, että tietynlaiset puhetaivat vakiintuvat osaksi kielenkäyttöämme ilman, että ajattelemme asiaa sen kummemmin. Niinpä on ihan luontevaa puhua 'maahanmuuttokriitikoista' tai 'eurokriitikoista' ilman, että pysähdymme tarkemmin pohtimaan, mitä sanat oikeastaan tarkoittavat tai millaisia merkityksiä niihin liittyy. Kieli onkin enemmän kuin pelkkiä tiettyjä asioita tarkoittavia sanoja, se on myös vallankäytön väline ja keskeinen osa todellisuuden ja kulttuurin muodostumisesta. Valentin Vološinov (1929, 30–32) kirjoitti jo 1920-luvun lopussa, kuinka sanat ja kieli ovat keskeisessä roolissa, kun pyritään ymmärtämään ja selittämään ideologioita.

Termien 'maahanmuuttokriitikki' ja 'maahanmuuttokriitikko' vakiintumisessa osaksi uutiskieltä on kyse uusien representaatioiden muodostamisesta. Representaatioiden alkulähde oli 'maahanmuuttokriittinen' ideologia, joka pyrki juurruttamaan omaa sanastoaan osaksi uutiskieltä (Hannula 2011, 180). Tässä luvussa käyn läpi kielen ja ideologian suhdetta sekä niitä prosesseja, joilla uusia merkityksiä vakiinnutetaan osaksi kielenkäyttöä.

Sanat ovat lähtökohtaisesti neutraaleja, mutta eri ideologioissa tai erilaisissa kulttuurisissa konteksteissa, ne saavat erilaisia merkityksiä (Vološinov 1929, 30–31). Muodostuu erilaisia representaatioita (merkityksiä ja tapoja esittää jokin kohde tai asia), jotka ymmärretään yhteisössä samalla tavalla ja jotka luovat näin yhteenkuuluvuuden tunnetta. Representaatiot linkittyvät identiteettiin, tietoisuuteen ja kulttuuriin. Vaikka representaatioita tuotetaan kaikkialla yhteisössä, on joidenkin tahojen luomilla representaatioilla enemmän merkitystä kuin toisten. (Hall 2003, 3, 5) Esimerkiksi media on tärkeä merkitysten luoja ja vakiinnuttaja. Keskeistä onkin se, millaisia merkityksiä esimerkiksi uutisteksteihin on valittu. Representaatioiden avulla on mahdollista hahmottaa myös laajempia, sosiaalisia muutosprosesseja, sillä kielen analyysissä on kyse myös yhteiskunnallisesta analyysistä: tiedosta, uskomuksista ja ideologioista. (Fairclough 1997, 10, 42)

Representaatiota voi tarkastella kolmesta eri näkökulmasta: reflektiivisestä (*reflective*), tarkoituksellisesta (*intentional*) ja konstruktivisesta (*constructive*). Reflektiivinen näkemys painottaa representaatiota yksinkertaisesti merkityksenä: sana auto on representaatio esineestä auto. Tarkoituksellisen näkemyksen mukaan representaatio ilmaisee vain puhujan tai kirjoittajan haluaman merkityksen, ei muuta. Konstruktivinen näkemys puolestaan katsoo merkityksen rakentuvan kielessä ja kielen käytön kautta. (Hall 2003, 15) Esimerkiksi sana 'maahanmuuttokriitikko' voi representoida vaikkapa tietynlaisia tapaa ajatella, perussuomalaista poliitikkoa tai rasistia, riippuen siitä millaisessa yhteydessä sanaa on käytetty ja käytetään sekä siitä, millaisia merkityksiä siihen liitetään. Konstruktivinen lähestymistapa voidaan jakaa vielä kahteen luokkaan: *semioottiseen* ja *diskursiiviseen* lähestymistapaan. (Hall 2003, 5, 15.)

Keskityn tässä työssä diskursiiviseen lähestymistapaan. Yksinkertaistettuna diskurssilla tarkoitetaan merkitysten ja tiedon muodostumista tietyn puhutavan, diskurssin, sisällä (Hall 2003, 42–43; Hajer 1995, 44). Käytän tässä työssä sanaa diskurssi sen laajassa merkityksessä (*broad usage*) (Sawyer 2002, 434), jossa diskurssi nähdään sekä todellisuuden konstruktiona, tiedon muotona että sosiaalisena vuorovaikutuksena, ihmisten kanssakäymisenä todellisissa sosiaalisissa tilanteissa (Fairclough 1997, 31). Painopisteeni on nimenomaan kirjoitettuun, institutionaalisesti tuotettuun tekstiin liittyvissä diskurssissa (ks. Koivisto & Suikkanen 1992, 102).

Fairclough (1997, 59), määrittää diskurssin erityiseksi kieleksi, joka liittyy tiettyyn representaatioon tai sosiaaliseen käytäntöön. Diskurssi määrittää sitä, minkä ajatellaan olevan normaalia ja minkä poikkeavaa (Hajer 1995, 54). Faircloughin määritelmän mukaan diskurssi ei ole pelkkä kielellinen konsepti, vaan siinä on kyse myös käytännöstä: se ei keskity vain siihen, mitä joku sanoo, vaan myös siihen, mitä joku tekee. Diskurssi määrittää, miten asioista keskustellaan ja vaikuttaa siihen, miten asioita toteutetaan käytännössä. (mm. Hall 2003, 2, 4, 44; Fairclough 1997, 10, 28) Diskurssikäytäntöjen muuttuminen, uusien diskurssien vakiintuminen ja vanhojen katoaminen, edesauttaa ja heijastelee sosiaalista ja kulttuurista muutosta (Fairclough 1997, 45).

Stuart Hallin (2003, 43; 1990 225–226) mukaan diskurssit ja representaatiot sekä heijastavat että rakentavat valtasuhteita. Saresma (2017, 112) kirjoittaa Ernesto Laclau'n teoriaan pohjautuen *kelluvasta merkitysijästä*, käsitteestä, jota erilaiset toimijat hyödyntävät eri näkökulmista, ja jonka merkityksestä kamppaillaan ja joka voi mobilisoida ihmisiä

erilaisten aatteiden taakse. Monikulttuurisuus on hyvä esimerkki kellovasta merkitsijästä. Toisille se tarkoittaa positiivista tilannetta, jossa erilaiset kulttuurit elävät rinta rinnan ja oppivat toisiltaan. Toisille, kuten esimerkiksi monikulttuurisesta painajaisesta kirjoittaneelle perussuomalaisten kansanedustaja Olli Immoselle, monikulttuurisuus on uhka suomalaiselle yhteiskuntajärjestykselle. (esim. Ruotsalainen & Saresma 2017,151,154) Ajatus kellovista merkitsijöistä rinnastuu myös Stuart Hallin teoriaan representaatioiden politiikasta (1992, 307–309), jolla Hall viittaa vähemmistöjen tarpeeseen luoda omia, valtavirran representaatioita haastavia representaatioitaan.

Ann Swidler (1986, 278) määrittelee ideologian tarkaksi, sanoitetutuksi ja hyvin järjestäytyneeksi merkitysjärjestelmäksi (*explicit, articulated, highly organised meaning system*). Joidenkin määritelmien mukaan ideologiassa on kyse käytännöistä, ja laajimmissa tulkinnoissa ideologiaksi käsitetään se, miten toimimme, elämme ja muodostamme suhteemme maailmaan (Rehmann 2007, 212; Koivisto & Pietilä 1996, 44, 49). Norman Fairclough (1997, 25, 64) kirjoittaa ideologian olevan väittämiä, jotka käyvät tekstissä ilmi epäsuorasti ja esiintyvät itsestäänselvyyksinä, ”tervejärkinä” alkuoletuksina. Tekstiä tuottaessa tehdään lähes aina ratkaisuja ja valintoja, jotka sisältävät ideologisia merkityksiä. Laajassa käytössä diskurssi voidaan nähdä ideologian ja kielen vuorovaikutuksena (Fairclough 1997, 40). Ideologia muodostaa diskurssin, joka määrittää, miten jostain asiasta tulisi puhua. Ideologisia kamppailuita käydäänkin usein juuri diskurssien kautta. (Koivisto & Suikkanen 1992, 84)

Ideologian ja diskurssin käsitteiden laajaa käyttöä ja on kritisoitu, ja jotkut tutkijat ovat ilmaisseet huolensa siitä, että laajasti määriteltynä ideologian ja diskurssin käsitteet ovat turhan monitukintaisia ja menevät päällekkäin (Sawyer 2002, 448–450; Koivisto & Pietilä 1996, 50–51). On sanottu, että esimerkiksi populismia tulisi lähestyä diskurssien ja retoriikan, ei ideologian näkökulmasta, sillä populismi itsessään ei muodosta tiettyä ideologiaa, vaikka populismiin voi liittyä muita ideologioita (Palonen & Saresma 2017, 17; Parkkinen 2017, 277). Populismia tutkinut Tuukka Ylä-Anttila (2017, 6) puolestaan toteaa, että diskurssissa ja ideologiassa on kyse samasta asiasta: siellä missä diskurssi-teoreetikko näkee, että ilmiössä on kyse diskurssista, ideologista koulukuntaa edustava näkee ideologian. Tässä työssä tarkastelen ideologiaa ja diskurssia faircloughilaisesta näkökulmasta ja määritän ideologian tietynlaiseksi ajatusmalliksi, jota pyritään välittämään ja vakiinnuttamaan diskurssin avulla.

Stuart Hall (1992, 296) nostaa rasismin esimerkiksi ideologisesta diskurssista. Hänen mukaansa rasistisissa diskursseissa ruumiilliset tuntomerkit, tyypillisesti ihonväri, ovat merkityksenkantajia, eroa tuottavan diskurssin käyttämiä merkkejä. Rasistisessa diskurssissa siis esimerkiksi sanaan musta voi liittyä sellaisia negatiivisia representaatioita kuin typerä, varas tai vastenmielinen. Ollessaan vallitseva diskurssi, rasistinen diskurssi synnyttää käytäntöjä, jotka estävät tiettyjä ryhmiä pääsemästä käsiksi materiaaliin ja symbolisiin resursseihin. Rasistisessa diskurssissa vallitseva ajatusmaailma esitellään luonnollisena tosiasiana, jolloin rasismi näyttäytyy yleisesti hyväksyttävänä. (Hall 1992, 296–298) Medialla on ideologioiden välittämisessä keskeinen rooli, sillä se vaikuttaa siihen, mikä merkitys valitaan, kuinka asioita representoidaan ja mitä diskursseja käytetään (Fairclough 1997, 30).

Päästäkseen kiinni merkitysten ideologisuuteen, on ensin näytettävä, että merkitykset palvelevat valtasuhteita. Jokaisen tekstin kohdalla tulisikin kysyä, palveleeko teksti jostain ideologiaa ja jos palvelee, niin mitä. Tekstin ideologia on mahdollista löytää seuraavien kysymysten avulla: Mikä on tekstissä esitetyn representaation alkuperä? Miksi tällainen representaatio on valittu? Mitä valinnasta seuraa? Ideologiat päätyvät teksteihin usein diskurssikäytäntöjen kautta. Diskurssikäytäntö viittaa muun muassa siihen tapaan, jolla toimittajat tekevät tekstejä. Diskurssikäytännön osat muodostuvat useista sosiokulttuurisen käytännön tasoista, kuten sosiaalisista tilanteista, institutionaalisista viitekehyksistä ja laajemmasta yhteiskunnallisesta yhteydestä. Diskurssianalyyseissä on kyse diskurssikäytäntöjen ja sosiokulttuuristen käytäntöjen yhteyden jäljittämisestä. (Fairclough 1997, 26, 28–29) Niinpä kieltä analysoidessa on aina muistettava konteksti, asiayhteys. On tunnistettava se kehys, missä sanaa käytetään ja ymmärrettävä, millaisia ideologioita kehykseen liittyy. (Hajer 1995, 55; Hall 2003, 3)

Kielen keskeinen rooli yhteiskunnassa välittyy muun muassa siten, että politiikkaa harjoitetaan pitkälti representaatioiden välityksellä (Carvalho 2007, 224). Skinner on kirjoittanut *innovatiivisesta ideologista*, joka käyttää ja luo representaatioita omien tarkoituksensa ajamiseen ja jolla on keskeinen rooli uusien käsitteiden ja käsitteiden merkitysten muutosten legitimoinnissa (Kurunmäki 2001, 146). Palonen (2017b, 223, 232) painottaa retoriikan roolia legitimoinnissa. Erityisesti populistiset liikkeet ovat taitavia toimimaan innovatiivisina ideologeina ja luomaan ja vakiinnuttamaan uudenlaisia merkityksiä poliittisessa retoriikassa.

Kun poliittisen retoriikan avulla on saatu vakiinnutettua haluttu ideologia, muokkautuvat ihmisten mielipiteet myös helposti kyseisen ideologian mukaisiksi. Hall ja O'Shea (2013, 8) kutsuvat retoriikan vakiinnuttamista ja sen kautta tapahtuvaa mielipiteen muokkausta *itseään toteuttavaksi ennusteeksi*. Norman Fairclough (1997, 24) puhuu *luonnollistamisesta*: vakiinnuttamalla tietyn puhettavan saa myös luonnollistettua ideologiaan liittyvät alkuoletukset. Hajer (1995, 56) kirjoittaa tarinasta (*story-line*), jonka avulla oma diskurssiasema on mahdollista luoda ja säilyttää. Poliittinen muutos toteutuu Hajerin mukaan uusien tarinoiden avulla, jotka muokkaavat ihmisten ymmärrystä. Ajatus tarinoista diskurssin vakiinnuttajina on hyvin samankaltainen, kuin Faircloughin (esim. 1997, 66) teoria tervejärkisistä, itsestään selvinä pidetyistä oletuksista ja Hallin ja O'Shean (2013) ajatus arkijärkeen perustuvasta retoriikasta (*common-sense*).

Yhtälailla kaikissa näissä teorioissa on kyse tietynlaisen ajattelutavan, diskurssin, vakiintumisesta niin kiinteäksi osaksi ihmisten ajattelua ja yhteiskunnan toimintaa, ettei se enää herätä kysymyksiä. Hajer (1995, 57) viittaa vakiintuneiden diskurssien kohdalla sosiaalisen vuorovaikutuksen diskurssiteoriaan: vakiintuneita käsityksiä vastaan väittäminen ei tee diskursiivisesta kanssakäymisestä tasavertaista väittelyä vaan saa sen näyttämään typerältä inttamiselta vallitsevaa, luonnollistettua käsitystä vastaan. Toisaalta, kuten edellisessä, kriitikoita käsittelevässä luvussa huomasimme, paikoin vallitsevan diskurssin haastaminen voi onnistua hyvin heppoisinkin perustein, kuten esimerkiksi 'ilmastokriitikoiden' tapauksessa.

Niin sanottuun arkijärkeen perustuva retoriikka, arkijärjen diskurssi, on jatkuvassa muutoksessa: se hyödyntää olemassa olevia puhetapoja ja luo uutta. Esimerkiksi 'maahanmuuttokriitikon' käsitteessä kriitikko viittaa tieteelle välttämättömään kyseenalaistamiseen, sanaan maahanmuuttaja puolestaan liittyy monia ennakkoluuloja. Arkijärkeen perustuva retoriikka sisältää myös ristiriitaisuuksia ja epäyhtenäisyyksiä (Hall 1992, 39, 296). Siihen kuuluu tyypillisesti ongelmia ilman konkreettisia ratkaisuja. Arkijärjen retoriikan juuret ovat usein monille tuntemattomia: seksuaalikysymyksissä vedotaan Raamattuun ja talousasioissa Adam Smithin näkymättömään käteen, vaikka harva on näihin itse tutustunut. (Hall & O'Shea 2013, 9–10)

Poliittista diskurssia on usein tapana sekoittaa arkikokemuksen diskurssiin. Tämä näkyy poliittisessa puheessa, jossa poliitikko rinnastaa itsensä kansaan (esimerkiksi "*meillä on aina ollut*"). Ylipäättänsä sisällyttävän pronominin *me* käyttö on poliittisessa diskurssis-

sa hyvin yleistä. (Fairclough 1997, 237.): yhteisö rakentuu nimenomaan sitä vahvistavan diskurssin kautta, jonka ulkopuolelle suljetaan muut, ne toiset (Sawyer 2002, 444–445). Populistisessa retoriikassa vastakkainasettelua voidaan rakentaa esimerkiksi tavallisen kansan ja eliitin tai oman maan ja ulkomaan kansalaisten välille (mm. Saresma 2017, 114).

Vakiinnutettuaan paikkansa retoriikasta tulee hallitseva puhetapa, hegemoninen diskurssi, jonka haastaminen käy entistä vaikeammaksi. Hegemoninen diskurssi määrää yhteiskunnallisen keskustelun agendan. Kun retoriikasta on tullut vallitseva diskurssi, käydään kaikkea yhteiskunnallista keskustelua tuon diskurssin puitteissa. Hegemoniassa on kyse pitkäaikaisesta prosessista, jossa ideologia saavuttaa vähitellen sosiaalisesti, poliittisesti ja kulttuurisesti vakiintuneen aseman (Koivisto & Pietilä 1996, 56).

Hegemoniset diskurssit ovat jatkuvassa liikkeessä: hegemonialle muodostuu vastahegemonioita, jotka pyrkivät syrjäyttämään tai ainakin vaikuttamaan alkuperäiseen hegemoniaan (esim. Carpentier 2011, 142), ja myös ideologioiden sisällä käydään jatkuvasti diskurssikamppailuita (Koivisto & Pietilä 1996, 53). Populistiset liikkeet ovat oiva esimerkki vallitsevien hegemonioiden haastamisesta: ne pyrkivät hitaasti vakiinnuttamaan oman retoriikkansa osaksi hegemoniaa (Palonen & Saresma 2017, 16, 27). Esimerkiksi 'maahanmuuttokriitikot' itse kokevat nousseensa vastavoimaksi vallitsevalla, heidän mielestään liian maahanmuuttomyönteiselle politiikalle (Hannula 2011). Tähän he ovat pyrkineet muun muassa haastamalla vallitsevia käsityksiä ja totuuksia ja tuottamalla niiden tilalle omaa, vaihtoehtoista tietoaan (Ylä-Anttila 2017, 50). Ehkäpä 'maahanmuuttokritiikin' voi nähdä vastahegemoniana, joka on jossain määrin menestynyt. Tässä vastahegemonisessa projektissa termillä 'maahanmuuttokriittisyys' on ollut iso merkitys.

Poliittisten diskurssien vakiinnuttamisessa ja valtavirtaistamisessa media on merkittävässä roolissa (Meyer & Hinchman 2002, 2). Fairclough (1997, 231) kirjoittaa medioituneesta politiikan diskurssijärjestyksestä, jolla hän viittaa poliittisten diskurssien rakentumiseen mediassa. Esimerkkinä uudenlaisen politiikan diskurssijärjestyksen muodostumisesta Fairclough (mm. 1997, 234) käyttää Margaret Thatcherin politiikkaa, Thatcherismia. Thatcher onnistui luomaan ja vakiinnuttamaan kokonaan uudenlaisen poliittisen diskurssin. Diskursseja voidaan analysoida esimerkiksi Norman Faircloughin kehittämällä kriittisellä diskurssianalyysillä, jota hyödynnän tässä työssä. Kriittisessä diskurs-

sianalyysissä diskurssia analysoidaan sen omassa kontekstissa ja suhteessa valtaan. Kriittinen diskurssianalyysi pyrkii tunnistamaan, miten, miksi ja milloin jotkut diskurssit vakiintuvat. (Palonen & Saresma 2017, 32–33) Hyödynnän tässä työssä Norman Faircloughin kehittämää kriittistä diskurssianalyysiä, joka perustuu diskurssin laajaan käyttöön (broad usage). Käyn kriittistä diskurssianalyysiä menetelmänä tarkemmin läpi luvussa 4.

Diskurssin vakiintumisen yhtenä mittarina voi pitää sen aiheuttamia käytännön muutoksia. 'Maahanmuuttokriittisyys' näyttäisi vaikuttaneen suomalaisen maahanmuuttopoliittikkaan. Joidenkin arvioiden mukaan nykyisen hallituksen maahanmuuttopoliittinen ohjelma vastaa hyvin pitkälle perussuomalaisten maahanmuuttopoliittisia linjauksia (HS 02.10.2016), jotka puolestaan perustuvat pitkälti 'maahanmuuttokriitikoiden' vuonna 2010 laatimaan Nuivaan vaalimanifestiin (Saukkonen 2013, 89). Seuraavassa luvussa käyn tarkemmin läpi 'maahanmuuttokriittisyyttä', siihen liittyvää määrittelyä.

3 'Maahanmuuttokritiikin' taustaa

Seuraavan kolmen alaluvun aikana yritän muodostaa kuvaa siitä, mistä 'maahanmuuttokritiikki' ponnistaa, miten sitä on aiemmassa tutkimuksessa käsitelty, miten 'maahanmuuttokritiikistä' tuli osa suomalaista poliittista keskustelua ja millainen rooli journalismilla on ollut 'maahanmuuttokritiikin' muodostumisessa ja vakiintumisessa osaksi politiikkaa ja journalismia. Käyn läpi erilaisia aikaisempia 'maahanmuuttokritiikkiin' liittyviä teorioita, tutkimuksia ja määrittelyjä, joihin peilaan omia havaintojani luvuissa 5 ja 6.

Luvussa 3.1 taustoitan lyhyesti maahanmuuton historiaa ja tilannetta Suomessa. Luvussa 3.2 käyn läpi, miten 'maahanmuuttokriittisyyttä' on aiemmissa tutkimuksissa ja aikalaisanalyysissä määritelty. 'Maahanmuuttokriittisyys' liittyy kiinteästi rasismiin ja nationalismiin, joten tarkastelen 'maahanmuuttokriittisyyden' määritelmiä pitkälti rasismiin ja nationalismiin liittyvän keskustelun kautta. Luvussa 3.3 käyn läpi sitä prosessia, millä 'maahanmuuttokriittisyys' nousi osaksi suomalaista poliittista kenttää. Luvussa 3.4 perehdyn siihen, millaisena journalismin rooli on nähty 'maahanmuuttokriittisyyden' valtavirtaistumisessa. Tavoitteena on antaa ytimekäs, mutta kattava kuva siitä, mistä 'maahanmuuttokritiikissä' on kyse, mitkä asiat ovat vaikuttaneet 'maahanmuuttokriittisyyden' muodostumiseen, millainen on ollut 'maahanmuuttokriittisyyden' merkitys suomalaisessa politiikassa ja miten 'maahanmuuttokriittisyyteen' liittyviä aiheita on käsitelty suomalaisessa journalismissa.

3.1 Katsaus maahanmuuttoon Suomessa

Suomi on perinteisesti ollut kansainvälinen maa, ja maahanmuuttajilla oli liike-elämässä tärkeä rooli toiseen maailmansotaan asti. Suomeen muutettiin erityisesti Ruotsista, Saksasta ja Venäjältä. Suomesta on myös lähdetty ulkomaille. 1800- ja 1900-lukujen taitteessa muuttoliike suuntautui Pohjois-Amerikkaan ja toisen maailmansodan jälkeen Ruotsiin. (Laakkonen 1996, 23, 123, 125) Nettomaahanmuutto kääntyi plussalle 1980-luvulla (Tilastokeskus 2013a). Vuonna 2016 Suomessa asui 250 000 ulkomaiden kansalaista. Eniten Suomessa asui virolaisia (51 500) ja toiseksi eniten venäläisiä (31 000). Irakilaisia oli 9 800, kiinalaisia 8 500, ruotsalaisia 8 000, thaimaalaisia 7 500 ja somalialaisia 7 000. (Tilastokeskus 2017)

Ensimmäiset merkittävät pakolaisryhmät saapuivat Suomeen 1970-luvulla. Tuolloin Suomessa ei vielä ollut pakolaislainsäädäntöä. Lokakuussa 1973 Suomi päätti kuitenkin vastaanottaa chileläisiä pakolaista. Sotilasdiktatuurin vainoamille pakolaisille suojan antamista tuki kansalaismielipide. Erityisesti ammattiyhdistysliike oli aktiivinen Chilen pakolaisten tukija. (Laakkonen 1996, 127) Mediassa chileläiset pakolaiset saivat posititiivisen vastaanoton (Lydén 2012, 10).

1970-luvun lopulla, Vietnamin sodan jälkimainingeissa, pakeni Vietnamista runsaasti niin sanottuja venepakolaisia. Ensimmäiset pakolaiset saapuivat Suomeen syksyllä 1979. Sen jälkeen vietnamilaisia on tullut useammassa erässä. Suurin osa saapui Suomeen kiintiöpakolaisina ja perheen yhdistämisen kautta. (Sosiaali- ja terveysministeriön tutkimusosasto 1986, 16) Myös vietnamilaiset pakolaiset saivat Suomessa kohtalaisen hyvän vastaanoton, vaikka tällä kertaa esiintyi myös jonkin verran kritiikkiä: pakolaisten epäiltiin tavoittelevan Suomesta parempaa elintaso (Löyttyjärvi 2009, 128; Lydén 2012, 10). Pääasiassa maahantulijoihin kuitenkin suhtauduttiin 1970-luvulla neutraalisti (Hannula 2011, 12). Lydén (2012, 11) muistuttaa, että valtaosa mediasta ja poliitikoista eivät olleet juurikaan kiinnostuneita pakolaiskysymyksistä 1970-luvulla, ja ensimmäinen ulkomaalaislaki laadittiin vasta vuonna 1983.

Vuonna 1990 Suomi päätti vastaanottaa pakolaisia sisällissodan runtelemasta Somalias- ta, ja vuoden aikana Suomesta haki turvapaikkaa yli 1 400 somalialaista (Aallas 1991, 9, 26). Siinä missä chileläiset ja vietnamilaiset oli toivotettu tervetulleiksi, suhtauduttiin somalialaisiin varautuneesti (Löyttyjärvi 2009, 128). Samaan aikaan Suomeen saapui pakolaisia muun muassa Lähi-idästä ja Romaniasta, ja keväällä 1990 presidentti Mauno Koivisto salli inkerinsuomalaisten paluumuuton Suomeen (Lydén 2012, 16). Vaikka näitäkin tulijoita käsiteltiin julkisuudessa, saivat somalialaiset eniten mediahuomiota. He olivat selvästi kulttuurisesti, uskonnollisesti ja ulkonäöllisesti suomalaisista eroava ryhmä. (Aallas 1996, 26). Somalialaisten saapuminen Suomeen muistutti jossain määrin syksyn 2015 tilannetta: saapujien määrä tuli yllätyksenä, vastaanottokeskukset ja rutiini ottaa vastaan suuri määrä turvapaikanhakijoita uupuivat (ks. esim. Lydén 2012, 15).

Löyttyjärven (2009, 128) mukaan yhtenä syynä somalialaisten saamaan aggressiivisen vastaanottoon oli lama. Epävarmassa taloudellisessa tilanteessa elävät suomalaiset olivat ahdistuneita ja etsivät kohdetta, johon purkaa turhautumisensa. Virrankosken (1994, 200) mukaan Suomessa oli kuitenkin jo ennen lamaa vallalla voimakas nationalistinen

henki, joka näkyi muun muassa nuorten asenteissa, joten pelkästään lamalla ei voida selittää somalialaisten saamaa vastaanottoa. Suomeen oli aikaisemmin tullut kerralla vain kymmeniä, ei satoja turvapaikanhakijoita. Osa somaleista käännyttiin takaisin, osa sai turvapaikan. Keskusteluun ilmestyi uusi sana, ”elintasopakolainen”, ja myös kirkko otti kantaa maahanmuuttokysymyksiin. (Aallas 1996, 27, 31–33, 35–36) Hannula (2011, 18) pitää niin sanottuun elintasopakolaisuuteen liittyvää keskustelua yhtenä nykyisen maahanmuuttokeskustelun edeltäjistä.

Siinä missä maahanmuuttoa käsiteltiin 1990-luvulla lähinnä pakolaiskysymyksenä, alettiin 2000-luvulla harjoittaa aktiivista maahanmuuttopolitiikkaa, jonka painopiste oli työperäisessä maahanmuutossa (mm. Saukkonen 2013, 88). Muualla Euroopassa siirtolais- ja pakolaispolitiikkaan olivat vaikuttaneet työmarkkinat. Suomessa sen sijaan ei ollut ollut tarvetta paikata työvoimavajasta siirtotyöläisten avulla. (Sosiaali- ja terveysministeriön tutkimusosasto 1986, 12–13) Vuonna 2005 Seppo Paananen (2005, 4) kirjoitti Tilastokeskuksen julkaisussa, että ”talouden menestys on entistä enemmän riippuvainen maahanmuuttajien viihtymisestä ja hyvinvoinnista”. Vuonna 2004 myös lehdistössä suhtautuminen maahanmuuttoon tuotiin esille työvoimapolitiikan kautta (Raittila & Vehmas 2005, 18).

Syksyllä 2015 Eurooppaan saapui Lähi-idästä ja Pohjois-Afrikasta poikkeuksellisen suuri määrä siirtolaisia, jotka hakivat EU-alueelta turvapaikkaa. Ruvettiin puhumaan pakolaiskriisistä. (Saresma 2017, 112; Kivikuru & Maasilta 2018, 7) Syyskuussa 2015 ennätysmäärä, lähes 11 000 ihmistä haki Suomesta turvapaikkaa kansainvälisen suojelun perusteella. Valtaosa hakijoista oli Irakista. (Maahanmuuttovirasto 2017) Tulijoiden puolesta ja vastaan järjestettiin mielenilmauksia ja sosiaalisen median kampanjoita, ja myös poliitikot ottivat aiheeseen kantaa. Solidaarisuuskampanjoiden rinnalla toimi pakolaisia ja turvapaikanhakijoita vastustavia liikkeitä, joilla oli kytköksiä äärioikeistolaisiin liikkeisiin ja äärioikeistolainen väkivalta nousi otsikoihin (Maasilta & Nikunen 2018, 7; Mäkinen 2017, 218)

Yksinkertaistaen voisi sanoa, että 1900-luvulta alkaen Suomen maahanmuutossa on tapahtunut kolme isoa myllerrystä: 1970-luvulla Suomeen saapui pakolaisia Chilestä ja Vietnamista, 1990-luvulla Somaliasta ja 2010-luvulla Irakista. Tämän lisäksi taustalla on vaikuttanut globalisaatio ja liikkuvuuden helpottuminen erityisesti EU-alueella. Kaikki myllerrykset ovat omalta osaltaan vaikuttaneet siihen, millaista maahanmuutto-

politiikkaa Suomessa on tehty ja miten maahanmuutosta on täällä keskusteltu. 'Maahanmuuttokriittisyyden' synty ja esiinmarssi osuu 2000-luvun ensimmäiselle vuosikymmenelle. Tällöin maahanmuutossa ei tapahtunut Suomessa isoja muutoksia, mutta kansainvälistymiskehitys oli tasaista ja keskustelu EU:n integraatiosta voimistui, mikä omalta osaltaan vaikutti 'maahanmuuttokriittisyyden' muodostumiseen (Hannula 2011, 72, 75). Seuraavissa luvuissa syvennyn tarkemmin 'maahanmuuttokriittisyyteen', sen arvomaailmaan, taustaan ja syntyhistoriaan.

3.2 Rasisteja, nationalisteja vai jotain muuta? – Mistä 'maahanmuuttokritiikissä' on kyse?

Ymmärtääkseen, miten 'maahanmuuttokriittisyys' vakiintui osaksi journalismin kieltä, on ymmärrettävä, mistä 'maahanmuuttokritiikissä' on kyse. 'Maahanmuuttokritiikin' käsitteen yhteydessä on puhuttava myös kansallismielisyydestä ja rasismista, sen verran kiinteästi ne liittyvät toisiinsa. Tässä alaluvussa käsittelen ensin lyhyesti rasismia ja kansallismielisyyden määrittelyä ja niihin liittyviä teorioita. Käyn myös läpi sitä, miten 'maahanmuuttokriittisyyttä' on käsitelty suhteessa kansallismielisyyteen ja rasismiin. Luvun lopuksi esittelen, miten 'maahanmuuttokriittisyyttä' on määritelty.

Rasismi

Rasismi on käsitteenä poliittisesti latautunut, mikä vaikeuttaa sen määrittelyä ja käyttöä (Puuronen 2011, 55). Poliittista latauksista huolimatta – tai juuri niiden vuoksi – rasismia määrittely on kuitenkin hyvin tärkeää, sillä jos rasismia ei määritellä, ei voida myöskään käsitellä sen olemassaoloa ja ilmenemismuotoja. Liian laaja määritelmä, esimerkiksi että kaikki valkoiset ovat rasisteja, tekee käsitteestä merkityksettömän. Myös liian kapea määritelmä – esimerkiksi rasismia typistämisen uskoksi rotuhierarkiaan – estää rasismia käsittelemään.

Miles ja Brown (2003, 7) määrittävät rasismia ideologiaksi, jonka keskiössä on rodun käsite. Rasismia yhteydessä rotu ei heidän mukaansa tarkoita vain "valheellista biologista käsitystä rodusta" vaan yhteiskunnan kerrostumia laajemminkin. Milesin ja Brownin (2003, 9) mukaan rasistinen ideologia näyttäytyy eri tavoin, kuten esimerkiksi syrjivinä mielipiteinä tai käytäntöinä, mutta kyse on kuitenkin silti ensisijaisesti ideologiasta. He muistuttavat, että joskus ideologia voi olla juurtunut niin syvästi käytäntöihin, että sitä voi olla vaikea havaita. Milesin ja Brownin (2003, 6) mukaan rasismi ja sen ilmenemismuodot muuttuvat historiallisen tilanteen mukaan. Stuart Hall (1992, 296)

määrittää rasismiin sosiaalisesti käytännöksi, joka syntyy rasistisen diskurssin vakiinnuttua. Rasismissa on Hallin mukaan kyse diskurssien ja representaatioiden avulla tapahtuvasta toiseuttamisesta (Hall 1990, 226). Representaatiot syntyvät suhteessa johonkin muuhun ja erilaiseen (Hall 1990, 229). Tästä voimakkaasta erilaisuuden ajatuksesta rasismi ammentaa polttoaineensa.

Onko rasismissa kyse sanoista vai teoista vai molemmista? Tähän kysymykseen tiivistyy yksi rasismiin määrittelyn keskeisistä kysymyksistä. Siinä missä osa näkee rasismiin negatiivisena ilmiönä jo pelkästään ajatusten ja puheiden kautta, kokee osa rasismiin ongelmaksi vasta, kun rasismi siirtyy tekoihin. Rasismiin tutkimuksessa käytännön ja ajatusten tason rasismia on yritetty hahmottaa käytännöllisen ja ideologisen rasismiin käsitteiden kautta. Yhtenä keinona käytännöllisen ja ideologisen rasismiin erottamiseen on käytetty rakenteellisen rasismiin (*institutional racism*) käsitettä. (Rex 1986, 108–109) Käsitteellä on haluttu ilmaista, että rasismi on yhteiskunnan pitkäaikainen piirre, ei pelkästään yksilöiden tai ryhmien (ideologinen) ominaisuus. Rakenteellinen rasismi on piilossa yhteiskunnan rakenteissa, kun taas ideologista rasismia saatetaan ilmaista hyvinkin avoimesti. (Puuronen 2011, 58)

John Rex (1986, 109) käyttää rakenteellisesta rasismista esimerkkinä 1950-luvun Yhdysvaltoja. Vaikka rasismi ja rasistinen syrjintä oli pitkälti kitketty, oli mustilla vaikeuksia edetä yhteiskunnassa. Yhteiskunnalliset instituutiot tuottivat ja vahvistivat käytäntöjä, jotka olivat epäedullisia mustille. Rexin (1986, 109) mukaan rakenteellinen rasismi tarkoittaa, että vaikka instituutiot eivät edusta rasistista ideologiaa sinänsä, ne saattavat silti toimia rasistisesti. Rakenteellisessa rasismissa rotuun perustuvaa syrjintää esiintyy, mutta sen todistaminen on vaikeaa. Selkein todiste rakenteellisen rasismiin olemassaolosta on se, jos tietyt ryhmät eivät pysty etenemään yhteiskunnassa. 'Maa-hanmutterikritiikissä' ja suomalaisessa rasismikeskustelussa on korostunut ideologinen rasismi: se mitä sanotaan ja miten sanotaan. Käytännöllinen, rakenteellinen rasismi, on jäänyt vähemmälle huomiolle (ks. esim. Puuronen 2011, 271).

Perinteisesti rotu on mielletty yhdeksi rasismiin keskeisistä käsitteistä. Rodun käsitteen käyttö rasistisessa ideologiassa on vähentynyt, mutta sillä silti keskeinen paikkansa siinä. Nykyrasismille on tyypillistä niin sanotun tieteellisen rasismiin ja kulttuurisen rasismiin yhdisteleminen: kulttuurien ja rotujen välillä on eroja, jotka johtavat siihen, että ihmisryhmät ovat eriarvoisia. (Puuronen 2011, 56–57) Vesa Puuronen (2011, 56) kir-

joittaa kulttuurisesta uusrasismista, jolla hän viittaa brittiläisen Martin Bakerin 1980-luvulla lanseeraamaan uusrasismien käsitteeseen, jossa biologisen rodun käsite on korvattu kulttuurilla. Yksinkertaisesti esitettynä uusrasismissa keskitytään rotujen välisten erojen sijaan kulttuurien välisiin eroihin. Erityisesti Euroopassa kulttuurirasismi linkittyy islamiin: islam on kulttuurina erilainen ja siksi huonosti yhteen sovitettavissa – ellei jopa uhka – eurooppalaiselle kulttuurille (esim. Jalonen 2011, 325). Sakki & Petterson (2015, 2) toteavat, että äärioikeistolaisessa retoriikassa monet ulossulkevat käytännöt legitimoidaan nimenomaan kulttuurien eroja korostamalla, roduista puhumisen sijaan.

Perussuomalaisten retoriikkaa tutkineen Tuuli Lähdesmäen (2017, 140–141, 148) mukaan perussuomalaisten retoriikassa kiinnitetään selvästi useammin huomiota ihmisryhmien kulttuurisiin kuin etnisiin eroihin. Kulttuuria käytetään erottelun välineenä ja monokulttuurisuus nähdään tietynlaisena ihanteena. Näin etnisyys kulttuuristetaan. Maahanmuuttajien etnisyyteen tai uskontoon liittyvistä ennakkoluuloista ei suoraan puhuta, mutta niitä kuljetetaan retoriikassa mukana kulttuurin käsitteen varjolla. Vieraat kulttuurit – ja erityisesti islamilainen kulttuuri – nähdään uhkana eurooppalaiselle kulttuurille. Puuronen (2011, 56) toteaaakin, että korvaamalla rodun käsitteen jollain muulla, kuten esimerkiksi kulttuurilla tai maahanmuuton käsitteellä, uusrasismi tekee rasismista yleisesti hyväksyttävämpää.

Toisaalta Miles ja Brown (2003, 62) kritisoivat uusrasismien käsitettä siitä, että se perustuu liian laajalle rasismien käsitteelle, jossa rasismi nähdään kaikenlaisena sortona ja siitä on siksi vaikea saada otetta. Suomessa 'maahanmuuttokriitikot' ovat osanneet hyödyntää rasismien määrittelyn epämääräisyyttä kiemurrellessaan eroon rasismisyytöksistä (ks. esim. Puuronen 2011, 54). Keskustelu, siitä onko jokin lausunto tai mielipide rasistinen, siirtää keskustelun helposti itse asiasta. Äärioikeistolaiseen retoriikkaan kuuluukin rasismisyytöksistä loukkaantuminen ja niiden vähätteleminen, käytännössä siis rasismien kieltäminen (Sakki & Petterson 2017, 2).

Kansallismielisyys ja nationalismi

Yksi keskeinen 'maahanmuuttokritiikin' määrittelyyn liittyvä kysymys on rasismien, kansallismielisyyden ja nationalismien välinen erottelu (esim. Hannula 2011, 87–88), johon palataan myöhemmin tässä alaluvussa. Niinpä yhtä tärkeää kuin määrittää rasismia, on myös määrittää kansallismielisyyttä ja nationalismia. Vain siten näiden ideologioiden yhtäläisyyksistä ja eroavaisuuksista on mahdollista saada käsitys. Sanakirjamää-

ritelmän mukaan nationalismi ja kansallismielisyys ovat pitkälti sama asia (*nationalismi: kansallismielisyys, -kiihko; kansallisuusaate*) (MOT Kielitoimiston sanakirja 2014). Tässä työssä kansallismielisyyttä ja nationalismia käytetään toistensa synonyymeina, ellei asiayhteydestä tai lähteistä johtuen ole syytä painottaa juuri jompaakumpaa termiä.

Nationalismin ja kansallismielisyyden määrittelyssä käytetään usein Benedict Andersonin 1980-luvulla esittelemää kuviteltujen yhteisöjen käsitettä (*imagined communities*). Andersonin (2006, 39) mukaan kaikki kansakunnat ovat kuviteltuja yhteisöjä, sillä yhteisön jäsenillä ei ole mahdollisuutta oikeasti tavata toisiaan. Niinpä myös nationalismi perustuu ajatukselle kuvitellusta yhteisöstä, kuvitellusta kansasta, jolla on yhteisiä perinteitä, tapoja ja symboleita. Tätä kuviteltua yhteisöä vahvistetaan korostamalla sen eroja muihin yhteisöihin. Yksinkertaistettuna voikin sanoa, että nationalismi perustuu jakoon meidän ja niiden välillä (Palonen & Saresma 2017, 25–26).

Nationalismi ja kansallismielisyys kietoutuvat myös rasismiin, sillä rasismi on syntynyt nationalismin ja kansallisvaltioiden vanavedessä. Kansallisvaltioiden – ja myös kansallismielisyyden – maailma rakentuu rajoista ja niiden tunnistamisesta ja vahvistamisesta. Tätä vahvistamista tehdään retoriikassa niin, että siihen voidaan yhdistää rasismia. (Ruotsalainen & Saresma 2017, 168) Esimerkiksi Euroopan äärioikeistolaiset populistipuolueet ovat yhdistäneet rasistista kielenkäyttöä kansallisvaltiota ja itsemääräämisoikeutta puolustavaan nationalistiseen retoriikkaan (Miles & Brown 2003, 6–7, 9).

’Maahanmuuttokriittisyyden’ juuret ovat kansallismielisissä liikkeissä, erityisesti 1990-luvulla perustetussa Suomen Sisussa (Hannula 2011, 35, 58). ’Maahanmuuttokriitikot’ myös korostavat mielellään kansallismielisyyttään. Jussi Halla-aho esimerkiksi rinnasti kansallismielisyyden ja ’maahanmuuttokriittisyyden’ tiedottaessaan kuntavaaliehdokkuudestaan vuonna 2016. Hän ilmoitti haluavansa tuoda Helsingin päätöksentekoon ”kansallismielistä, maahanmuuttokriittistä linjaa”. (HS 14.12.2016) Samaan aikaan rasismiin halutaan kuitenkin tehdä selvää pesäeroa (Hannula 2011, 132). Ajatuksena on siis kansallismielisyyden ja rasismin erottaminen toisistaan (esim. Sharma 2014, 33).

Perussuomalaisten europarlamentaarikko, ’maahanmuuttokriitikoksikin’ määritelty Sampo Terho toteaa toimittaja Lena Sharman (2014, 33) haastattelussa, että ”kun kansallisuusaatteesta on puhdistettu biologinen puoli, ollaan jo selvemmällä vesillä”. Terho siis suhtautuu suopeasti kansallismielisyyteen, mutta kiistää sen johtavan rotusyrjintään.

Tämä ei ole mitenkään tavatonta: 1950-luvulta asti kansallismieliset puolueet ovat mielellään viitanneet itseensä nationalistisina, ei rasistisina (Miles & Brown 2003, 4). Esimerkiksi kansallismielisen Front Nationalen puheenjohtaja Marine Le Pen on tehnyt selvää pesäeroa puolueen pitkäaikaiseen puheenjohtajaansa ja isäänsä Jean-Marie Le Peniin, jolla on ollut muun muassa holokaustia vähätteleviä, äärioikeistolaisia kommentteja. Marine Le Penkin siis pyrkinyt pitämään nationalismin salonkikelpoisena sa-noutumalla irti räikeästä rasismista. (HS 17.11.2016)

Äärioikeisto Suomessa -teoksen kirjoittaneet toimittaja Mikael Brunila sekä vasemmistolaiset poliitikot Dan Koivulaakso ja Li Andersson jäljittävät Hannulan (2011, 41) tavoin 'maahanmuuttokriittisyyden' Suomen Sisun ja kansallismielisyyteen (Koivulaakso ym. 2012, 112). He ovat kuitenkin sitä mieltä, että Suomen Sisulla ja kansallismielisyydellä on kytkös rasismiin ja äärioikeistolaisuuteen. Koivulaakson, Brunilan ja Anderssonin (2012, 107) mukaan 2000-luvulle tultaessa Suomen Sisun ideologinen painopiste alkoi siirtyä yhä enemmän rotueroista kulttuurierojen korostamiseen, eli kulttuurirasismiin. Osittain samoilla linjoilla on niin ikään vasemmistolainen sosiologi Vesa Puuronen (2011, 57), joka kirjoittaa, kuinka Suomen 1990-lukujen rasististen liikkeiden opit eivät yleensä perustuneet "vanhaan biologiseen rasismiin, vaan uuteen kulttuuriiseen rasismiin".

'Maahanmuuttokriitikot' ja 'maahanmuuttokritiikin' arvostelijat ovat siis molemmat yhtä mieltä siitä, että 'maahanmuuttokritiikin' juuret ovat kansallismielisessä ajattelussa. 'Maahanmuuttokriitikot' jopa mielellään korostavat omaa kansallismielistä taustaan-sa. Erimielisyyttä on sen sijaan siitä, mitä tekemistä rasismilla on kansallismielisyyden ja siten myös 'maahanmuuttokritiikin' kanssa. Siinä missä Koivulaakso, Brunila ja Andersson vetävät yhtäläisyysmerkin kansallismielisyyden ja rasismin välille, kieltää Hannula koko yhtäläisyysmerkin olemassaolon. Puuronen (2011, 201) puolestaan muistuttaa, että "nationalismi voi synnyttää rasismia, vaikka nationalismi ja isänmaallisuus eivät ole sama asia kuin rasismi".

Kansallismielisyyden ja rasismin välisestä suhteesta käytiin kiivasta keskustelua kesällä 2015, kun perussuomalaisen kansanedustaja Olli Immonen, kirjoitti yhteisöpalvelu Facebookissa: "Unelmoin vahvasta, urheasta kansakunnasta, joka voittaa tämän painajaisen, jota kutsutaan monikulttuurisuudeksi" (esim. Pöyhtäri 2018, 119). Perussuomalaisen silloinen puheenjohtaja Timo Soini ei liittänyt Helsingin Sanomien haastattelussa

(HS 07.08.2015) Immosen tekstiin rasismi-sanaa. SDP:n puheenjohtaja Antti Rinne puolestaan toivoi (HS 08.08.2015) Immosen kirjoituksen jälkeen Soinilta erottautumista Immosen edustamasta ajattelusta ja rasistista ääriilikkeistä. Koska nationalismi ja isänmaallisuus ollut perinteisesti keskeinen osa perussuomalaisten retoriikkaa (Ruotsalainen & Saresma 2017, 172), saattoi Soini ehkä tietoisesti kieltäytyä näkemästä 'maahanmuuttokriittisen' Olli Immosen retoriikassa rasismia.

'Maahanmuuttokriittisyys'

Kansallismielisyys ja nationalismi eivät kuitenkaan vaikuttaneet riittävältä määritelmiltä, sillä esimerkiksi Suomen Sisun kansallismieliset voimat halusivat vuosituhannen vaihteessa profiloitua nimenomaan 'maahanmuuttokriittisiksi'. Tällä erottauduttiin niin sanotusta perinteisestä suomalaisesta poliittisesta nationalismista, jota edusti esimerkiksi Suomalaisuuden liitto ja joka oli keskittynyt lähinnä pakkoruotsin vastustamiseen ja Venäjän uhasta puhumiseen. 'Maahanmuuttokriittinen' nationalismi halusi nostaa esiin maahanmuuton ja maahanmuuttajat uhkana Suomelle ja suomalaiselle kulttuurille. (Hannula 2011, 39) Suomalaisessa 'maahanmuuttokritiikissä' yhdistyy monia perinteiselle oikeistopopulismille tyypillisiä piirteitä. Seuraavaksi avaan tarkemmin, miten 'maahanmuuttokriittisyyttä' – johon monissa tutkimuksissa viitataan muun muassa maahanmuuttovastaisuutena (*anti immigrant*), oikeistopopulismina (*right wing populism*) tai äärioikeistolaisuutena (*radical right*) – on pyritty määrittämään.

Yksinkertaisesti voi sanoa, että 'maahanmuuttokritiikissä' vastustetaan monikulttuurisuutta: 'maahanmuuttokritiikissä' korostetaan eurooppalaisia arvoja, joita erityisesti islam uhkaa. (Ruotsalainen & Saresma 2017, 167) 'Maahanmuuttokriittisyys' ammentaa oikeistopopulismista, jossa retoriikkaa rakennetaan yhteisen vihollisen vastustamisen ympärille (Sakki & Petterson 2015, 2). 'Maahanmuuttokriittisyydelle' tyypillisiä vastakkainasetteluja on muun muassa tavallinen kansa versus poliittinen eliitti sekä tavallinen kansa versus toiset, eli maahanmuuttajat (Ylä-Anttila 2017, 10). Erityisesti 'maahanmuuttokritiikissä' rakennetaan vastakkainasettelua 'maahanmuuttokriitikoiden' ja 'kukkahattutädeiksi' nimitetyn kulttuurisen ja poliittisen eliitin, jolla viitataan usein vihreisiin ja vasemmistoon, välille. Kukkahattutätejä' pidetään vastuussa yhteiskunnan ongelmista, sillä 'kukkahattutädit' suhtautuvat sallivasti maahanmuuttoon. (Mäkinen 2017, 224, 227, 228; Sakki & Petterson 2015, 10)

Yksi 'maahanmuuttokritiikille' tyypillinen vastakkainasettelu on länsimaisten arvojen ja islamin laittaminen vastakkain. Länsimaisten ja kristillisten arvojen korostaminen islamia vastaan on ollut nähtävissä Euroopan oikeistopopulistisissa liikkeissä 1990-luvulta lähtien. Tällöin uskonnossa ei ole niinkään kyse uskomisesta: usko on väline, jolla tehdään erottelua meihin ja muihin. (Parkkinen 2017, 273–274, 294; Sakki & Petterson 2015, 8–9) Laura Parkkinen (2017, 293) huomauttaa, että pohjoismaiset populistipuolueet eivät ole kovin uskonnollisia, mutta ne käyttävät uskontoa osana muslimivastaista retoriikkaansa. Uskontoa ja islamilaista kulttuuria käytetään näin osana 'maahanmuuttokriittistä' – ja monin paikoin myös rassistista puhetta – mainitsematta perinteisesti rasismiin liitettyä rotuajattelua.

'Maahanmuuttokritiikissä' hyödynnetään muitakin oikeistopopulismille tyypillisiä keinoja kuin vastakkainasettelua. Toinen oikeistopopulismille tyypillinen keino on erilaisien pelkojen lietsominen ja uhkakuvien maalaaminen. 'Maahanmuuttokritiikissä' uhkakuvia on maalattu muun muassa puhumalla hallitsemattoman maahanmuuton seurauksista käyttämällä negatiivisia vertauskuvia, kuten 'ankkurilapsi' ja 'turvapaikkaturisti' (Vaarakallio & Palonen 2017, 52; Sakki & Petterson 2017, 7). Kolmas 'maahanmuuttokritiikoiden' käyttämä, oikeistopopulismista ammentava keino on puhua 'maahanmuuttokriitikoista' kansan todellisena äänenä ja luoda kuvaa siitä, että tosiasiasa valtaosa suomalaisista olisi 'maahanmuuttokriitikoita' (Sakki & Petterson 2017, 12).

'Maahanmuuttokritiikille' onkin ominaista retoriikan taitava käyttö ja retoriikan kääntäminen pääläelleen (Vaarakallio & Palonen 2017, 50). Näin tuotetaan uudenlaisia merkityksiä ja pyritään sitä kautta vakiinnuttamaan omaa ideologiaa (esim. Palonen 2017b, 232). Esimerkiksi feminismiin suhtaudutaan 'maahanmuuttokritiikissä' penseästi, mutta se ei se estä tasa-arvon hyödyntämistä retoriikassa silloin, kun islamin nähdään olevan uhka naisten tasa-arvolle (Saresma 2017, 131). Saman tyyppisestä retorisetä silmäkääntötempusta on kyse, kun 'maahanmuuttokriitikot' kääntävät keskustelun vihapuheesta keskusteluksi sananvapaudesta (Ruotsalainen 2017, 189, 197). Esimerkiksi Jussi Halla-aho saanut tuomion uskonrauhan rikkomisesta ja kiihottamisesta kansanryhmää vastaan. Myöhemmin kansanedustajana hän yritti kumota lakipykälää, joiden perusteella hänet oli tuomittu, sillä nämä lait rajoittivat hänen mukaansa sananvapautta. (Vaarakallio 2017, 209)

'Maahanmuuttokritiikin' retorisen kikkailuun kuuluu myös tietolähteiden uskottavuudella pelaaminen: vakiintuneita tietolähteitä pidetään harhaanjohtavina ja elitistisinä ja niiden tilalle esitetään omia tietolähteitä (Ylä-Anttila 2017, 50). 'Maahanmuuttokritiikille' onkin monin paikoin tyypillistä hyvin tieteellinen retoriikka, joka kuitenkin perustuu itse valikoituihin tilastoihin ja tietolähteisiin. Kun tietolähteet valitaan itse ja linkitetään vain omaa agenda tukeviin lähteisiin, saadaan helposti rakennettua kuva siitä, kuinka 'maahanmuuttokriittinen' diskurssi on ainoa oikea diskurssi. (Sakki & Petterson 2017, 6, 13) Samoin puhetapa, jossa systemaattisesti kielletään rasismi, syytetään 'vastapuolta' itseen kohdistuvasta rasismista tai 'eliittiä' rasismikortin käyttämisestä, on tyypillistä 'maahanmuuttokriitikoille' (Sakki & Petterson 2015, 2).

'Maahanmuuttokriittisyyttä' on siis määritelty muun muassa retoristen keinojen ja vastakkainasettelujen hyödyntämisen kautta. Vuoden 2011 eduskuntavaalien alla joukko 'maahanmuuttokriittiseksi' itseään määritteleviä poliitikkoja julkaisi 'maahanmuuttokriittisen' julistuksen, Nuivan vaalimanifestin, jossa he linjasivat 'maahanmuuttokriittisen' politiikan periaatteita, joihin kuului muun muassa sen hetkisen turvapaikkapolitiikan tiukentaminen ja positiivisesta syrjinnästä luopuminen (Nuiva 2010). 'Maahanmuuttokriittisyydellä' näyttäisi siis olevan tiettyjä käytäntöjä, tavoitteita ja sekä omanlaisensa järjestäytynyt merkitysjärjestelmä, josta myös sana 'maahanmuuttokriittisyys' on hyvä esimerkki. Näin ollen sana 'maahanmuuttokriittisyys' voidaan yhdistää jonkinlaiseen ideologiaan, jonka keskiössä on maahanmuuttopolitiikan kiristäminen. Kyse ei välttämättä ole kovin järjestäytyneestä ideologiasta, mutta ideologiasta yhtä kaikki.

'Maahanmuuttokriitikoilla' on paljon yhteistä oikeistopopulististen, nationalististen ja rasististen liikkeiden kanssa (Ylä-Anttila 2017, 6). Kädenvääntöä on käyty siitä, ovatko 'maahanmuuttokriitikot' rasisteja. On selvää, että 'maahanmuuttokriitikot' ajavat politiikkaa, joka pyrkii vaikeuttamaan tietyistä taustoista tulevien ihmisten asettumista ja jopa elämää Suomessa (ks. Nuiva 2010). Tällöin 'maahanmuuttokritiikissä' on kyse myös rakenteellisen rasismin ajamisesta, vaikka siitä puhuisikin 'maahanmuuttokriittisenä' politiikkana. 'Maahanmuuttokriitikot' näyttäisivätkin onnistuneen rasismin kiistämisessä. 'Maahanmuuttokriittisyys' korvasi paikoin rasismista puhumista julkisessa keskustelussa ja rasismia käsiteltiin muun muassa Helsingin Sanomien mielipidekirjoituksissa 2010-luvun taitteessa yhä useammin 'maahanmuuttokriittisyytenä' (Ruotsalainen & Saresma 2017, 166–167).

3.3 'Maahanmuuttokritiikki' osaksi politiikan valtavirtaa

Tässä alaluvussa käyn läpi syitä ja seurauksia sille, miksi ja miten 'maahanmuuttokritiikki' vakiinnutti paikkansa suomalaisessa politiikassa. Perussuomalaisten vaalivoitot ensin kunnallisvaaleissa 2008 ja myöhemmin eduskuntavaaleissa vuonna 2011 olivat mukana tuomassa maahanmuuttoa politiikan asialistalle ja 'maahanmuuttokritiikkiä' osaksi politiikan valtavirtaa. Perussuomalaiset ja populismi alkoivat selvästi yhdistyä maahanmuuttokeskusteluun ja maahanmuuttoa vastustaviin ryhmiin vuodesta 2008 alkaen (Vaarakallio & Palonen 2017, 59, 67; Palonen 2017a, 79). Samoihin aikoihin myös monikulttuurisuus ja maahanmuutto politisoituivat (Ruotsalainen & Saresma 2017, 158). Voikin siis sanoa, että perussuomalaisilla on ollut vahva rooli maahanmuuttovastaisuuden tuomisessa mukaan politiikkaan, eikä 'maahanmuuttokriittisyydestä' voi puhua puhumatta samalla perussuomalaisista (mm. Palonen 2017b, 221, 242).

Tutkija Suvi Keskisen (2009, 33) mukaan suomalainen poliittinen keskustelu maahanmuutosta oli vuosikymmenten ajan konsensushenkistä, kunnes vuonna 2008, Perussuomalaisten vaalivoiton myötä, tuo konsensus murtui. Keskinen ei määritä tarkemmin, mihin hän konsensuksen murtumisella viittaa. Suomalaisessa poliittisessa järjestelmässä konsensuksella on perinteisesti tarkoitettu tahtoa ja kykyä tehdä yhtenäisiä, kompromissihakuisia päätöksiä pienen piirin kesken (Herkman 2011, 47). Jos Keskinen viittaa konsensuksella tähän, voidaan 2000-luvun lopulla todella puhua poliittisen konsensuksen murtumisesta, sillä maahanmuuton epäkohtiin ei pyritty löytämään kaikessa yhteisymmärryksessä nopeasti sopivia ratkaisuja vaan maahanmuutosta kinasteltiin avoimesti julkisuudessa.

Toisaalta Keskisen näkemys konsensuksen murtumisesta saattaa olla hivenen yksioikoinen, sillä maahanmuutosta oli kyllä kiistelty jo aikaisemminkin. Lepola (2000, 363–365) kuvaa jo 1980-luvun lopulla eduskunnassa käytyä maahanmuuttoväittelyä, jossa vastakkain ovat vihreiden Eero Paloheimo, SKDL:n Claes Andersson ja SMP:n Sulo Aittoniemi. Milla Hannula (2011, 8) laskee 'maahanmuuttokriittisyyden' alkusysäykseksi SMP:n ja Sulo Aittoniemen, joka valittiin kansanedustajaksi vuonna 1987. Aittoniemen kohdalla maahanmuuton vastustaminen kilpistyi kuitenkin pitkälti populaareiksi, rasis- tisten vitsien heittäilyiksi (Hannula 2011, 20–21), vaikka Aittoniemi käyttikin puhees- saan nykypäivänkin keskustelusta tuttuja ilmaisuja kuten turvapaikkahakemusten räjähdysmäinen kasvu (Lydén 2012, 17).

Se, että 'maahanmuuttokriittisyys' nousi osaksi suomalaista politiikkaa, linkittyy hyvin voimakkaasti perussuomalaisiin, jonka kautta 'maahanmuuttokriitikot' lähtivät ajamaan agendaansa valtakunnan politiikassa (Hannula 2011, 78). Maahanmuutto löysi ensimmäistä kertaa paikkansa perussuomalaisten eduskuntavaaliohjelmassa vuonna 2003 (Välimäki 2012, 268) – samana vuonna, kun perussuomalaiset ottivat ehdokkaakseen maahanmuuttoon penseästi suhtautuneen Tony Halmeen. Perussuomalaisten Timo Soini oli jo vuonna 2002 maininnut maahanmuuttopolitiikan kriittisen tarkastelun yhtenä perussuomalaisten ajamista asioista (Palonen 2017a, 80). Samana vuonna Soini kirjoitti, ettei "toimivan ulkomaalais- ja siirtolaispolitiikan vaatiminen ole välttämättä rasismia ja ihmisvihamielisyyttä" (Vaarakallio & Palonen 2017, 62). Populistipuolueena perussuomalaisten agendalle mahtui toki maahanmuuton lisäksi iso liuta muitakin asioita, ja välillä Soini myös pyrki tekemään pesäeroa maahanmuuttovastaisuuteen (Palonen 2017a, 103).

Aikaisemmin perussuomalaiset oli kerännyt kannatusta maaseudun kuihtuvilta pikkupaikkakunnalta, mutta saadakseen tarpeeksi ääniä puolueen piti saada ääniä myös kaupunkilähiöiden nukkuvilta äänestäjiltä, mihin Soini tarvitsi Tony Halmetta (Palonen 2017b, 240). Perussuomalaisista ja 'maahanmuuttokriitikistä' kirjan kirjoittanut Hufvudstadsbladetin toimittaja Marianne Lydén (2012, 7–8) toteaa, että vaikka Soini itse perusti politiikkansa perinteiseen herravihaan ja EU:n arvosteluun, ei hän kieltäytynyt muukalaisvastaisista ehdokkaista. Vesa Puurosen (2011, 207) mukaan sama ilmiö toistui vuoden 2008 kuntavaaleissa, jossa puolue pärjäsi maahanmuuttovastaisten ehdokkaiden, kuten Jussi Halla-ahon, ansiosta. Vuoden 2003 ääniharavaa Tony Halmetta ei nimitetty maahanmuuttokriitikoksi, vaan hän oli Helsingin Sanomissa muun muassa "oikeistopopulisti" (HS 18.03.2003) ja – suurella varauksella – "äärioikeistolainen" (HS 17.03.2003).

Yksi keskeinen etappi 'maahanmuuttokriitikille' oli Jussi Halla-ahon vuonna 2003 perustama Scripta-blogi, jonka vuonna 2005 avattuun vieraskirjaan alkoi siirtyä kansallismielisen Suomen Sisun foorumin aktiiveja. Kun kirjoittelu Scripta-blogin vieraskirjassa alkoi käydä liian vilkkaana, 'maahanmuuttokriitikot' perustivat oman keskustelupalstan Homma-foorumin vuonna 2008. Verkon 'maahanmuuttokriittisissä' piireissä pohdittiin, miten 'maahanmuuttokriitikille' saisi poliittista vaikutusvaltaa. Kun Halla-aho asettui perussuomalaisten listoilta ehdolle ensin eduskuntavaaleissa 2007 ja myöhemmin kunnallisvaaleissa 2008, oli selvää, että maahanmuuttoasiat nousisivat myös

perussuomalaisissa isompaan rooliin. (Ylä-Anttila 2017, 27) Halla-ahon vaalimenestyksen taustalla oli Suomen Sisun ja Scripta-blogin vieraskirjan aktiiveja ja häntä äänestettiin pitkälti ’maahanmuuttokriittisten’ näkemysten takia. Perussuomalaisten listoilta pääsi vuoden 2008 kunnallisvaaleissa läpi myös muita ’maahanmuuttokriittisiä’ ehdokkaita. (Hannula 2011, 140–142)

Vuosien 2007 ja 2011 eduskuntavaaleissa maahanmuutto sai perussuomalaisten eduskuntavaaliohjelmassa oman päälukunsa. Vuoden 2011 ohjelmassa korostettiin maahanmuutosta koituvia haasteita ja kustannuksia ja oltiin erityisen huolissaan turvapaikanhakijoiden aiheuttamista ongelmista. Perussuomalaisten vuoden 2011 maahanmuuttopoliittinen ohjelma perustui pitkälti ’maahanmuuttokriittisten’ kansanedustajien syksyllä 2010 julkaisemaan maahanmuuttopoliittiseen ohjelmaan Nuivaan vaalimanifestiin, jonka oli allekirjoittanut muun muassa Jussi Halla-aho. (Välimäki 2012, 268–269; Saukkonen 2013, 89–90)

Toinen perussuomalaisten esillä pitämä teema vuoden 2011 vaaleissa oli ’eurokritiikki’ (Railo 2012, 253). Molemmat teemat olivat samalla – osin perussuomalaisten ansiosta ja osin puoluetta hyödyntäen – kaksi julkisuudessa eniten esillä ollutta teemaa eduskuntavaalien alla. (Railo 2012, 253; Borg 2012, 18–19) Koska maahanmuutosta näytti tulevan vaalien iso teema, pyrkivät muut puolueet huolissaan vaalimenestyksestään määrittämään maahanmuuttokantojaan suhteessa perussuomalaisiin (Maasilta 2012, 9). Perussuomalaisten vaikutus näkyi siinä, että muun muassa SDP muutti linjaansa populistisemmäksi ja maahanmuuttovastaisemmaksi (Kovala & Pöysä 2017, 270).

Maahanmuuttoa ja EU:ta kohtaan esitetty kritiikki löysi kohdeyleisönsä. Vuoden 2011 eduskuntavaaleissa perussuomalaiset sai 39 paikkaa eduskunnassa (Vaarakallio 2017, 202). Perussuomalaisten listalta pääsi läpi sellaisia ’maahanmuuttokriittisiä’ nimiä kuin Jussi Halla-aho, Juho Eerola ja Olli Immonen. Perussuomalaisten vaalimenestys toistui myös eduskuntavaaleissa 2015, jolloin perussuomalaiset lähtivät myös hallitukseen. ’Maahanmuuttokriitikoiden’ vaalimenestys tarkoitti muutosta myös poliittisessa diskurssissa, kun maahanmuuttovastaiset näkemykset alkoivat saada enemmän tilaa julkisessa keskustelussa (Mäkeläinen 2017, 219).

Pian vuoden 2011 vaalien jälkeen julkaistuissa analyysissä maahanmuutolla ja ’maahanmuuttokritiikillä’ nähtiin olevan iso rooli perussuomalaisten vaalimenestyksessä.

Esimerkiksi Sami Borg (2012, 244) arvioi vuonna 2012, että perussuomalaisten maahanmuuttolinjaukset olivat yksi keskeisistä syistä äänestää perussuomalaisia. Palonen ja Saresma (2017, 31) puolestaan totesivat vuonna 2017, etteivät perussuomalaiset nouseet yksin maahanmuuttoteemoista vaan puoluetta äänestettiin myös vaihtoehtona niin sanotuille vanhoille puolueille, jotka olivat ryvettyneet vaalirahakohussa. Tuukka Ylä-Anttilan (2017, 15) mukaan populismi oli ensisijainen syy äänestää perussuomalaisia, ei niinkään puolueen maahanmuuttopolitiikka.

Tuukka Ylä-Anttila (2017, 39–46) löysi väitöskirjassaan perussuomalaisten nousulle neljä syytä: perussuomalaiset osasivat hyödyntää eurokriisiä, anti-feminisimä, tunnepohjaista retoriikkaa ja vaihtoehtomedioita, kuten keskustelupalsta Homma-foorumia ja myöhemmin valeuutissivusto MV-lehteä, vaalimenestystä rakentaessaan. Populistisena puolueena perussuomalaiset hyödynsivät myös uhkakuvia, kuten maahanmuuton aiheuttamia ongelmia ja eurokriisiä (Palonen 2017b, 232; Parkkinen 2017, 286). Myös vuonna 2008 alkanut taloudellinen taantuma saattoi hyödyttää perussuomalaisia (Palonen & Saresma 2017, 22). Kovala ja Pöysä (2017, 269) arvioivat, että perussuomalaiset ovat hyötynneet vähintään jonkin verran myös maahanmuuttoteemasta.

Tuija Saresman (2017, 112, 116, 121–123, 125–126, 131) kirjoittaa, kuinka perussuomalaisten retoriikassa oli 2000-luvulta 2010-luvulle nähtävissä muutos, jossa puhe sosiaalisesta tasa-arvosta, hyvinvointivaltiosta sekä solidaarisuudesta kääntyi kohti uusliberalistisempaa diskurssia. Samalla nationalistiset, maahanmuuttovastaiset ja paikoin jopa muukalaisvihamieliset äänenpainot yleistyivät. Niko Pyrhösen (2015, 164–165) mukaan 'maahanmuuttokriitikot' hyödynsivät retoriikassaan kertomusta, jossa maahanmuuton kustannukset asetettiin vastakkain hyvinvointivaltion kanssa.

2010-luvun taitteessa keskustelu tasa-arvosta ja maahanmuutosta kääntyi yhä enemmän siihen, kuinka maahanmuuttajille ei tulisi antaa erivapauksia, positiivinen diskriminaatio loukkaa suomalaisten tasa-arvoa ja kuinka islam on uhka suomalaisten naisten tasa-arvolle. Saresman (2017, 126) mukaan maahanmuuttovastaisuuden retoriikka muuttui 2010-luvulle tultaessa tiukemmaksi ja joitain perussuomalaisten lausuntoja ja tekstejä voidaan hyvin kuvata avoimen rasistisiksi.

Tutkija Tuula Vaarakallio (2017, 210) toteaa, että perussuomalaisilla on ollut rinnakkain ikään kuin kaksi eri maahanmuutto-ohjelmaa. Puolueen virallinen maahanmuutto-

poliittinen ohjelma ennen puolueen hajoamista edusti ”maltilliseen ja hallinnolliseen kaapuun puettua radikaalia poliittista puhetta”. Sen lisäksi oli puolueen kansanedustajien radikaalit, rasistiset lausunnot, jotka kytkeytyivät puolueen virallisiin maahanmuuttolinjauksiin, mutta jotka puoluejohto – Soini etunenässä – on pitkin 2010-lukua tuominut yksityisajatteluksi. Soinin retoriikka onkin ollut hyvin erilaista kuin perussuomalaisten ’maahanmuuttokriittisen’ siiven retoriikka (Palonen 2017b, 226). Siinä missä ’maahanmuuttokriittisten’ viitekehystenä on esimerkiksi ranskalainen Front Nationale, on Soini pyrkinyt tekemään pesäeroa tähän puolueeseen (Palonen 2017b, 228).

Palonen (2017b, 243) kirjoittaa, kuinka perussuomalaiset politisoi monikulttuurisuuden käsitteen, mikä puolestaan vaikutti niin sanotun maahanmuuttokeskustelun alkamiseen. Maahanmuuttokeskustelulla viitataan erityisesti 2010-luvun alussa mediassa ja julkisuudessa käytyyn keskusteluun maahanmuutosta. ’Maahanmuuttokriitikoilla’ oli maahanmuuttokeskustelussa keskeinen rooli. (mm. Hannula 2011, 193) Maahanmuuttokeskustelun rinnalla puhutaan myös monikulttuurisuuskeskustelusta (Ruotsalainen & Saresma 2017, 151, 166).

Timo Soini ilmoitti luopuvansa perussuomalaisten puheenjohtajuudesta kesällä 2017. Soinin seuraajaksi povattiin kansallismieliseksikin kutsuttua Sampo Terhoa, jonka ajateltiin voivan yhdistää ’maahanmuuttokriittiset’ ja maaseudun populistiset perussuomalaiset. Myös ’maahanmuuttokriittinen’ Jussi Halla-aho asettui ehdolle ja voitti vaalin. Tämä tarkoitti perussuomalaisten siirtymistä kohti avoimen maahanmuuttovastaista linjaa. Sekä uusi puheenjohtaja Halla-aho että varapuheenjohtajat Laura Huhtasaari ja Juho Eerola ovat kaikki profiloituneet ’maahanmuuttokriittisinä’ poliitikkoina. Osin tästä syystä ja osin pitääkseen hallituksen koossa, perussuomalaisten ministerit ja joukko kansanedustajia erosi puolueesta ja perusti oman eduskuntaryhmän (mm. Ylä-Anttila 2017, 28; Palonen & Saresma 2017, 20; Vaarakallio 2017, 203, 217)

Jo ennen hajoamistaan perussuomalaisissa oli havaittavissa jako demokratia- ja maahanmuuttosiipeen (Palonen 2017a, 86). Perussuomalaisten tausta puolueena erottaa sen monista muista oikeistopopulistisista puolueista, kuten Ruotsidemokraateista. Ruotsissa muut puolueet eivät ole – ainakaan toistaiseksi – osoittaneet kiinnostusta hallitusyhteistyöhön Ruotsidemokraattien kanssa. Perussuomalaiset taas kelpasivat hallituspuolueeksi niin kauan kun ’maahanmuuttokriittisyys’ nähtiin vain osana puoluetta. (ks. esim. Sakki & Petterson 2017, 5) Kun Halla-aho valittiin puheenjohtajaksi ja maahanmuuttovastai-

suus nousi puolueessa aiempaa suurempaan rooliin, liikkui puolue myös lähemmäs Ruotsidemokraatteja (Palonen 2017c, 307). Samalla muut puolueet kieltäytyivät hallitusyhteistyöstä Halla-ahon johtaman perussuomalaisten kanssa. Näyttäisi siis siltä, että maahanmuuttovastaisuuden korostuminen on ajamassa perussuomalaisia Ruotsidemokraattien tapaan marginaaliin (Palonen & Saresma 2017, 37).

Voi sanoa, että perussuomalaiset ovat 2000- ja 2010-luvuilla olleet isossa roolissa, kun diskursiivista poliittisten ja yhteiskunnallisten merkityksenantojen kenttää on muokattu (Palonen 2017c, 301). Tässä muokkauksessa perussuomalaisten sisällä vaikuttaneilla 'maahanmuuttokriitikoilla' on ollut keskeinen rooli. Pelkästään internetin keskustelupalstoilla ja eduskunnan puheenvuoroilla ei kenttää kuitenkaan olisi muokattu. Siinä, että 'maahanmuuttokritiikki' vakiintui keskeiseksi osaksi puhekieltä ja julkista keskustelua, oli osansa myös perinteisellä medially ja journalismilla. Seuraavassa luvussa avaan sitä, miten maahanmuuttoa ja 'maahanmuuttokritiikkiä' on aiempien tutkimusten mukaan suomalaisessa journalismissa käsitelty ja miten journalismin on ajateltu vaikuttaneen 'maahanmuuttokriittisyyteen'.

3.4 'Maahanmuuttokritiikki' ja journalismi

Suomalaisesta maahanmuuttopolitiikasta on 2010-luvulla ollut päättämässä samoja nimiä, jotka vielä 2000-luvun alussa kymmenkunta vuotta sitten osallistuivat silloista maahanmuuttopolitiikkaa käsittelevään keskusteluun ensin Suomen Sisun keskustelupalstalla, sitten Jussi Halla-ahon Scripta-blogin vieraskirjassa ja lopulta Hommafoorumilla. Tutkija Janne Matikaisen (2012, 143) mukaan uudenlaisen teknologian myötä uutisagendan määrittäminen kääntyi osin pääläelleen, kun kansalaisten kiinnostus maahanmuuttoon nousi keskustelupalstoilta politiikkaan ja valtamediaan. Tärkeässä roolissa on ollut se, että 'maahanmuuttokriittisyys' on onnistunut esittämään agendansa sosiaalisesti hyväksyttävässä muodossa ja tässä hyväksyttämisprosessissa journalismilla on ollut iso merkitys (mm. Pyrhönen 2015, 164).

Tässä luvussa käyn läpi sitä, mitkä tekijät journalismissa mahdollistivat uudenlaisen maahanmuuttovastaisen agendan muodostumisen ja miten 'maahanmuuttokritiikin' valtavirtaistuminen on puolestaan vaikuttanut journalismiin. Käyn aikaisempien tutkimusten kautta läpi sitä, mikä oli journalismin rooli 'maahanmuuttokritiikin' ponnistamisessa keskustelupalstoilta koko kansan tietoisuuteen ja miten tutkimusten mukaan maahanmuuttoa ja maahanmuutosta käytävää keskustelua on journalismissa käsitelty.

Journalismin roolista ja merkityksestä maahanmuuttokeskusteluun ja 'maahanmuuttokriitikoiden' esiinmarssiin on käyty paljon keskustelua. Jyväskylän yliopiston tutkija Markus Mattlar (2010, 57) muistutti vuonna 2010, että journalismin pitäisi pystyä käymään keskustelua maahanmuutosta kriittiseen sävyyn siinä missä mistä tahansa muustakin aiheesta. Tällöin myös äärikannat tulisi punnittua, ja niihinkin olisi mahdollista suhtautua kriittisesti. Tutkija Suvi Keskinen (2010, 60) oli puolestaan samana vuonna sitä mieltä, että maahanmuuttouutisoinnissa painotetaan liikaa 'maahanmuuttokriitikoiden' näkemyksiä ja että rasismia piilotellaan poliittisesti korrektin termin 'maahanmuuttokriitikko' taakse. Samoilla linjoilla olivat tutkijat Susanna Vehmas (2012, 134) ja Mari Maasilta (2012, 49), joiden mukaan journalismi oli 2010-luvun taitteessa jo pitkälti luopunut varovaisesta tavastaan tuoda esiin maahanmuuttoa vastustavien ryhmien ja henkilöiden näkökulmia, ja että niitä pikemminkin korostettiin suvaitsevaisten näkökulmien kustannuksella.

Tampereen yliopiston tutkija Pentti Raittila (2009, 69) on listannut kolme 2000-luvun alun perinteiseen mediaan keskittyneissä mediaseurannoissa esille nousutta seikkaa, joilla hän arvelee olevan yhteyttä maahanmuuttokeskustelun politisoitumiseen ja 'maahanmuuttokriittisyyden' nousuun: rasismien käsittely journalismissa, journalismin dialogisuuden puute ja poliitikkojen rooli maahanmuuttokeskustelussa.

Tampereen yliopistolla tehdyssä seurantatutkimuksissa havaittiin, että rasistiset ryhmät olivat vuosituhaten vaihteessa pääaiheena jutuissa erittäin harvoin. Valtamedia ei juuri kertonut vihamielisesti maahanmuuttajiin suhtautuvista ryhmistä eikä varsinkaan päästänyt näitä ryhmiä esiintymään omalla äänellään. (Raittila & Vehmas 2005, 16) Ilmiö ei ollut ainutlaatuinen: myös Ruotsissa media jätti niin sanotut maahanmuuttokriittiset äänenpainot huomiotta vuosituhaten vaihteessa (ter Wal 2002, 37). Kun rasistiset ryhmät eivät saaneet ääntään tarpeeksi kuuluviin valtamedioissa, negatiivinen kirjoittelu siirtyi keskustelupalstoille ja rasististen järjestöjen verkkosivuille (Raittila 2009, 70; Hannula 2011, 25, 52–53). 'Maahanmuuttokriitikoille' tämä tarkoitti edellisessä luvussa kuvattua siirtymää Suomen Sisun keskustelufoorumilta Halla-ahon Scripta-blogin vieraskirjaan sieltä Homma-foorumille. 'Maahanmuuttokriitikot' pystyivät hyödyntämään verkkoyhteisöään masinoidessaan erilaisia maahanmuuttovastaisia kampanjoita ja mielenosoituksia. Homma-foorumilla sovitaan muun muassa osallistumisesta keskusteluihin eri tiedotusvälineiden kommenttipalstoilla ja kampanjoista, joilla näkemyksiä

tuodaan esille sosiaalisessa mediassa. Tämä tekniikka on toiminut ja 'maahanmuuttokriitikot' ovat saaneet ääntänsä kuuluviin myös perinteisessä mediassa. (Mäkeläinen 2017, 222)

Toinen maahanmuuttokeskustelun käynnistymiseen vaikuttanut tekijä on journalismin dialogisuuden puuttuminen. 2000-luvun alkupuoliskon maahanmuuttokirjoittelulle oli hyvin tyypillistä yksiaänisyys. Jutuissa haastateltiin aina vain yhden tahon edustajia eikä etnisten vähemmistöjen ja kantaväestön edustajia päästetty ääneen samoissa jutuissa. Näin rakennettiin jaottelua etnisten vähemmistöjen ja kantasuomalaisten välille. (Raittila 2009, 70–71) Vehmas (2012, 134) kritisoi sitä, että maahanmuuttouutisoinnissa toimijoiden väliset kohtaamiset jäävät usein ohuiksi ja pinnallisiksi. Vetävään uutisointiin kuuluvat kärjistyksiset ja vastakkainasettelu, jossa vaihtoehtoiset näkemykset näytetään usein vastakohtina (McLeod & Detenber 1999, 44). Palonen ja Saresma (2017, 7) toetaan, kuinka vastakkainasettelua tuottavat poliittiset logiikat ovat yleistyneet viimeisen kymmenen vuoden aikana, mikä on hyödyntänyt myös 'maahanmuuttokriitikoita'.

Kolmas tekijä, joka vaikutti nykyiseen maahanmuuttokeskusteluun, on poliitikkojen puuttuminen 1990- ja 2000-lukujen maahanmuuttouutisoinnista (Raittila & Vehmas 2005, 28). Raittila (2009, 70) epäilee, että poliitikot olivat haluttomia ottamaan kantaa aiheeseen, sillä puolueista löytyi niin maahanmuuton kannattajia kuin vastustajiaakin. Maahanmuutosta käytävää poliittista keskustelua hankaloittaa edelleen se, että se jakaa näkemyksiä puolueiden sisällä (Maasilta 2012, 9; Vehmas 2012, 134). Kun poliitikot pysyivät vuosituhaten vaihteessa vaiti maahanmuuttoasioista, eivät he myöskään osallistuneet maahanmuuttokeskustelun agendan muodostamiseen. Tämä jätti tilan, jonka 'maahanmuuttokriitikot' perussuomalaisista puoluetta hyödyntämällä pystyi täyttämään.

On sanottu, että perussuomalaiset politisoivat monikulttuurisuuden ja maahanmuuton ja että puolueella oli keskeinen rooli maahanmuuttokeskustelun agendan muodostumisessa (ks. esim. Palonen 2017b, 243). Mitä tulee 'maahanmuuttokritiikkiin', niin vielä 2010 perussuomalaisia määriteltiin julkisuudessa ensisijaisesti puolueen puheenjohtajan Timo Soinin, ei niinkään 'maahanmuuttokriitikoiden' kärkihahmon Jussi Halla-ahon kautta. Puhetapa, jossa maahanmuutto ja perussuomalaiset kytkettiin toisiinsa, alkoi korostua voimakkaasti vuonna 2011 (Vaarakallio & Palonen 2017, 59).

Ruotsissa ja Suomessa maahanmuuttovastaisia puolueita ruotsidemokraatteja ja perussuomalaisia käsiteltiin – osin puolueiden taustasta johtuen – hyvin erilailla julkisuudessa. Ruotsidemokraatit suljettiin 2010-luvun taitteessa ulos sekä mediasta että politiikasta. Tämä mahdollisti puolueen esiintymisen ”eliitin” hylkimänä marttyyrina. Perussuomalaiset ja ’maahanmuuttokriitikot’ saivat julkisuudessa osakseen enemmän näkyvyyttä ja myötäilyä ja puolue nousi hallitukseen, mutta silti perussuomalaiset ja ’maahanmuuttokriitikot’ ovat moittineet mediaa syrjinnästä. (Sakki & Petterson 2015, 11). Loppuvuodesta 2017 kannatusluvut näyttivät ruotsidemokraateille 15 prosentin ja perussuomalaisille 8 prosentin kannatusta (Expressen 5.12.2017, HS 13.12.2017). Molempien puolueiden kannatus on vaihdellut rajusti, mutta puoluekannatuksen pohjalta on hankala arvioida, kumpi taktiikka – ulossulkeminen vai agendavallan antaminen – on toiminut tehokkaammin maahanmuuttovastaisuuden ja rasismien estämisessä.

Populismien tapaan myös ’maahanmuuttokritiikki’ hyötyy tavoista, joilla journalismissa käsitellään asioita: ilmiöiden yksinkertaistaminen, polarisaatio, henkilöityminen, tunnepitoinen uutisointi ja konfliktien ja skandaalien priorisointi palvelevat ’maahanmuuttokritiikkiä’ (ks. esim. Ylä-Anttila 2017, 15). Monikulttuurisuuden käsittelyä Helsingin Sanomissa vuosina 2002–2011 tutkineet Ruotsalainen ja Saresma (2017, 165) kirjoittavat, kuinka vielä 2000-luvun alussa maahanmuutto nähtiin lupauksena ja yhteiskuntaa hyödyttävänä asiana. Näin rakennettiin kuvaa ”hyvästä maahanmuuttajasta”, joka on ahkera ja valmis tekemään paljon töitä. ”Hyvän maahanmuuttajan” vastapuolena on ”paha maahanmuuttaja”, joka tulee Suomeen vain hyötyäkseen suomalaisesta yhteiskunnasta.

’Maahanmuuttokriitikot’ osasivat hyödyntää retoriikassaan taloudellista vastakkainasettelua. Niko Pyrhösen (2015, 168–170) mukaan ’maahanmuuttokriitikot’ onnistuivat rakentamaan julkisuudessa narratiivia, jossa maahanmuuton kustannukset asetettiin vastakkain hyvinvointivaltion kanssa. Tämä onnistui hyödyntämällä tunteisiin vetoavaa retoriikkaa. Pyrhösen mukaan mediassa ei juurikaan kiistetty tätä narratiivia vaan keskityttiin enemmän ’maahanmuuttokriittisyyden’ rasisin luonteen kritisoimiseen, mikä mahdollisti ’maahanmuuttokriitikoiden’ tavoitteleman narratiivin vahvistumisen.

Journalismin ja ’maahanmuuttokritiikin’ suhdetta tarkasteltaessa ei voida sivuttaa verkkokeskustelua ja sosiaalista mediaa. ’Maahanmuuttokriittisessä’ liikkeessä internetin keskustelupalstoilla on ollut keskeinen rooli (mm. Matikainen 2012, 143). Sakki ja Pet-

terson (2015, 1) huomauttavat, kuinka äärioikeistolaiset poliitikot ovat taitavia hyödyntämään blogeja oman agendansa esiin tuomisessa. Blogeissa on mahdollista käyttää sellaisia ilmaisutapoja, jotka olisivat perinteisessä mediassa mahdottomia. Poliittinen bloggaaminen on 2000-luvun ilmiö, joka mahdollistaa poliitikoille viestin muotoilemisen juuri haluamallaan tavalla, ilman journalistien kiusallisia välikysymyksiä (Sakki & Petterson 2015, 3). Esimerkiksi Jussi Halla-aholla on tapana kommentoida asioita sosiaalisessa mediassa ennemmin kuin suoraan toimittajille (esim. HS 13.03.2017).

Kun journalistit turvautuvat poliittisiin blogeihin tiedonlähteinä, päätyy niistä helposti ilmaisuja myös journalismiin. Blogit ovat poliitikoille myös siinä mielessä hyödyllinen työkalu, että niiden kautta on mahdollista luoda yhteisöllisyyttä samalla tavalla ajattelevien kanssa ja näin rakentaa kaikukammiota omille ajatuksille sekä vahvistaa vastakainasettelua kuvitteellisen toisen kanssa. (Sakki & Petterson 2015, 3, 14) Juuri näitä elementtejä muun muassa 'maahanmuuttokriitikoiden' Jussi Halla-aho on taitavasti hyödyntänyt blogissaan ja muussa viestinnässään.

Internetin ja sosiaalisen median demokratisoivasta vaikutuksesta on keskusteltu paljon. Samalla, kun esimerkiksi 'maahanmuuttokriittiset' ovat tuoneet uusia asioita politiikan ja journalismi asialistalle, on 'maahanmuuttokriittisyys' vaikuttanut myös aggressiivisen kirjoittelun lisääntymiseen (Kurvinen 2015, 40). Suomessa vihaviestejä saavat erityisesti toimittajat, jotka kirjoittavat feminismistä, maahanmuutosta ja etnisyydestä. Ilmiö ei ole yksin suomalainen: myös Tanskassa ja Ruotsissa tutkijat ja toimittajat pelkäävät ottaa kantaa muun muassa maahanmuuttoa, ilmasto ja ääriliikkeitä koskeviin asioihin omalla nimellään (Gustavse & Sauer 2015, 18; Broberg 2015, 49).

'Maahanmuuttokriitikin' ja 'maahanmuuttokeskustelun' yhteydessä julkisuuteen nousi myös vihapuheen käsite, jonka käyttö yleistyi vuonna 2011. Samoihin aikoihin vihapuhetta alettiin yhdistää perussuomalaisiin ja 'maahanmuuttokriittisyyteen'. (Pöyhtäri ym. 2013, 16; Palonen & Saresma 2017, 8; Ruotsalainen 2017, 181, 183, 187) Euroopan neuvosto määrittelee vihapuheen puheeksi, joka levittää, yllyttää tai oikeuttaa rodullista vihaa, muukalaisvihamielisyyttä, antisemitismiä tai muita suvaitsemattomuuteen perustuvia vihan muotoja (Euroopan neuvosto). Julkisuudessa vihapuheella tarkoitetaan usein aggressiivisesti väritynyttä puhetta, joka kohdistetaan yksittäiseen henkilöön tai johonkin ihmisryhmään (Pöyhtäri ym. 2013, 18–19).

Suomessa vihapuheesta on keskusteltu paljon nimenomaan 'maahanmuuttokritiikin' kontekstissa. Monia 'maahanmuuttokriittisiä' verkkokeskusteluita ja kommentteja on pidetty vihapuheena, ja toisaalta myös 'maahanmuuttokriitikot' ovat kertoneet joutu-neensa näkemyksiensä takia vihapuheen kohteeksi (Pöyhtäri ym. 2013, 18; Ruotsalai-nen 2017, 181, 190–191). Vihapuheesta on kyse myös silloin, kun – usein maahanmuut-ton perehtyneitä – tutkijoita ja toimittajia uhkaillaan (mm. Maasilta & Nikunen 2018, 16–17). Vihapuheessa sosiaalisella medially ja internetillä – 'maahanmuuttokriitikoille' tutuilla alustoilla – on ollut keskeinen rooli (Ruotsalainen 2017, 181).

Yksi viimeisimmistä esimerkeistä toimittajaan kohdistuneesta verkkovihahyökkäyksestä ja vihapuheesta on syksyltä 2017. Turun Sanomien toimittaja Rebekka Härkönen kir-joitti jutun turvapaikanhakijasta, joka oli yrittänyt elokuussa 2017 estää Turun puuko-tusiskun tekijää ja auttanut iskun uhreja. Jussi Halla-aho epäili myöhemmin poistetussa Facebook-päivityksessään Härkösen kirjoittaman uutisen paikkansapitävyyttä, minkä jälkeen Härkönen alkoi saada kasapäin vihaviestejä. Härkösen mukaan viestit johtuivat Jussi Halla-ahon päivityksestä. Jussi Halla-aho on itse sanonut, ettei ole käskenyt ke-nenkään lähettämään vihaviestejä Härköselä. (HS 03.04.2018)

Maahanmuutto ja siihen liittyvät teemat ovat siis olleet enemmän tai vähemmän käsitel-tyjä aiheita julkisuudessa aina 1990-luvulta tähän päivään. Uusia kierroksia maahan-muuton käsittelyyn journalismissa saatiin 2010-luvun taitteessa. Tähän vaikutti perus-suomalaisen vaalimenestys ja internetin keskustelupalstoilta ja sosiaalisesta mediasta ponnahdusapua hakenut 'maahanmuuttokriittinen' liike. Perussuomalaiset ja 'maahan-muuttokriitikot' saivat uudenlaista agendavaltaa julkisessa keskustelussa vuosikymme-nen taitteessa, mutta on syytä muistaa, että siinä missä perussuomalaisia käsiteltiin muu-tenkin kuin maahanmuuttovastaisena puolueena, myös muut puolueet osallistuivat maa-hanmuutosta käytävään keskusteluun (Palonen 2017a, 102; Keskinen 2009, 33). Perus-suomalaiset – ja paikoin myös 'maahanmuuttokriittisyys' – olivat siis ilmiöitä, joita kuului käsitellä julkisuudessa, mutta tuotiinko keskusteluun samalla myös rasismi ja maahanmuuttovastaisuus? – Ja jos tuotiin, miten se olisi voitu välttää? (Palonen 2017a, 104) Nämä ovat vaikeampia kysymyksiä, joihin on vaikea löytää yksiselitteisiä vastauk-sia.

4 Menetelmä ja aineisto

Seuraavaksi esittelen käyttämäni menetelmää, jossa yhdistyy sisällön erittely ja analyysi sekä kriittinen diskurssianalyysi ja paneudun tarkemmin siihen, mistä työn aineisto koostuu ja miten aineistoa on luokiteltu.

4.1 Menetelmä

Tekstien analyysissä käytettävien laadullisten menetelmien kirjo on laaja. Menetelmille yhteistä on kuitenkin se, että niissä tekstiä tulkitaan jostain tietystä näkökulmasta (ks. esim. Kantola ym. 1998). Menetelmistä puhuttaessa Saukko (2003, 8) muistuttaa, että metodologia (*methodology*) ja menetelmä (*method*, suom. *metodi*) on syytä pitää erillään. Menetelmät ovat käytännön työkaluja, joilla tutkittavaa asiaa tai ilmiötä lähdetään avaamaan. Metodologia puolestaan viittaa laajempaan lähestymistapaan, siihen keinovalikoimaan ja ideologioihin, joiden joukosta käytettävä menetelmä poimitaan tai kootaan. Tekstien analysoinnin tapauksessa niin kutsuttu tekstianalyysi – ja vielä laajemmin laadullinen tutkimus – ovat metodologiaa, jonka puitteissa tutkija valitsee sopivan menetelmän, vaikkapa diskurssianalyysin tai kehysanalyysin.

Saukko (2003, 9, 24) varoittaa yksioikoisesti luottamasta menetelmiin. Hänestä menetelmät nähdään helposti automaattina, jonka avulla saadaan haluttu tulos. Erityisesti laadullisessa tutkimuksessa voidaan samalla menetelmällä päästä hyvinkin erilaisiin lopputuloksiin. Laadullisille tutkimusmenetelmille – joita on valtaosa tekstin analyysin menetelmistä – on tyypillistä se, että ne ovat subjektiivisia (esim. Saukko 2003, 3, 25). Viime kädessä tutkija valitsee näkökulman, josta tekstiä tulkitaan. Saukko (2003, 15) kiistä ajatuksen siitä, että laadullinen, subjektiivinen tutkimus olisi vähemmän validia kuin määrällinen, usein objektiiviseksi mielletty tutkimus. Vaikka tutkijalla on tekstianalyysissä tulkintoja tehdessään vapaat kädet, täytyy tulkintojen perustua tekstiin ja olla sellaisia, että muutkin pystyvät ymmärtämään niiden perustelut (Tuomi & Sarajarvi 2009, 100). Tästä huolimatta joku toinen tutkija saattaisi vetää samasta aineistosta erilaiset johtopäätökset (Saukko 2003, 18). Toisaalta Saukko (2003, 24–25) kysyy, mitä mieltä on tehdä neutraalia tutkimusta ilman yhteiskunnallista agendaa. Yleensä agenda ajaa tutkijan tutkimuskysymyksen äärelle. Minua on hiertänyt sanan 'maahanmuutto-kriitikko' käyttö journalismissa, joten se valikoitui myös tutkimukseni kohteeksi.

Laadullisessa tutkimuksessa on tärkeää hahmottaa se, miten todellisuus nähdään, sillä käsitykset todellisuudesta heijastuvat myös tutkijoiden menetelmävalintoihin (Saukko 2003, 24–25). Laadullisessa tutkimuksessa tutkimuksen nähdään olevan osa todellisuutta, ei vain tarkastelevan sitä ulkoapäin (Saukko 2003, 26). Laadullisessa tutkimuksessa tutkimusten erot voidaankin helposti kuitata relativistisella käsityksellä todellisuudesta: erilaisilla lähestymistavoilla nyt vain saadaan erilaisia, vertailukelvottomia näkemyksiä todellisuudesta. Toisaalta myöskään yhden totuuden malli ei ole laadullisessa tutkimuksessa kovin suosittu. Sen takia laadullisessa tutkimuksessa erilaisia näkemyksiä ja lähestymistapoja on jatkuvasti verrattava ja niistä on keskusteltava. Näin tutkittavien ilmiöiden ja asioiden kompleksisuus ja monitulkintaisuus aukeaa parhaiten. (Saukko 2009, 9,19, 27; Tuomi & Sarajärvi 2009, 102)

Sovellan tässä työssä Norman Faircloughin 1990-luvulla kehittämää kriittistä diskurssianalyysiä. Kriittisessä diskurssianalyysissä teksteistä ja niiden tuotannosta etsitään erilaisia diskursseja, puhetapoja, jotka vaikuttavat siihen, millaista todellisuutta tekstit rakentavat. Diskurssin käsitettä ja diskurssianalyysiä on kritisoitu epämääräisyydestä, sillä hyvin monenlaisista tekstiä tutkivista lähestymistavoista on puhuttu diskurssianalyysinä, ja laajan määritelmän mukaan diskurssianalyysin voidaan tulkita tarkoittavan yleisesti kielen käytön tutkimista jossain kontekstissa (Koivisto & Suikkanen 1992, 74, 77).

Kriittisen diskurssianalyysin määritelmä on rajatumpi, sillä kriittisessä diskurssianalyysissä on aina mukana yhteiskunnallinen näkökulma. Kriittinen diskurssianalyysi eroaa kuitenkin Faircloughin (1997, 44, 47) mukaan muusta tekstianalyysistä siinä, että se ei keskity pelkkään tekstiin sellaisenaan vaan se tuo analyysiin mukaan sosiokulttuurisen ulottuvuuden: pelkkä teksti ei riitä, vaan se kytketään osaksi laajempaa yhteiskunnallista kontekstia. Tämän työn lähtökohtana on ajatus, jossa diskurssiksi määritetään erilaisten yhteiskunnallisten ryhmien puhe ja tätä puhetta ohjaavat säännöt. Erilaisten ryhmien puheet käyvät keskenään merkityskamppailuja. (Koivisto & Suikkanen 1992, 90–91). Tällaisen puheen analysointi on kriittistä diskurssianalyysiä.

Diskurssilla voidaan viitata joko itse tekstiin ja siitä löytyviin diskursseihin tai tekstin tuottamisen tapoihin, eli diskurssikäytäntöihin (Koivisto & Suikkanen 1992, 82–83). Tässä työssä painopiste on tekstistä löytyvissä diskursseissa, ei niinkään diskurssikäytännöissä. Palonen ja Saresma (2017, 31–32) kirjoittavat, kuinka ”kriittinen diskurssianalyysi tarkastelee diskursseja kontekstissaan ja niiden suhdetta valtaan; se pyrkii tun-

nistamaan erilaisten diskurssien, kuten rasismien, nousua”. Omassa työssäni tämä näkyy siinä, kuinka pyrin avaamaan merkityksiä ja määritelmiä, joita ’maahanmuuttokriittikoihin’ on liitetty (vrt. Palonen 2017c, 300). En siis pyri määrittämään maahanmuuttokriittisyyttä sinänsä vaan pääsemään kiinni, siihen miten ’maahanmuuttokriittisyyttä’ on julkisessa keskustelussa käsitelty.

Fairclough (1997, 50–51) nostaa esille kahdeksan kriittisen diskurssianalyysin keskeistä tavoitetta. Ensinnäkin diskurssianalyysin pitäisi pystyä näyttämään, kuinka muutokset yhteiskunnassa näkyvät tiedotusvälineiden muuttuvissa diskursiivisissa käytännöissä. Tämän tutkielman tapauksessa se tarkoittaa ’maahanmuuttokriittisyyden’ ilmestymistä osaksi uutistekstejä. Toisekseen analyysiin pitää sisällyttää yksityiskohtaisia havaintoja tekstin kielestä. Pyrin tähän laadullisessa analyysissäni. Kolmanneksi analyysiä tulisi täydentää tekstin tuotannon analyysillä. Analyysissäni huomioin juttujen osastot (esimerkiksi kotimaa, politiikka, ulkomaat) ja juttutyypit (esimerkiksi uutinen, kolumni) sekä niiden vaikutukset siihen, miten ’maahanmuuttokriittisyyttä’ jutuissa käsitellään.

Neljänneksi diskurssianalyysissä tulisi käydä läpi tiedotusvälineiden yhteiskunnallisia ja kulttuurisia käytäntöjä, joihin sisältyvät muun muassa valtasuhteet ja ideologiat. Tämä liittyy Faircloughin tapaan perehtyä analyysissään journalistiseen tuotantoon, minkä jätän tässä työssä vähemmälle. Viidenneksi onnistuneessa analyysissä kohtaavat sanavallinat ja sosiokulttuurinen konteksti. Muun muassa tämän takia olen käyttänyt runsaasti sivuja ’maahanmuuttokriittisyyden’ taustojen avaamiseen. Kuudenneksi diskurssianalyysissä pitäisi paneutua representaatioiden lisäksi myös suhteiden ja identiteettien rakentumiseen. Seitsemäs Faircloughin vaatimus on analyysin monitasoisuus: muun muassa sanasto, kielioppi ja teemat. Tässä tutkielmassa painopiste on sanastossa. Viimeinen tavoite koskee tekstien ja yhteiskunnan vuorovaikutusta: ne muokkaavat ja uusintavat toinen toisiaan.

Fairclough (1997, 14) rakentaa kriittisen diskurssianalyysin kolmen kysymyksen vaaraan: *1) Miten maailma representoidaan? 2) Minkälaisia identiteettejä jutuissa esiintyville on annettu? 3) Mitä suhteita jutussa esiintyville on annettu?* Tässä työssä painopiste on kahdessa ensimmäisessä kysymyksessä. Identiteettejä lähestyn analysoimalla sitä, keitä jutuissa identifioidaan ’maahanmuuttokriittisiksi’. Ideologisuuteen pääsee puolestaan Faircloughin (1997, 26) mukaan kiinni seuraavilla kysymyksillä: *1) Mikä on esitetyn vaihtoehdon yhteiskunnallinen alkuperä? 2) Miksi tämä vaihtoehto on valittu? 3)*

Mitä valinnasta seuraa? Käytän myös tätä kysymyssarjaa hyväkseni pohtiessani maahanmuuttokriitikon käsitteen ulottuvuuksia. Erityisesti ensimmäisen kysymyksen kanalta historiallinen konteksti on tärkeä.

Tekstien analyyseille on tyypillistä erilaisten tutkimusmenetelmien ja -näkökulmien yhdistäminen. Tutkimusaiheenani on sanan 'maahanmuuttokriitikko' käyttö journalismissa, ja koska minua kiinnostaa muun muassa se, milloin sanaa alettiin käyttää ja kuinka paljon sitä käytetään, tarvitsen tuekseni myös määrällistä aineistoa. Niinpä menetelmistä tarpeitani vastaa parhaiten sisällön erittely ja analyysi (ks. esim. Tuomi & Sarajärvi 2009, 105), jossa laadullista sisällön analyysia tukee tekstiaineistosta tehdyt määrälliset havainnot ja toisinpäin. Määrällisen erittelyn avulla on mahdollista päästä kiinni muun muassa siihen, kuinka paljon sanaa käytetään, keihin se liitetään ja milloin sitä käytetään. Laadullisella analyysillä, jota kriittinen diskurssianalyysi edustaa, puolestaan pystyy taustoittamaan määrällisessä erittelyssä tehtyjä havaintoja ja pureutumaan teksteihin syvemmin.

Bernard Berelson (1952, 15) määritteli 1950-luvulla, että sisällön analyysin tulee täyttää kolme kriteeriä: sen tulee olla systemaattista, objektiivista ja määrällistä. Erityisesti Berelson korosti sisällön analyysin määrällistä ulottuvuutta. Reilu parikymmentä vuotta myöhemmin Pietilä (1976, 31) nosti esiin määrällisen erittelyn lisäksi myös laadullisen, kuvailevan sisällönanalyysin. Nykyään sisällön analyysin laadullista ulottuvuutta painotetaan yhä enemmän (Tuomi & Sarajärvi 2009, 91, 93). Veikko Pietilän (1976, 31) mukaan sisällön erittelyssä tulee käyttää tilastollisesti ja sanallisesti kuvailevaa lähestymistapaa. Tilastollista kuvailua – erittelyä – edustaa tutkimuksen määrällinen osio ja laadullista kuvailua – analyysia – määrällisen osion tulosten purku kuvailemalla ja tapausesimerkein (ks. Tuomi & Sarajärvi 2009, 106–107).

Pietilän (1976, 93) mukaan sisällön erittelyssä tutkittavasta sisällöstä pyritään luomaan supistettu malli. Tämä malli luodaan määrittelemällä aineistolle sisältö- tai aiheuokat. Niin sanotussa aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä aineisto sanelee luokkien muodostumisen (Tuomi & Sarajärvi 2009, 112). Tällöin aineistoa ei tarvitse väkisin taivuttaa valmiiksi laadittuihin luokkiin. Toki tällainenkin lähestymistapa olisi mielekäs esimerkiksi silloin, jos tutkimuksesta haluttaisiin suoraan vertailukelpoinen esimerkiksi aiemmin tehdyn tutkimuksen kanssa (ks. esim. Hakala 2009, 14). Aineistolähtöistä analyysia on kritisoitu siitä, että se kieltää analyysin subjektiivisuuden: tutkija tarkastelee

tekstejä tietyistä näkökulmasta ja päättää luokittelusta, mihin vaikuttaa muun muassa tutkijan tausta ja hänen valitsemansa teoreettinen viitekehys (Tuomi & Sarajärvi 2009, 96–97). Esimerkiksi kerronnan tapoja tai argumentteja luokitellessa on myös pohdittava sitä, esiintyvätkö luokat teksteissä vain sen takia, että tutkija on päättänyt nähdä ne siellä (Saukko 2003, 103, 105).

Tekstien luokittelu aihealuokkiin tapahtuu niin sanottujen alkioiden perusteella. Alkiolla tarkoitetaan sellaisia sanoja, ajatuksia ja toimintojen kuvauksia, joiden perusteella jutun voidaan katsoa kuuluvan johonkin aihealuokkaan (Pietilä 1976, 93–94). Aiheluokkien avulla tutkija löytää vastaukset tutkimuskysymyksiinsä (Budd ym. 1967, 39). Sisällön erittelyn ja analyysin ei tarvitse rajoittua pelkästään yksinkertaisiin luokkiin kuten sukupuoli, ikä tai kansalaisuus. Myös esimerkiksi tarinan kerronnan tapoja tai tekstissä käytettyjä argumentteja on mahdollista luokitella (ks. esim. Hakala 2009, 80) – tosin tällöin saattaisi olla luontevampaa puhua useimmin kvantitatiiviseen ajatteluun viittavien luokkien sijasta teemoittelusta tai tyypittelystä (Tuomi & Sarajärvi 2009, 93).

Luokittelun vaarana on aineiston yksinkertaistaminen niin, etteivät hienovaraisemmat nyanssit enää erotu (Saukko 2003, 103). Pietilä totesi haastattelussa vuona 1988 (Koivisto & Väliverronen 1988, 36), kuinka sisällön erittely ottaa kapeasti huomioon sen, mitä tekstissä on. Hän suosittelikin sisällön erittelyn pariin diskurssianalyysia, jonka avulla aineistosta pystyy ottamaan esiin asioita, joita sisällön analyysi ei huomio. Sisällön erittelyssä ja analyysissä on myös vaarana se, että tutkija esittelee pelkän luokittelun tutkimustuloksena ja varsinaiset johtopäätökset jäävät puolivillaisiksi tai kokonaan tekemättä. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 103) Kolmas sisällön erittelyn haaste on, että vaikka erittelyllä pystyttäisiin selvittämään, *miten* jostain asiasta kerrotaan, ei erittely tuo vastausta siihen, *miksi* asiaa käsitellään tietyllä tavalla (Pietilä 1976, 252). Laadulliseen analyysin tekoon onkin syytä keskittyä, jotta aineistosta pystyy vetämään mielekkäät johtopäätökset (Tuomi & Sarajärvi 2009, 103). Sisällön erittelyssä saaduissa tuloksissa täytyy myös pitää mielessä lähdekritiikki ja pohtia tulosten suhdetta historialliseen, poliittiseen ja kulttuuriseen kontekstiin (Berelson 1952, 90–91; Saukko 2003, 103).

Sisällön erittelyn ja analyysin ongelmana voi myös pitää menetelmän vanhanaikaisuutta. Menetelmän peruskivet on muurattu jo 1900-luvun alkupuoliskolla (Tuomi & Sarajärvi 2009, 91). Esimerkiksi Berelson (1952, 74, 90–91) kirjoittaa kommunikoijan (*communicator*) ja sisällön välisestä suhteesta sekä siitä, kuinka sisällöt tuotetaan ylei-

sölle (*audience*). Berelsonin (1952, 99) mukaan sisällön analyysi tutkii sisällön vaikutuksia yleisöön. Tällaisessa ajattelutavassa näkyy piirteitä 1900-luvun alun ”lääkeruiskumalliajattelusta,” jossa viestinnällä nähtiin olevan suoria vaikutuksia yleisöön (ks. esim. Kunelius 2003, 130). Saukko (2003, 6) muistuttaa, että nykyisessä yhteiskunnassa vanhanaikaiset jaottelut niin yleisön, tekstin ja tuotannon kuin kokemusten, kulttuurin ja todellisuudenkin välillä ovat hämärtyneet. Toisaalta, kun sisällön erittelyä käytetään journalististen tekstien analysoimisessa, on siinä helposti sisään kirjoitettuna ajatus objektiivisesta, totuudenmukaisesta journalismista. Tällöin viestintä nähdään usein nimenomaan siirtona ja kieli vain todellisuuden kuvaajana, ei niinkään arvojen tai muiden merkitysten kantajana. (Hakala 2009, 54.) Tässä tutkielmassa tämä ongelma on pyritty rajaamaan pois kuljettamalla mukana kriittisen diskurssianalyysin perinnettä, jossa uutisen objektiivisuus ja totuudenmukaisuus on lähtökohtaisestikin jo kyseenalaistettu.

Nykyisten tutkimustrendien valossa näyttäisi siltä, että erilaisten tutkimusmenetelmien yhdistämistä pidetään suotavana. Omassa tutkimuksessani koen määrällisen erittelyn ja laadullisen analyysin mielekkääksi, sillä määrällisellä erittelyllä on mahdollista saada tarkkaa tietoa muun muassa siitä, koska sanaa ’maahanmuuttokriitikko’ alettiin käyttää uutisteksteissä ja keihin se yhdistetään. Tässä tapauksessa määrällinen erittely auttaa Pietilän (1976, 252) peräänkuuluttaman kontekstin hahmottamisessa: kun saan selville, milloin sanaa käytetään, pystyn peilaamaan tuloksia ajan muihin tapahtumiin. Laadullisella analyysillä pääse paremmin pureutumaan niihin yhteyksiin, joissa sanaa käytetään ja niihin merkityksiin, joita sille uutisteksteissä annetaan.

4.2 Aineisto

Tämän työn aineistona ovat Helsingin Sanomien paperilehdessä ja verkkosivuilla 2008–2017 julkaistut jutut, joissa käytetään jotain varianttia sanasta ’maahanmuuttokriitikko’ (’maahanmuuttokriittinen’, ’maahanmuuttokriittisyys’ jne.). Tarkastelujakson alkuvuodeksi on valittu vuosi 2008, sillä silloin sanaa käytettiin ensimmäistä kertaa osana Helsingin Sanomien journalistista sisältöä (Helsingin Sanomien verkkosivuilla käytävässä keskustelussa sana oli esiintynyt jo aikaisemmin). Aineisto on koottu Helsingin Sanomien hakukoneella (www.hs.fi/haku). Hakukone kattaa Helsingin Sanomien jutut verkossa ja paperilehdessä. Hain juttuja kirjoittamalla hakusanaksi ’maahanmuuttokriit’, jotta sanan eri variaatiot ja taivutusmuodot tulisivat mukaan hakuun.

Erityisesti verkkojournalismi on kokenut isoja muutoksia tarkastelujakson aikana (ks. esim. Vehkoo 2011, 22–23), mikä näkyy myös aineistossa. Esimerkiksi Helsingin Sanomien Nyt-liitteen painopiste siirtyi tarkastelujakson aikana verkkoon ja menovinkeistä kohti nuoria kiinnostavien, usein yhteiskunnallisten ilmiöiden tarkasteluun (HS 18.10.2013), minkä takia Nyt-liitteen juttuja nousee aineistoon tarkastelujakson loppuvuosina. Ylipäänsä verkkojuttujen määrä aineistossa kasvaa tarkastelujakson loppua kohti. Joskus on nähtävissä, että sama juttu on julkaistu ensin verkossa ja seuraavana päivänä hieman muokattuna paperilehdessä. Näissä tapauksissa olen yleensä sisällyttänyt aineistoon vain toisen version.

Sisällytin aineistoon Helsingin Sanomien toimituksen tekemät journalistiset tekstit, en esimerkiksi videoita, joiden käyttö yleistyi 2010-luvulla. Niin ikään rajasin aineistosta mielipidekirjoitukset, vierailevat kolumnistit ja esseistit (myös pääkirjoitussivun Vieraskynä-palstan) sekä toimituksen omat blogit. Myös arvostelut, pääkirjoitussivun Muut lehdet -palsta ja Lasten Uutiset jätin pois aineistosta. Mielipidekirjoitukset, Vieraskynät ja vierailevat kolumnistit ja esseistit rajasin pois, sillä halusin keskittyä siihen, miten ’maahanmuuttokriittisyyttä’ on käytetty journalistisessa kontekstissa. Vaikka toki myös edellä mainitut tekstit ovat käyneet läpi journalistisen prosessin, on se sen verran erilainen toimituksen tekemiin juttuihin nähden, että koin näiden rajaamisen pois aineistosta mielekkääksi. Samoin toimituksen blogit, arvostelut, Muut Lehdet ja Lasten Uutiset poikkeavat muodoltaan sen verran muusta journalistisesta aineistosta, etten kokenut tarpeelliseksi sisällyttää niitä aineistoon. Toimituksen omat kolumnit ja pääkirjoitukset sisällytin aineistoon, sillä niissä toimittajilla on usein enemmän vapauksia taustoittaa ja ottaa kantaa kuin muissa juttutyypeissä, joten on kiinnostavaa nähdä, miten ’maahanmuuttokriittisyyttä’ niissä käsitellään ja poikkeako käsittely jotenkin muista juttutyypeistä. Näillä rajauksilla aineiston laajuudeksi muodostui *350 juttua* (Liite 1: Aineisto).

Voi olla perusteltua kysyä, minkä takia aineistonani on vain Helsingin Sanomat. Eikö ottamalla mukaan useampia julkaisuja myös aineistosta olisi tullut monipuolisempi? Tämä pitää varmasti paikkansa. Halusin kuitenkin saada kokonaiskuvan siitä, miten sanaa on käytetty ja miten sen käyttö on muuttunut kymmenen vuoden aikana. Koska juttuja löytyi esittelemilläni rajauksilla Helsingin Sanomista jo niin paljon, koin, että on mielekästä keskittyä termin käyttöön vain yhdessä julkaisussa. Helsingin Sanomat on

Suomen suurin päivälehti ja sen verkkosivutkin tavoittavat yli miljoona kävijää viikossa (TNS Gallup), joten sillä on iso rooli yhteiskunnallisessa keskustelussa.

Kuten jo johdannossa totesin, myös niin sanotun perinteisen median valinta aineistoksi voi herättää kysymyksiä. Mielestäni valinta on tällä kertaa perusteltu, sillä huolimatta sosiaalisen median noususta ja mediamaiseman muutoksesta, niin sanottu perinteinen media on edelleen erittäin tärkeä, kun pohditaan sitä, miten erilaiset yhteiskunnalliset muutokset näkyvät julkisuudessa (esim. Ylä-Anttila 2017, 33). Suomalaiset myös käyttävät edelleen paljon perinteistä mediaa (Matikainen 2017, 332–333). Aineiston rajaamista perinteiseen mediaan perustelee myös se, että ’maahanmuuttokriittikin’ on arvioitu nousseen nimenomaan verkon keskustelupalstoilta ja sosiaalisesta mediasta perinteiseen mediaan (Matikainen 2012, 143), jolloin on kiinnostavaa tarkastella sitä, miten termiä on perinteisessä mediassa – tässä tapauksessa siis Helsingin Sanomissa – käsitelty.

4.3 Aineiston luokittelu

Tässä luvussa avaan tarkemmin sitä, miten olen luokitellut aineistoni. Luokittelun pohjalta saatuihin tuloksiin ja analyysiin keskityn luvussa 5. Luokittelin jutut seuraavilla perusteilla:

- Aihe
- Osasto
- Juttutyyppe
- Mitä/ketä kutsutaan ’maahanmuuttokriittiseksi’?
- Kuka määrittää ’maahanmuuttokriittisyyden’?
- Miten ’maahanmuuttokriittisyyteen’ suhtaudutaan?

Analyysin osalta en pääsääntöisesti tarkastele sitä, ketkä ovat uutisjuttuja kirjoittaneet (vaikka yksittäisellä toimittajalla voikin olla paljon valtaa [vrt. Palonen 2017a, 101]) vaan lähestyn aineistoa kokonaisuutena, jossa yksittäisiä toimittajia ei eritellä.

Seuraavaksi käyn vuorotellen läpi jokaisen luokitteluperusteen ja kerron, millaisiin ratkaisuihin olen luokittelua tehdessäni päätenyt ja millaisia luokkia olen aineistosta löytänyt. Viittaan aineiston juttuihin niiden julkaisupäivämäärällä, minkä perusteella juttuihin ja niiden luokitteluun voi tutustua tarkemmin tämän työn lopussa (Liite 1).

Aihe

Kuten menetelmää käsittelevässä luvussa 4.1 totesin, määrälliseen sisällön erittelyyn liittyy vaara, että luokittelussa aineistoa typistetään liikaa (Saukko 2003, 103). Välttääkseni tätä, kirjasin jokaisesta aineiston jutusta ylös 1–3 aihetta, joiden perusteella juttuja voi luokitella. Joillain jutuilla oli selkeästi vain yksi aihe, kuten esimerkiksi Jussi Halla-ahon henkilöhaastattelussa *Mitä Jussi Halla-aho oikein tahtoo* (30.11.2008), kun taas jotkut jutut käsitelivät useampaa aiheita, kuten maahanmuuttoa, maahanmuuttokeskustelua ja rasismia käsittelevä uutinen *Uusoikeisto vain huutaa kovemmin* (24.09.2010). En käyttänyt juttujen aiheita luokitellessani valmista asiasanastoa vaan sovelsin aineistolähtöistä luokittelua, jossa luokat nousevat aineistosta (Tuomi & Sarajärvi 2009, 112). Kävin aineiston läpi useasti ja muokkasin luokkia tekemieni havaintojen pohjalta.

Valtaosa aiheen luokista muodostui helposti, mutta muutama kaipaa selventämistä. *Keskustelu* viittaa sekä verkossa käytävään keskusteluun että laajempaan yhteiskunnalliseen keskusteluun. Henkilön nimi (esimerkiksi *Jussi Halla-aho*) on nostettu omaksi aiheluokakseen, jos juttu keskittyy selvästi tiettyyn henkilöön ja tällaisia juttuja on samasta henkilöstä useampi. Luokasta *vaalit* löytyy ulkomaisten vaaleja käsittelevät jutut. Suomen vaalit ovat jokainen saaneet selkeyden vuoksi oman luokkansa (esimerkiksi *kunta-vaalit 2008*, *eduskuntavaalit 2011* jne.).

Kategoriassa *muut* on lähtökohtaisesti jutut, joihin sopivia aihekategorioita esiintyy aineistossa vain yksi. Poikkeuksen tekevät ulkomaan osaston jutut, joissa aiheena on tietty maa (esimerkiksi *Kiina*) ja politiikan osaston jutut, joissa aiheena on tietty puolue (esimerkiksi *Vapauspuolue*). Olen kirjannut omaksi kategoriakseen maat ja puolueet, jotka mainitaan vain kerran, sillä politiikkaa ja ulkomaita käsittelevät jutut olivat aineistossa hyvin edustuttuna ja niiden kohdalla yksityiskohtaisempi luokittelu auttaa hahmottamaan sitä, minkä maiden ja puolueiden kohdalla 'maahanmuuttokriittisyyttä' on käsitelty.

Osasto

Journalismille on tyypillistä juttujen luokittelu aiheyyteittäin yhteiskunnan eri osa-alueiden mukaan. Käytännössä tämä luokittelu näkyy lehden osastojoassa. (esim. Nieminen & Pantti 2009, 94) Osastojen tutkiminen antaa osviittaa siitä, mille yhteiskunnan osa-alueelle 'maahanmuuttokriittisyys' ensisijaisesti liitetään: käytetäänkö termiä politiikan, kulttuurin vai kenties ulkomaan osastolla? Osastoluokitteluni noudattaa pitkälti

Helsingin Sanomien omaa luokittelua, joskin olen tehnyt siihen muutamia poikkeuksia, esimerkiksi Helsingin kunnallispolitiikkaa käsittelevät jutut olen laittanut luokkaan *politiikka*, kun taas muuten Helsingin seudun paikallistasolla liikkuvat jutut, jotka eivät ylittäisi valtakunnallista uutiskynnystä (on syytä muistaa, että Helsingin Sanomat on samaan aikaan sekä valtakunnallinen lehti että Helsingin seudun maakuntalehti), olen laittanut luokkaan *kaupunki*.

Juttutyypit

Juttutyypit auttaa toimittajaa hahmottamaan, millaista juttua hän on tekemässä ja lukijaa ymmärtämään, millaista juttua hän on lukemassa. Juttutyypit vaikuttaa myös siihen, miten asioita jutuissa käsitellään: kolumni antaa toimittajalle mahdollisuuksia ottaa eri tavalla kantaa kuin esimerkiksi uutinen. Fairclough (1997, 69) kutsuu juttutyyppejä diskurssityypeiksi, sillä ne vaikuttavat siihen, millaisesta diskurssista käsin jutun aihetta käsitellään.

Journalismin juttutyypit ja kerronnan tavat ovat viime vuosina muuttuneet nopeasti ja esimerkiksi uutinen juttutyypinä on julistettu kuolleeksi useammin kuin kerran (mm. Upola 2016; Vehkoo 2011, 207). Vaikka juttutyypeistä vallitsee alan sisällä kohtalaisen vahva yhteisymmärrys, ei eri juttutyypeille ole olemassa mitään yksiselitteistä, kiveen hakattua määritelmää. Huolimatta siitä, että esimerkiksi verkon kerronnan tavat haastavat paikoin perinteiset juttutyypit, on juttutyypien asema silti ainakin aineiston perusteella Helsingin Sanomissa vahva, ja kolumnilla ja pääkirjoituksella on ainakin vielä toistaiseksi erilaiset reunaehdot ja erilainen funktio kuin uutisella.

Yksinkertaisuuden vuoksi olen päättänyt luokittelemaan aineiston neljään eri juttutyypin: uutinen, kolumni, feature ja pääkirjoitus (Taulukko 1). Olen käyttänyt luokittelussa apunani STT:n tyylikirjaa (STT) ja Sanomalehtien Liiton Meidän Juttu -oppimateriaalin (Sanomalehtien Liitto) juttutyypiluokittelua. STT:n juttutyypilistauksessa esimerkiksi kolumni ja uutisanalyysi ovat omat juttutyypinsä, mutta olen niputtanut ne tässä työssä kolumnin luokkaan, sillä myös uutisanalyysissä kuuluu toimittajan oma ääni ja mielipide uutista ja feature-juttua voimakkaammin.

Taulukko 1. Juttutyypit

Juttutyypit	Juttutyypille ominaista
<i>Uutinen</i>	Kertoo ajankohtaisesta tapahtumasta tai ilmiöstä. Pyrkii objektiivisuuteen.
<i>Kolumni</i>	Sisältää toimittajan omia mielipiteitä tai tulkintoja aiheesta.
<i>Feature</i>	Laaja teksti, jossa aiheita tarkastellaan monesta eri näkökulmasta. Toimittajalla voi olla näkyvä rooli.
<i>Pääkirjoitus</i>	Lehden virallinen kannanotto. Kirjoittajan nimeä ei mainita.

Mitä/ketä kutsutaan 'maahanmuuttokriittiseksi'?

Työn kannalta on erittäin oleellista selvittää se, keihin jutuissa viitataan, kun puhutaan 'maahanmuuttokriittisyydestä'. Välillä viittaussuhde on jutuissa todella selvä, välillä se on viitteellisempi ja pääteltävissä kontekstissa, välillä jutuissa viitataan vain yleisellä tasolla 'maahanmuuttokriittisyyteen' samaan tapaan kun saatettaisiin puhua esimerkiksi konservatiivisuudesta tai konservatiiveista, kuten esimerkiksi 08.01.2010 julkaistussa kolumnissa, jossa toimittaja kirjoittaa, kuinka ”pelko maahanmuuttokriitikkojen nokittelusta sai tv-psykologin esittämään koko aiheen hautaamista”. Tällaisissa tapauksissa olen jättänyt tämän kohdan luokittelussa tyhjäksi – mikä sekin on kiinnostava tulos, jota käyn tarkemmin läpi seuraavassa luvussa 5.

Kuka määrittää 'maahanmuuttokriittisyyden'?

On kiinnostavaa tietää, käyttääkö toimittaja käsitettä 'maahanmuuttokriitikko' osana omaa ilmaisuaan vai käyttääkö sana haastateltavalta tai nouseeko se esiin jostain muusta jutussa mainitusta lähteestä. Sanan alkuperää on tietysti pelkän valmiin tekstin pohjalta mahdotonta täysin selvittää. Vaikka sanaa käytettäisiin toimittajan kirjoittamassa tekstissä, voi se silti olla peräisin haastateltavalta tai muusta lähteestä ja päinvastoin. Ja vaikka haastateltava käyttäisi sanaa sitaatissaan, saattaa hän käyttää sanaa, koska toimittajakin on sitä käyttänyt.

Erityisesti ulkomaan jutuissa, jossa haastateltavan lainaus voi olla käännös, on vaikea sanoa, mitä sanaa alkuperäisessä puheenvuorossa on käytetty, kuten esimerkiksi 16.09.2014 julkaistussa jutussa *Mikä erottaa perussuomalaiset ruotsidemokraateista?*. Jutussa 'maahanmuuttokriittisyys' on laitettu epäsuorana sitaattina osaksi ruotsalaistutkijan analyysiä, mutta on vaikea sanoa, onko tutkija todellisuudessa käyttänyt juuri tätä

sanaa. Olen kuitenkin luokitellut tällaiset jutut niin, että niissä 'maahanmuuttokriittisyyden' määrittelee lähde, sillä niin tilanne lukijalle välittyy.

Journalismille on tyypillistä niin sanottu objektiivisuuden rituaali, jossa asioita käsitellään lähteiden, useimmiten haastateltavien kautta, jotta toimittajan ei itse tarvitsisi ottaa kantaa asiaan (Kunelius 2003, 226). Voikin ajatella, että jos toimittaja ei ole – enemmän tai vähemmän tietoisesti – käyttänyt itse omassa kerronnassaan käsitettä 'maahanmuuttokriittisyys', tulee juttu luokitella niin, että siinä 'maahanmuuttokriittisyyden' määrittää lähde. Välttääkseni laajaa hajontaa ja pitääkseni luokittelun yksinkertaisena, olen käyttänyt tässä kohtaa vain kolmea luokkaa: *toimittaja/lähde/molemmat*.

Miten 'maahanmuuttokriittisyyteen' suhtaudutaan?

Haluan tässä työssä selvittää, miten journalistisissa teksteissä suhtaudutaan termiin 'maahanmuuttokriittinen'. Kyseenalaistetaanko termiä vai otetaanko se mukisematta käyttöön sellaisenaan? Tarkoitukseni ei siis ollut selvittää, miten 'maahanmuuttokriittisyyteen' ylipäänsä ilmiönä suhtaudutaan vaan miten termiin 'maahanmuuttokriittisyys' suhtaudutaan. Olen valinnut luokitteluksi *neutraali/kyseenalaistava*, sillä se antaa parhaiten kuvan siitä, miten termi on omaksuttu osaksi journalismin kielenkäyttöä: otetaanko se annettuna, tavallisena sanana vai kyseenalaistetaanko sitä jotenkin?

Olen luokitellut jutut luokkaan *kyseenalaistava* silloin, kun sana 'maahanmuuttokriitikko' on esimerkiksi lainausmerkeissä tai kun jutussa muuten tuodaan ilmi, että termin käyttöön suhtaudutaan varauksella, kuten esimerkiksi tässä 01.10.2010 julkaistussa jutussa:

Monet pitävät termiä "maahanmuuttokriitikko" liian lempeänä kiertoilmaisuna. Tutkija Leena-Maija Rossin mielestä "kriittisyys" on täysin väärä ilmaus, "kun puhutaan äärinationalismista ja jopa rasismien muodoista".

5 Analyysi

Tässä luvussa analysoin keräämäni aineistoa. Viitataan aineiston juttuihin niiden julkaisupäivämäärällä, minkä perusteella juttuihin ja niiden luokitteluun voi tutustua tarkemmin tämän työn lopussa (Liite 1). Mikäli aineistossa on samalta päivältä useampi juttu, on päivämäärän perässä kirjaintunnus, jolla jutun löytää aineistosta.

5.1. 'Maahanmuuttokriittisyys' vakiintuu nopeasti

Sanaa 'maahanmuuttokriitikko' käytettiin siis ensimmäistä kertaa Helsingin Sanomissa 28.10.2008 uutisessa, jossa esiteltiin perussuomalaisen kunnanvaltuutettuja: "37-vuotias Halla-aho tunnetaan maahanmuuttokriittisistä mielipiteistään—", jutussa kuvailaan uutta kaupunginvaltuutettua Jussi Halla-ahoa. Tätä ennen 'maahanmuuttokriitikoista' oli puhuttu lähinnä Jussi Halla-ahon omassa Scripta-blogissa ja maahanmuuttoa käsittelevällä keskustelupalstalla Homma-foorumilla. Sana otettiin nopeasti osaksi Helsingin Sanomien käyttämää kieltä. Vuonna 2009 termiä käytettiin 21 ja vuonna 2010 peräti 41 jutussa (Diagrammi 1). Vuonna 2010 Kotimaisten kielten tutkimuskeskus nosti 'maahanmuuttokriittisyyden' yhdeksi vuoden sanapöiminnöistä (Kotus 2010).

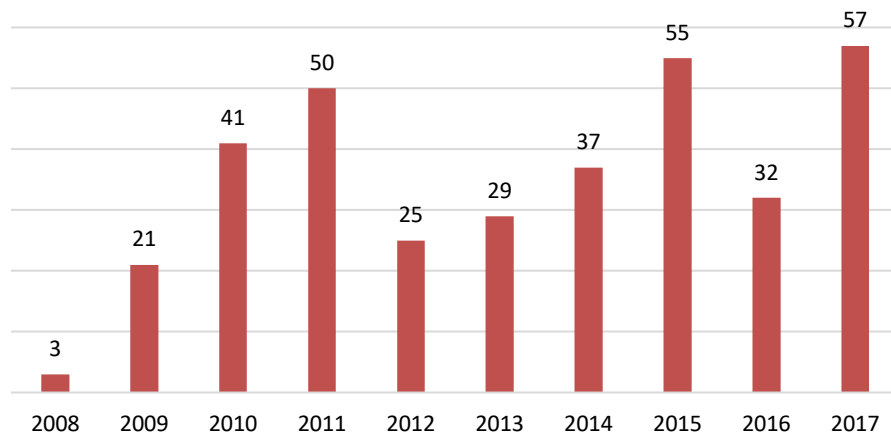
Vaikka ennen lokakuuta 2008 koko käsitettä 'maahanmuuttokriitikko' ei siis oltu laajemmassa julkisessa keskustelussa käytetty, ei sitä tuossa 28.10.2008 julkaistussa ensimmäisessä jutussa sen enempää selitetty tai avattu. Sitä, mitä 'maahanmuuttokriittisyys' tarkoittaa tai miksi Jussi Halla-aho on 'maahanmuuttokriittinen' ei lukijalle kerrottu. Termi kyseenalaistettiin ja sitä avattiin vasta kuukautta myöhemmin julkaistussa Jussi Halla-ahon henkilökuvassa, jossa 'maahanmuuttokriittisen' kerrottiin olevan Jussi Halla-ahon itse itsestään käyttämä termi:

Halla-aho itse on kiistänyt moneen otteeseen ulkomaalaisvastaisuuden. Hän sanoo olevansa "maahanmuuttokriittinen". (30.11.2008)

Aluksi 'maahanmuuttokriittisyydellä' viitattiin lähinnä Jussi Halla-ahoon, Faircloughia mukailleen 'maahanmuuttokriittisyys' siis identifioitiin suhteessa Jussi Halla-ahoon ja päinvastoin, mutta nopeasti termi alkoi elää omaa elämäänsä ja sitä käytettiin kuvaamaan myös muita henkilöitä ja asioita. Sanaa ryhdyttiin käyttämään myös itsenäisenä, irrallaan muista määritelmistä. Puhuttiin 'maahanmuuttokriittisyydestä' yleisellä tasolla, yhteiskunnallisena ilmiönä. Viimeistään vuonna 2009 sanastoomme oli vakiintunut uusi

sana, 'maahanmuuttokriittisyys'. 'Maahanmuuttokriittisyys' ja siihen liittyvät representaatiot tarjosivat uudenlaisen vaihtoehtoisen puhettavan, diskurssin, ja sen diskurssin sanasto oli poimittu enemmän tai vähemmän suoraan Jussi Halla-ahon blogista ja Homma-foorumilta.

Diagrammi 1. Sanan 'maahanmuuttokriittisyys' esiintyminen (juttua/vuosi).

Kuten oheisesta diagrammista (Diagrammi 1) näkyy, mitään merkkejä siitä, että termin käyttöä oltaisiin vähentämässä, ei ole nähtävissä. 'Maahanmuuttokriittisyyden' kanssa samoissa jutuissa mainitaan useimmiten perussuomalaiset ja maahanmuutto. Tämä näkyy myös siinä, milloin 'maahanmuuttokriittisyydestä' puhutaan eniten. Vuoden 2011 eduskuntavaalien alla perussuomalaisia ja maahanmuuttoa käsiteltiin paljon julkisuudessa ja samaan aikaan perussuomalaiset ja 'maahanmuuttokriittiseksi' usein kutsuttu Jussi Halla-aho alettiin myös kytkeä toisiinsa (Railo & Välimäki 2012, 36; Vaarakallio & Palonen 2017, 59). Tällöin myös 'maahanmuuttokriittisyys' mainittiin useissa jutuissa. Vuonna 2015 seurattiin perussuomalaisia sekä eduskuntavaaleissa että hallitusneuvotteluissa, minkä lisäksi 'maahanmuuttokriittisyydestä' puhuttiin jonkin verran myös syksyn 2015 turvapaikanhakijatilannetta käsitelleissä jutuissa.

Vuonna 2017 'maahanmuuttokriittisyys' pomppasi taas esiin, kun Jussi Halla-aho, johon usein yhdistetään sana 'maahanmuuttokriittisyys', valittiin perussuomalaisten puheenjohtajaksi. Puheenjohtajavaalia, siitä seurannutta hallituskriisiä ja perussuomalaisten hajoamista seurattiin Helsingin Sanomissa tiiviisti. Vuonna 2017 olikin nähtävissä selvä diskurssi, jossa 'maahanmuuttokriittisyys' yhdistettiin nimenomaan Jussi Halla-ahoon ja tämän politiikkaan. 'Maahanmuuttokriittisyys' mainittiin muun muassa Jussi Halla-ahoa käsittelevissä henkilökuissa (esim. *Jussi Halla-aho ei halunnut johtajaksi*

13.03.2017 A) sekä silloin, kun puhuttiin perussuomalaisten 'maahanmuuttokriittisestä' ryhmästä tai siivestä, joka nousi valtaan perussuomalaisten puoluekokouksessa kesällä 2017:

Perussuomalaisten maahanmuuttokriittinen siipi sai värisuoran, kun puolueen toiseksi varapuheenjohtajaksi valittiin viitasaarelainen kansanedustaja Teuvo Hakkarainen. (10.06.2017 C)

Vaikka 'maahanmuuttokriittisyys' liitetään Helsingin Sanomissa ensisijaisesti perussuomalaisten 'maahanmuuttokriittiseen' ryhmään ja Jussi Halla-ahoon, on nähtävissä, kuinka 'maahanmuuttokriittisyys' aletaan vähitellen nähdä yhteiskunnan kannalta merkittävänä poliittisena diskurssina:

Perussuomalaisten maahanmuuttokriittisillä näkemyksillä on siis kaikupohjaa, ja jopa sivistyneistön hampaisiin joutuneet perussuomalaisten kulttuuripoliittiset linjaukset saavat tukea kansan syvistä riveistä. (28.03.2011)

'Maahanmuuttokriittisyyden' vakiintumisesta kertookin se, että 55 jutussa 'maahanmuuttokriittisyyttä' ei suoraan liitetä kehenkään tai mihinkään. Voidaan siis puhua yleisellä tasolla 'maahanmuuttokriittisyydestä' tai 'maahanmuuttokriitikoista' ilman, että sanoja käytettäisiin kuvailemaan ketään ihmistä tai asiaa tai viittaussuhde jätetään vähintäänkin epämääräiseksi, kuten esimerkiksi silloin, kun puhutaan yleisellä tasolla 'maahanmuuttokriittisistä' puheenvuoroista (20.02.2009). Erityisesti vuosina 2010, 2015 ja 2016 termiä käytettiin runsaasti itsenäisenä, ilman, että sitä määriteltiin sen tarkemmin.

Aineistossa on siis nähtävissä diskurssi, jossa 'maahanmuuttokriittisyyttä' käsitellään yleisenä, yhteiskunnallisena ilmiönä. Diskurssissa kulkee mukana oletus, että kaikki tietävä, mistä 'maahanmuuttokriittisyydessä' on kyse:

Totta kai maahanmuuttopolitiikasta pitää voida keskustella avoimesti. -- Maahanmuuttokriitikoiden leimaaminen automaattisesti rasisteiksi on älytöntä. (21.02.2009)

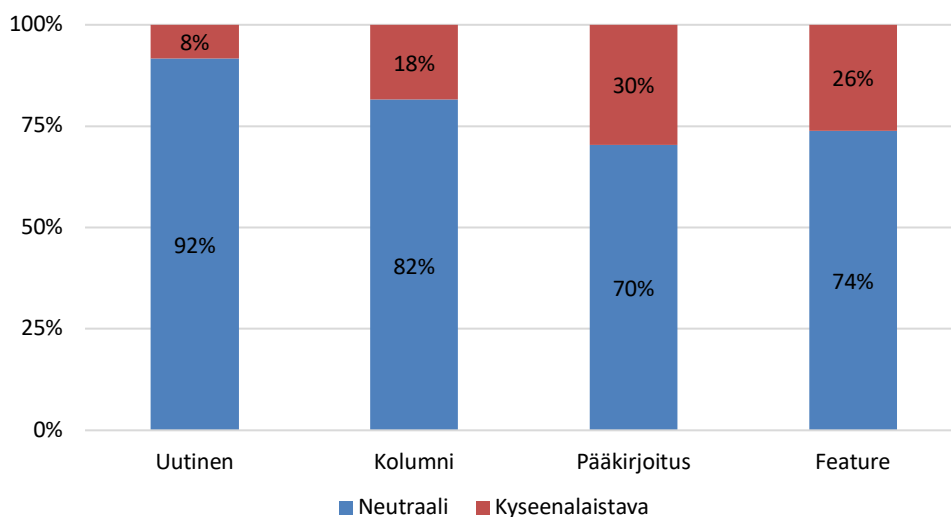
Termin itsenäinen käyttö kertoo siitä, että 'maahanmuuttokriittisyys' sanana on luonnollistettu (Fairclough 1997, 24). Siitä on tullut itsestäänselvyys, jossa sanan tuotantoprosessi on hävinnyt näkymättömiin (Koivisto & Suikkanen 1992, 91). Termi on siis vakiintunut ja siihen liittyvä ideologia on onnistuttu häivyttämään näkyvistä. Hieman kärjistäen voi sanoa, että termi muuttuu kuvaavasta adjektiivista merkityksen sisältäväksi

substantiiviksi, mikä taas kertoo siitä, että 'maahanmuuttokriittisyys' on käsitteenä vakiintunut ja se on hyväksytty osaksi yhteiskunnallista ja poliittista keskustelua.

5.2 'Maahanmuuttokriittisyyttä' ei juuri kyseenalaisteta

Edellisessä luvussa totesin, että käyttömäärissä mitattuna 'maahanmuuttokriittisyys' vakiintui hyvin nopeasti osaksi Helsingin Sanomien kielenkäyttöä eikä ole merkkejä siihen suuntaan, että termin käyttö olisi vähenemässä. Tilanne näyttää hyvin samalta, kun tarkastellaan sitä, miten jutuissa suhtaudutaan termiin 'maahanmuuttokriittisyys'. Termi kyseenalaistetaan vain 14 prosentissa aineiston jutuista, 86 prosentissa siihen suhtaudutaan neutraalisti. Kun suhtautumista tarkastelee vuositasolla, ei siinä näy juuri muutosta.

Diagrammi 2. Suhtautuminen sanaan 'maahanmuuttokriittisyys' juttutyypeittäin.

Juttutyypeittäin suhtautumisessa on havaittavissa pieniä eroja (Diagrammi 2). Lähes kaikissa uutisissa termi otetaan annettuna, kun taas pääkirjoituksissa, feature-jutuissa ja kolumneissa termi kyseenalaistetaan useammin. Se, että uutisissa termiä ei juurikaan kyseenalaisteta, liittyy journalismin institutionaalisiin ja diskurssikäytäntöihin (ks. Faircough 1997, 26, 28–29, 68): uutiset tehdään usein nopeasti, rutinoituneesti ja kiireisellä aikataululla niin, ettei yksittäisten sanavalintojen pohtimiseen juurikaan jää aikaa. 'Maahanmuuttokriittisyys' tai 'maahanmuuttokriitikko' tuntuu tällaisessa tilanteessa yksinkertaisesti sopivalta, kuvaavalta sanalta, jonka alkuperää tai muita käyttötarkoituksia ei pysähdytä miettimään. Ilmiö näkyy hyvin vuoden 2015 eurovaaleja ja Iso-Britannian itsenäisyyspuolue Ukipia käsittelevässä uutisoinnissa: 'maahanmuuttokriitti-

syys' mainittiin Ukipin kohdalla samaan tapaan kuin jonkun puolueen kohdalla mainit-
taisiin konservatiivisuus tai vasemmistolaisuus, yhtenä kuvailevana adjektiivina muiden
joukossa.

*Tuoreimmat mielipidekyselyt povaavat EU- ja maahanmuuttokriittiselle
Ukipille ykköstilaa. (04.05.2014)*

*Faragen EU- ja maahanmuuttokriittinen Ukip-puolue nousi ykkössijalle,
kun tuloksista suurin osa oli selvillä maanantaiamuna. (26.05.2014 B)*

On syytä kiinnittää huomiota siihen, että vaikka termiä ei jutuissa yleensä suoraan ky-
seenalaisteta, tuodaan esimerkiksi Jussi Halla-ahoa koskevissa jutuissa usein esiin ensin
syytteet ja myöhemmin tuomio kiihotuksesta kansanryhmää vastaan:

*Maahanmuuttokriittisestä kirjoittelusta tunnettu Jussi Halla-aho (perus/sit)
vetäytyi eurovaaliehdokkuudesta, vaikka hänen tukijansa keräsivät kannat-
tajakortteja valitsijayhdistykselle enemmän kuin olisi tarvittu. – Valtakun-
nansyyttäjä nosti maaliskuussa Halla-ahoa vastaan syytteet uskonrauhan
rikkomisesta ja kiihottamisesta kansanryhmää vastaan. (28.04.2009)*

Jussi Halla-ahoa – tai hänen kirjoitteluaan – kuvaillaan Halla-ahon kehittämällään ter-
millä 'maahanmuuttokriittinen', jota ei kyseenalaisteta, mutta sen sijaan Jussi Halla-
ahon näkemyksiä kritisoidaan kautta rantain. Medialla on toisaalta myös velvollisuus
raportoida poliitikkojen rikosepäilyistä ja tuomioista.

Kiinnostavaa on myös se missä asiayhteydessä termiin suhtaudutaan vakavasti ja missä
termiä kyseenalaistetaan. Esimerkiksi perussuomalaisten kohdalla termi kyseenalaiste-
taan harvoin. Sen sijaan katupartio Soldiers of Odinia käsittelevissä jutuissa Nyt-
liitteessä todetaan, kuinka järjestö ”väittää itse, ettei ole rasistinen vaan 'maahanmuut-
tokriittinen' järjestö” (15.01.2016). Tosin politiikan osastolla julkaistussa uutisessa
12.01.2016 Soldiers of Odinia kutsutaan kyseenalaistamatta 'maahanmuuttokriittiseksi'.
Nyt-liitteen tyyliin sopii politiikan uutisointia paremmin kyseenalaistava, ivallinenkin
tyyli. Soldiers of Odin näyttäisi myös olevan niin kyseenalainen toimija, ettei järjestön
yhteydessä 'maahanmuuttokriittinen' tunnu millään muotoa sopivalta termiltä. 'Maa-
hanmuuttokriittisyyden' representaatioillakin siis näyttäisi olevan rajansa: perussuoma-
laisiin se sopii, Soldiers of Odiniin ei. Toisaalta se, että 'maahanmuuttokriittisyys' ky-
seenalaistetaan toisessa asiayhteydessä ja hyväksytään toisessa, voi myös välittää vies-

tiä, että 'maahanmuuttokriittisyys' tietyissä yhteyksissä on täysin legitiimiä, mutta jotkut tahot vain käyttävät sanaa väärin.

'Maahanmuuttokriittisyyden' käytöstä yritettiin myös päästä eroon Helsingin Sanomissa. Lehden silloinen toimituspäällikkö Petri Korhonen kritisoi termin käyttöä elokuussa 2015 julkaistussa kolumnissaan:

Sievistellyllä kielenkäytöllä häivytetään toimien ja toimijoiden todellista luonnetta. Patriootti kuulostaa ylevämmältä kuin uusnatsi. Maahanmuuttokriittisyys on muka perustellumpaa kuin rasismi. Samalla periaatteellahan voisimme kutsua antisemitistejä juutalaisuuskriittisiksi, mutta näin alas vihapuhetta vähättelevä uuskielemme ei ole vielä vajonnut. (03.08.2015 A)

Hieman tämän jälkeen toimittajien ammattilehdessä Journalistissa (Journalisti 13.08.2015) julkaistiin juttu, jossa Korhonen sanoo, ettei 'maahanmuuttokriittisyyttä' tulisi Helsingin Sanomissa käyttää ilman lainausmerkkejä.

”Jos joku liike sanoo olevansa kansallissosialistinen, me sanomme sitä sellaiseksi, natsiseksi tai uusnatsiseksi. Maahanmuuttokriittinen-sanaa en halua meillä nähdä kuin korkeintaan lainausmerkeissä, se on usein sievistelymuoto rasismille. Jos kyse on maahanmuuton vastustamisesta tai maahanmuuttopolitiikan arvostelemisesta, sen voi kirjoittaa auki.”

Korhonen perustelee linjaustaan sillä, että lukijoiden on saatava kattava tieto siitä, millaisia asioita ajavista liikkeistä on milloinkin kyse. Kun ottaa huomioon, kuinka väljästi 'maahanmuuttokriittisyyttä' Helsingin Sanomissa määritellään, voi sanoa, ettei tavoitteessa ole onnistuttu.

Näyttääkin siltä, ettei Korhosen linjauksilla ollut mainittavaa merkitystä termin 'maahanmuuttokriittisyys' käytön suhteen, sillä sanan käyttöä jatkettiin myös vuosina 2016 ja 2017. On itse asiassa jopa hieman ironista, että kolumnissaan Korhonen moitti Yleä ja maakuntalehteä siitä, että ne ”luonnehtivat hakattavia ihmisiä etsivää äärioikeistolais-ta joukkoa aktivistien katupartioksi”, mutta vain muutamaa kuukautta myöhemmin Helsingin Sanomissa samaista Soldiers of Odin katupartiota kutsuttiin 'maahanmuuttokriittiseksi'. Tämä kertoo siitä, kuinka vahvan aseman termi on saavuttanut.

Mistä sitten johtuu, että 'maahanmuuttokriittisyys' otettiin näin kyseenalaistamatta osaksi kieltä? Fairclough (1997, 69) kirjoittaa, kuinka toimittajat luottavat legitiimeihin lähteisiin, mutta sivuuttavat usein marginaalisina pitämänsä lähteet. Termin 'maahan-

muuttokriittinen' lähdettä on täytynyt pitää luotettavana – tai sitten siitä ei ole oltu tietoisia. Meyer ja Hinchman (2002, X, 2) kirjoittavat, kuinka poliittiset toimijat yleensä käyttävät hyväkseen journalismin koodistoa saadakseen sanottavansa julki. 'Maahanmuuttokriitikoilla' ei kuitenkaan ollut samanlaisia mediasuhteita kuin perinteisillä poliittisilla toimijoilla. Pikemminkin päinvastoin: 'maahanmuuttokriitikot' ovat suhtautuneet toimittajiin ja mediaan epäilevästi (Hannula 2011, 221–222).

'Maahanmuuttokriittisyydessä' on perinteisten mediasuhteiden sijaan hyödynnetty internetin keskustelupalstoja ja myöhemmin sosiaalista mediaa oman viestin esille tuomisessa (Matikainen 2012, 143). 'Maahanmuuttokriittisyys' onkin hyvä esimerkki siitä, miten perinteisen politiikan ulkopuolelta voidaan osallistua keskusteluun ja muokata diskursseja (ks. esim. Meyer & Hinchman 2002, 21). 'Maahanmuuttokriitikot' onnistuivat luomaan verkossa kuvan siitä, että kyseessä oli merkittävä yhteiskunnallinen liike, johon myös toimittajien tuli suhtautua vakavasti. Blogien ja verkkokeskustelujen kautta pyrittiin myös vakiinnuttamaan 'maahanmuuttokriittistä' sanastoa (Sakki & Petterson 2015, 3, 14; Hannula 2011, 180).

Fairclough (1997, 69) kirjoitti jo vuonna 1997, kuinka jutuissa on useita kerroksia ja uudet jutut perustuvat aina aikaisemmin julkaistuihin juttuihin. Verkkjournalismin aikakaudella tämä on voimistunut, kun juttuja versioidaan ja tuotetaan aiempaa enemmän. 'Maahanmuuttokriittisyys' oli alusta asti osa toimittajien omaa kerrontaa, jolloin termi oli helppo kopioida ja käyttää uudestaan. Koko aineiston osalta toimittaja käyttää termiä tai määrittää sen 81 prosentissa jutuissa. Fairclough (1997, 107) kirjoittaa *representoivasta* ja *representoidusta* diskurssista. Representoivassa diskurssissa toimittaja kuljettaa eteenpäin jotain diskurssia, kun taas representoidussa diskurssissa diskurssi esitetään haastateltavan puheen kautta. Se, että muutkin toimittajat representoivat diskurssia teksteissään, tekee siitä uskottavamman ja itseään voimistava kierre on valmis. Sitä ei riitä horjuttamaan edes ne muutamat kolumnit ja pääkirjoitukset, jossa 'maahanmuuttokriittisyydestä' puhumiseen suhtaudutaan kriittisesti (huomaa sanavalinta).

5.3 'Maahanmuuttokriittisyyttä' käsitellään politiikan uutisissa

Kuten olen tässä työssä aikaisemmin tuonut ilmi 'maahanmuuttokriittisyys' on poliittinen käsite. Helsingin Sanomissa 'maahanmuuttokriittisyys' liitetäänkin ensisijaisesti politiikkaan (Diagrammi 3). Puolet jutuista, joissa mainitaan 'maahanmuuttokriittisyys', on politiikan juttuja. Tämä selittyy sillä, että jutuissa politiikan diskurssi kietoutuu dis-

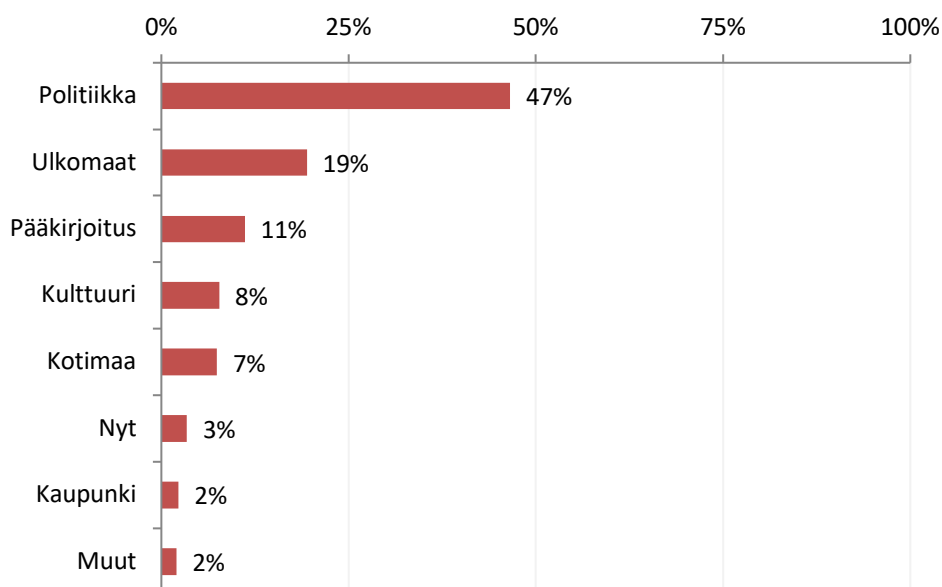
kurssiin, jossa 'maahanmuuttokriittisyys' nähdään osana perussuomalaisia, eli poliittista toimijaa.

Ulkomaan juttujen noin 20 prosentin osuus selittyy pitkälti vuoden 2014 eurovaaleilla, joita käsittelevän uutisoinnin yhteydessä Iso-Britannian Ukip-puoluetta nimitettiin toistuvasti 'maahanmuuttokriittiseksi'. Samaan aikaan Euroopassa nousi useita kansallismielisiä puolueita, joita kuvailtiin Helsingin Sanomissa 'maahanmuuttokriittisiksi', kuten esimerkiksi tässä pääkirjoituksessa:

Vaaleissa vahvistui neljä vuotta sitten alkanut muutos, joka on koettu myös muissa Pohjoismaissa. Suurten puolueiden asema heikkenee, kun niiden kannatus laskee ja rinnalle nousee uusia voimakkaasti nationalistisia ja maahanmuuttokriittisiä puolueita. (16.09.2014 B)

Pääkirjoitus käsittelee Ruotsin parlamenttivaaleja, joissa Ruotsidemokraatit menestyi. Ruotsidemokraattienkin yhteydessä käytetään satunnaisesti sanaa 'maahanmuuttokriittinen'. Myös Ranskan Front Nationalea nimitetään silloin tällöin 'maahanmuuttokriittiseksi'. (Käsittelen tätä tarkemmin luvussa 5.5)

Diagrammi 3. Sanan 'maahanmuuttokriittisyys' käytön jakaantuminen osastoittain.

Juttutyypeissä aineistosta erottuvat uutiset (62%) ja kolumnit (19%). Uutisten suuri osuus selittyy sillä, että kaikesta Helsingin Sanomissa julkaistusta journalistisesta aineistosta iso osa on uutisia. 'Maahanmuuttokriittisyys' mainitaan usein perussuomalaisia ja maahanmuuttoa käsittelevien juttujen yhteydessä, ja nämä aiheet ovat herättäneet paljon keskustelua, mikä näkyy kolumnien määrässä. Kolumneissa toimittajat pyrkivät

selittämään tai ottamaan kantaa ajankohtaisiin, kiinnostaviin, yhteiskunnallisiin aiheisiin, joihin monet 'maahanmuuttokriittisyyteen' liittyvät teemat kytkeytyvät.

Kun 'maahanmuuttokriittisyys' nostetaan osaksi politiikan journalismia, legitimoidaan samalla 'maahanmuuttokriittisyys' osana poliittisia diskursseja. Faircloughin kriittisen diskurssianalyysiin nojautuen voi sanoa, että politiikkaa on siis ruvettu representoimaan 'maahanmuuttokriittisyyden' kautta, jolloin 'maahanmuuttokriittisyys' on vakiintunut yhdeksi politiikan diskurssiksi muiden joukossa. Se, kuinka usein 'maahanmuuttokriittisyys' politiikan uutisissa mainitaan, ei kuitenkaan kerro, kuinka vakavasti otettava tai merkittävänä diskurssina 'maahanmuuttokriittisyyttä' pidetään. Poliitiikan juttujen lähempi laadullinen tarkastelu paljastaa, että jutut hyvin harvoin käsittelevät ainoastaan 'maahanmuuttokriittisyyttä' tai 'maahanmuuttokriittistä' politiikkaa. Usein 'maahanmuuttokriittisyys' mainitaan poliittista ryhmää, toimijaa tai puoluetta kuvaavana sanana, uutena ilmiönä, joka aiheuttaa muille puolueille päänvaivaa.

Perussuomalaisten mukaantulo hallitusneuvotteluihin ei kiinnosta ainoastaan Suomessa. Se herättää huomiota myös useissa Euroopan maissa, joihin on nousut kirjava kokoelma populistisia, nationalistisia, EU-kriittisiä ja maahanmuuttokriittisiä puolueita. (14.05.2015)

Edellinen sitaatti on Helsingin Sanomien kevään 2015 hallitusneuvotteluja käsittelevästä pääkirjoituksesta, jossa pohdittiin, millaisen esimerkin Suomi antaa maailmalle, kun se ottaa hallitukseen mukaan uudenlaisen poliittisen diskurssin edustajan, eli perussuomalaiset. Tekstikatkelma on siinä mielessä kiinnostava, että siinä epäsuorasti määritellään 'maahanmuuttokriittistä' politiikka yhdistämällä siihen samalla myös populismi, nationalismi ja EU-kriittisyys. Kuten olen aikaisemmin tuonut ilmi, 'maahanmuuttokriittisyyttä' harvemmin määritellään jutuissa näinkään selkeästi.

Merkkejä siitä, että 'maahanmuuttokriittisyys' olisi voinut nousta vallitsevaksi poliittiseksi diskurssiksi on nähtävissä ennen kevään 2011 eduskuntavaaleja. Kyseisten vaalien alla perussuomalaisia ja maahanmuuttoa käsiteltiin paljon julkisuudessa (Railo & Välimäki 2012, 36), ja muidenkin puolueiden politiikkaa tarkasteltiin 'maahanmuuttokriittisyyden' näkökulmasta. Esimerkiksi 13.08.2010 puolueiden maahanmuuttokantoja esittelevässä artikkelissa *Maahanmuuttokeskustelu tarjoaa kerjäläisiä ja kiintiöpakolaisia* 'maahanmuuttokriittisyydestä' ei puhuttu perussuomalaisten vaan kokoomuksen Ben Zyskoviczin kohdalla. Aikaisemmin keväällä 2010 SDP:tä kuvailtiin näin:

Puolueen äänitorveksi on tullut talvella eduskuntaryhmän johtoon nostettu Eero Heinäluoma. Hänen johdolla puolue on omaksunut maahanmuuttokriittisen linjan, ja viimeksi eduskunnassa puolue äänesti Kreikan tukipakettia vastaan. (19.05.2010)

Myöhemminä vuosina termi kuitenkin palasi kotimaan politiikassa kuvaamaan ensisijaisesti perussuomalaisten 'maahanmuuttokriittistä' ryhmää. Vaikka 'maahanmuuttokriittisyys' siis näyttäisi vakiintuneen yhdeksi politiikan diskursseista, ei aineistossa ole merkkejä siitä, että siitä ainakaan pysyvästi olisi tullut vallitseva poliittinen diskurssi.

5.4 Juttujen aiheena perussuomalaiset ja maahanmuutto

Perussuomalaiset on selvästi yleisin juttujen aihe aineistossa: puolue on yhtenä aiheena noin kolmasosassa juttuja (Diagrammi 4). Kuten toin esiin luvussa 3, 'maahanmuuttokriittisyys' yhdistetäänkin usein nimenomaan perussuomalaisiin. Tämän työn aineisto näyttäisi tukevan tätä käsitystä, niin selvä kytkös perussuomalaisten ja 'maahanmuuttokriittisyyden' välillä aineiston perusteella on. Toki on hyvä muistaa, että vaikka perussuomalaiset erottuvat aineistosta, ei se tarkoita, että perussuomalaisia käsittelevissä jutuissa vedettäisiin yhtäläisyysmerkkejä 'maahanmuuttokriittisyyden' ja perussuomalaisten välille. Itse asiassa jutuissa hyvin usein mainitaan perussuomalaisten yhteydessä puolueen 'maahanmuuttokriittinen' ryhmä tai siipi tai kannattajat tai nimetään joku perussuomalaisten poliitikko, jota kutsutaan 'maahanmuuttokriittiseksi', kuten esimerkiksi tässä perussuomalaisten puolueristeilystä kertovassa jutussa keväältä 2010:

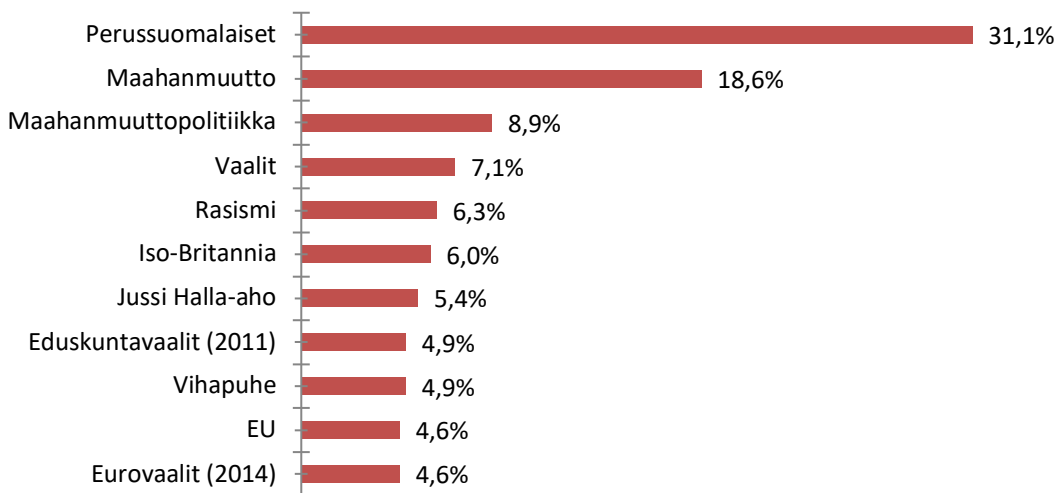
Aiemmin lauantapäivänä Marinan kongressikeskuksessa Katajanokalla omissa ryhmissään istuneet blokit ovat vähitellen sekoittuneet: On vanhan polven Smp-veteraaneja puvut asiallisesti päällä, perussuomalaisten keskipolven valtuustotyömyyriä – ja nyt uusimpana kaupunginvaltuutettu Jussi Halla-ahon ympärille ryhmittyneitä nuoria maahanmuuttokriitikoita. (09.03.2010)

Koko perussuomalaisesta puolueesta puhutaan siis 'maahanmuuttokriittisenä' harvoin ja usein 'maahanmuuttokriittisyyttä' käsitellään perussuomalaisten ryhmän tai Jussi Halla-ahon kautta. Jussi Halla-aho onkin yhtenä aiheena reilussa viidessä prosentissa aineiston juttuja (Diagrammi 4).

Lähes puolessa perussuomalaisia käsittelevistä jutuista perussuomalaiset on jutun ainoa aihe. Jos juttu käsittelee perussuomalaisten lisäksi jotain muuta aihetta, on kyseessä useimmiten perussuomalaisten puheenjohtajavaalit kesällä 2017, Jussi Halla-aho, vuo-

den 2011 eduskuntavaalit, kesän 2017 halluskriisi tai Timo Soini. 'Maahanmuuttokriitikoiksi' perussuomalaisia käsittelevissä jutuissa kutsutaan useimmiten Jussi Halla-aho tai perussuomalaisten 'maahanmuuttokriittistä' ryhmää – joka sekin usein liitetään Halla-ahoon. Jussi Halla-aho siis näyttäytyy keskeisenä linkkinä perussuomalaisten ja 'maahanmuuttokriittisyyden' välillä.

Diagrammi 4. Yleisimmät juttuaiheet (prosenttia juttujen kokonaismäärästä).

Pelkkä maahanmuutto on jutuissa aiheena harvoin. Useimmiten maahanmuuttoa käsitellään maahanmuuttopolitiikan, maahanmuuttokeskustelun, rasismin, maahanmuuttoasenteiden tai Iso-Britannian kanssa. Jälkimmäisin selittyy pitkälti vuoden 2014 eurovaaleihin liittyvällä uutisoinnilla, jossa käsiteltiin brittien suhdetta maahanmuuttoon ja maahanmuuton rajoituksiin. Vaikka perussuomalaiset ja maahanmuutto ovat yleisimmät aiheet, joiden yhteydessä 'maahanmuuttokriittisyys' mainitaan, ei 'maahanmuuttokriittisyyden' yhteydessä perussuomalaisia ja maahanmuuttoa juurikaan käsitellä samoissa jutuissa. Tämä johtuu todennäköisesti siitä, että 'maahanmuuttokriittisyyttä' käytetään usein adjektiivina, joka kuvailee perussuomalaisten 'maahanmuuttokriittistä' ryhmää, jutuissa, jotka käsittelevät nimenomaan perussuomalaisia (esimerkiksi puolueen sisäisiä jakolinjoja tai puheenjohtajavaaleja), eivät niinkään puolueen maahanmuuttopolitiikkaa. Maahanmuuttoaiheisten juttujen määrä aineistossa korostuu vuonna 2010. Tämä on linjassa aikaisempien tutkimusten kanssa, joiden mukaan vuonna 2010 maahanmuutto ja niin sanottu maahanmuuttokeskustelu olivat paljon esillä julkisuudessa (Railo 2012, 253; Borg 2012, 18–19).

Vaikka perussuomalaiset ja maahanmuutto ovat aineistossa useimmin toistuvat aiheet, näkyy aineistossa hyvin se, kuinka 'maahanmuuttokriittisyydestä' tulee yleissana, jota käytetään erilaisten aiheiden yhteydessä – jopa muurahaisia käsittelevässä jutussa, jossa 'maahanmuuttokriittisyydestä' tosin puhutaan pilke silmäkulmassa:

Eteläamerikkalaisilla Forelius pusillus -muurahaisilla maahanmuuttokriittisimpiä ovat puolestaan työttömät. Työvoimasta syrjäytyneet vanhemmat muurahaiset kaapivat joka ilta hiekkaa pesän tulpaksi, vaikka mitään todellista uhkaa ei olisikaan. Näinpä siis muurahaisyhteiskunnassa rajoja on ensimmäisenä sulkemassa onneton vatipää, jonka ainoa tehtävä elämässä on toimia tulppana. (23.05.2016)

'Maahanmuuttokriittisyyden' hyväksyminen yhdeksi politiikan diskurssiksi näkyy siinä, että 'maahanmuuttokriittisyys' mainitaan usein erilaisia vaaleja sekä maahanmuuttopolitiikkaa koskevien juttujen yhteydessä. Esimerkiksi EU ja vuoden 2014 eurovaalit ovat molemmat aiheena noin viidessä prosentissa juttuja, minkä lisäksi eri Euroopan maiden vaalit olivat aiheena noin seitsemässä prosentissa juttuja (Diagrammi 6). Olipa kyse siis Suomen kunta- tai eduskuntavaaleista tai Ruotsin, Saksan tai Ranskan vaaleista, puolueista, ehdokkaista tai äänestäjistä löytyi aina joku, jota voi kutsua 'maahanmuuttokriittiseksi'.

Maahanmuuton ja maahanmuuttopolitiikan lisäksi jutuissa käsitellään myös muun muassa rasismia ja vihapuhetta. Myös monikulttuurisuus, islam, turvapaikanhakijat ja pakolaiset ovat jokainen aiheena muutamassa jutussa. Kuitenkaan esimerkiksi syksyn 2015 poikkeuksellinen turvapaikanhakijatilanne, jota sivusin luvussa 3.1, ei juurikaan näy aineistossa. Tämä viittaisi siihen, ettei syksyn 2015 turvapaikkatilannetta juuri tarkasteltu suhteessa 'maahanmuuttokriittisyyteen'. Havainto on linjassa myös muiden syksyn 2015 tilanteesta tehtyjen tutkimusten kanssa (ks. esim. Pöyhtäri 2017, 114–116)

Rasismia käsitellään muun muassa kahdessa jutussa, jossa palestiinalaistaustainen, pitkään Suomessa asunut kulttuurivaikuttaja Umayya Abu-Hanna kertoo lähteneensä Suomesta täällä kohtaamansa rasismin vuoksi (02.01.2013 ja 06.09.2014). Näistä toisessa myös rasismi ja 'maahanmuuttokriittisyys' rinnastetaan hyvin selvästi

"Abu-Hannan mielestä rasismista tuli 2010-luvulla Suomessa niin normaalia, että törkeääkin syrjintää alettiin pitää älykkäänä maahanmuuttokriittisyytenä." (06.09.2014)

Tällaisia rinnastuksia ei löytynyt aineistosta kovin montaa. Useimmissa jutuissa 'maahanmuuttokriittisyys' ja rasismi pidetään erillä toisistaan.

5.5 Mitä ja keitä kutsutaan 'maahanmuuttokriitikoiksi'?

Tutkimuskysymyksinäni oli selvittää, keitä ja mitä Helsingin Sanomien jutuissa nimitetään 'maahanmuuttokriittiseksi'. Johdannossa totesin, kuinka sana 'maahanmuuttokriittisyys' liittyy maahanmuuttovastaiseen ideologiaan ja kuinka esimerkiksi Nuivassa vaalimanifestissa on listattu 'maahanmuuttokriittisten' tavoitteita. Toisaalta luvussa 3.2 toin esiin, kuinka 'maahanmuuttokriittisyyttä' on vaikea tyhjentävästi määritellä ja edellisessä luvussa 5.4 annoin esimerkkejä siitä, kuinka 'maahanmuuttokriittisyydestä' puhutaan mitä erilaisimmissa asiayhteyksissä. Analysoimalla sitä, mitä ja keitä kutsutaan 'maahanmuuttokriitikoiksi' tai 'maahanmuuttokriittiseksi', saa käsitystä siitä, millaisiin ilmiöihin ja ajatuksiin termi liitetään.

Kuten tässäkin työssä on jo aikaisemmin todettu, 'maahanmuuttokriittisyys' henkilöityy usein Jussi Halla-ahoon, onhan termi alun perin peräisin hänen Scripta-blogistaan. Myös tässä aineistossa Jussi Halla-aho erottuu selvästi, kun tutkitaan, keitä kutsutaan 'maahanmuuttokriittiseksi'. Jussi Halla-ahoon tämä määre liitetään reilussa 13 prosentissa aineiston juttuja (Diagrammi 5). Ketään muuta henkilöä ei nimetä aineistossa 'maahanmuuttokriittiseksi' yhtä usein. Myös Jussi Halla-ahon kannattajat mainitaan 'maahanmuuttokriittisinä' parissa prosentissa juttuja (Diagrammi 6). Aineistossa tuodaan selvästi esiin, kuinka kiinteästi 'maahanmuuttokriittisyys' ja Jussi Halla-aho kuuluvat yhteen: puhutaan "tunnetusta maahanmuuttokriitikosta" (19.03.2009) tai kutsutaan Halla-ahoa "maahanmuuttokriitikoiden ruhtinaaksi" (18.04.2011 A) tai "pääideologiksi" (19.04.2011 B).

Toiseksi eniten mainintoja saa Juho Eerola, jonka Milla Hannula (2011, 141–142) listaa yhdeksi 'maahanmuuttokriittisyyden' keskeisistä hahmoista. Eerolan 'maahanmuuttokriittisyyttä' määritellään usein epäsuoremmin kuin Jussi Halla-ahon – joko suhteessa nimenomaan Halla-ahoon tai perussuomalaisen 'maahanmuuttokriittiseen' ryhmään:

Eerolan valinnan maahanmuuttoryhmän puheenjohtajaksi voi tulkita perussuomalaisen maahanmuuttokriittisen siiven myötäilyksi. (12.05.2015)

Perussuomalaisen ärhäkimmät maahanmuuttokriitikot eivät jääneet valinnoissa osattomiksi. Toiseksi varapuheenjohtajaksi valittiin kotkalainen kan-

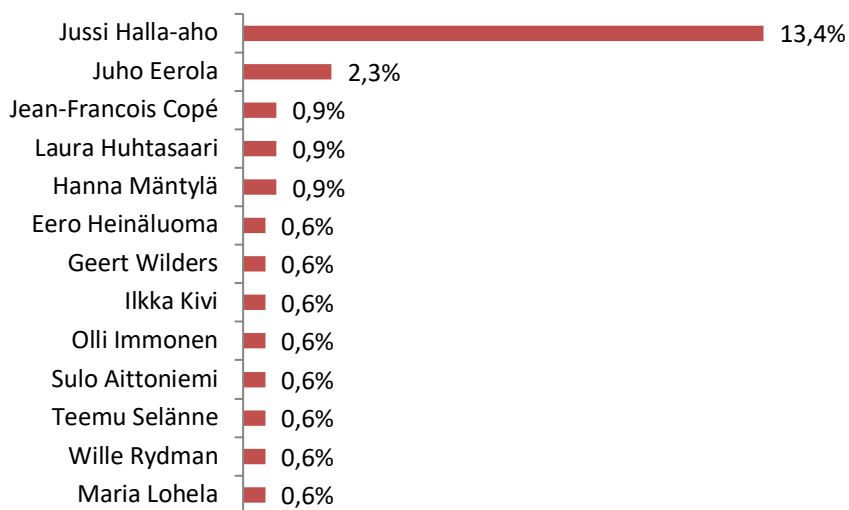
sanedustaja Juho Eerola, hänkin 36-vuotias. Hän oli ennen vaaleja maahanmuuttokriitikoiden keulahahmon Jussi Halla-ahon suosituslistalla. (20.06.2011)

Halla-aho ja Eerola kuuluvat perussuomalaisissa maahanmuuttokriittisyydellään profiloituneisiin poliitikkoihin. (18.11.2012)

'Maahanmuuttokriittisen' Nuivan vaalimanifestin 13 allekirjoittajasta viisi mainitaan aineistossa 'maahanmuuttokriittisinä': Jussi Halla-ahon ja Juho Eerola lisäksi Maria Lohela, James Hirvisaari ja Olli Immonen. Itse Nuiva vaalimanifesti mainitaan noin kolmessa prosentissa aineiston juttuja 'maahanmuuttokriittisenä' (Diagrammi 6). Nuivaa vaalimanifestia kutsutaan "maahanmuuttokriittiseksi vaaliohjelmaksi" (esim. 24.02.2016) – juuri niin kuin sen tekijätkin sitä nimittävät (Nuiva 2010). Kiinnostava yksityiskohta on, että vaikka myös Riikka Slunga-Poutsalo on allekirjoittanut Nuivan vaalimanifestin, syystä tai toisesta häntä ei aineistossa kutsuta 'maahanmuuttokriittiseksi'. Slunga-Poutsalosta mainitaan, että hän "kuuluu vuoden 2011 maahanmuuttokriittisen Nuivan vaalimanifestin allekirjoittajiin" (11.06.2017 A), mutta muuten häntä kuvaillaan muun muassa "vanhan vallan edustajaksi" (11.06.2017 A), muttei 'maahanmuuttokriittiseksi'. Perussuomalaisten pitkäaikaista puheenjohtajaa Timo Soinia kutsutaan 'maahanmuuttokriittiseksi' aineistossa vain kerran ja SMP:n Sulo Aittoniemeä kahdesti.

Diagrammi 5. Keitä jutuissa nimitetään 'maahanmuuttokriittiseksi'?

(prosenttia juttujen kokonaismäärästä)

Myös Sampo Terhoa nimitetään aineistossa 'maahanmuuttokriittiseksi' vain kerran, harvemmin kuin esimerkiksi SDP:n Eero Heinäluomaa. Tämä on kiinnostavaa, sillä perussuomalaisten puheenjohtajavaaleja käsittelevissä jutuissa tuodaan esille, kuinka Jussi Halla-aho ja Sampo Terho ajattelevat maahanmuuttokysymyksistä samalla tavalla. Tästä huolimatta 'maahanmuuttokriittisyys' yhdistetään ensisijaisesti Jussi Halla-ahoon. Ainut kerta kun Sampo Terhoa kutustaan 'maahanmuuttokriittiseksi', tehdään sekin suhteessa Jussi Halla-ahoon:

Vaikka sekä Terho että Halla-aho ovat Soinia oikeistolaisempia ja maahanmuuttokriittisempiä, on puheenjohtajavalinta linjavaali. (10.06.2017 D)

'Maahanmuuttokriittiseksi' nimitetään koko aineistossa yhteensä 33 henkilöä, joten hajonta on suurta. Muun muassa ranskalaiseen keskustaoikeistolaiseen poliitikkoon Jean-Francois Copéeseen viitataan kolmessa jutussa sanoilla "maahanmuuttokriittisenä tunnettu" (26.11.2012, 27.11.2012, 28.11.2012). Mistä Jean-Francois Copén 'maahanmuuttokriittisyydessä' on kyse tai miksi hänet siitä tunnetaan, ei sen tarkemmin avata. Hyvin islamvastaista hollantilaista poliitikkoa Geert Wildersiä kutsutaan aineistossa "äärimmäisen maahanmuuttokriittiseksi", ikään kuin erotuksena neutraalimmasta 'maahanmuuttokriittisyydestä' (02.01.2013).

Muista kuin perussuomalaisista poliitikoista 'maahanmuuttokriittiseksi' nimitetään muun muassa SDP:n Eero Heinäluomaa ja kokoomuksen Ben Zyskovicziä ja Wille Rydmania sekä jääkiekkoilija Teemu Selännettä ja koomikko Ilkka Kiveä – joka tosin kertoo itse 'maahanmuuttokriittisestä' menneisyydestään ja siitä, että hän on luopunut 'maahanmuuttokriittisestä' ajattelusta. Zyskovicziä kutsutaan suoraan 'maahanmuuttokriittiseksi', Heinäluomasta puolestaan puhutaan SDP:n 'maahanmuuttokriittisen' linjan määrittelijänä. Kummankaan poliitikon maahanmuuttokannat tuskin ovat tiukempia kuin Sampo Terhon. Vaikuttaakin, että perussuomalaisten poliitikkojen kohdalla 'maahanmuuttokriittisyys' on varattu tietyille poliitikoille. Muiden puolueiden poliitikkoja – ja myös ulkomaalaisia puolueita – voidaan kutsua 'maahanmuuttokriittisiksi' ikään kuin kevyemmin perustein.

Perussuomalaisten poliitikkojen lisäksi myös perussuomalaiset puolueena korostuu aineistossa. Vajaassa kolmanneksessa juttuja 'maahanmuuttokriittisyys' yhdistetään perussuomalaisiin (Diagrammi 6). Vuonna 2010 'maahanmuuttokriittiseksi' nimitetään myös puolueräkisteriin pyrkivä, maahanmuuttovastaista Muutos 2011 -puoluetta, joka

kuitenkin häviää aineistosta, kun puolueen kannatus jää olemattomaksi. Perussuomalaisten kohdalla koko puoluetta kutsutaan 'maahanmuuttokriittiseksi' harvoin. Useimmiten 'maahanmuuttokriittisyys' yhdistetään perussuomalaisissa vaikuttavaan 'maahanmuuttokriittiseen' ryhmään tai siipeen:

Perussuomalaisten ärhäkkä maahanmuuttokriittinen siipi saattaa lähteä joukolla Jyväskylään muuttamaan puoluettaan. (28.05.2017 A)

Halla-ahon puheenjohtajavalinnasta kertovissa jutuissa todetaan usein, kuinka 'maahanmuuttokriittiset' nousivat valtaan perussuomalaisissa ja kuinka Halla-ahon valinnan jälkeen puolue on menossa 'maahanmuuttokriittisempään' suuntaan.

Perussuomalaisten eduskuntaryhmässä moni pelkää, että uuden johdon alaisessa puolueessa heikkojen ja huono-osaisten ihmisen puolustaminen jää maahanmuutto- ja EU-kritiikin alle. (12.06.2017 D)

Kiinnostavaa on, että 'maahanmuuttokriittisyyttä' määritellään suhteessa Jussi Halla-ahoon ja perussuomalaisten 'maahanmuuttokriittiseen' ryhmään, ei niinkään koko puolueeseen. Tämä kertoo siitä, että 'maahanmuuttokriittisyyden' ei nähdä kuvaavan perussuomalaisia koko puolueena. Tämä on linjassa Vaarakallion ja Palosen (2017, 59) tutkimuksen kanssa, jossa todettiin että vielä vuonna 2010 perussuomalaisia on määritelty julkisuudessa ensisijaisesti Timo Soinin kautta. Puhetapa, jossa maahanmuutto ja perussuomalaiset kytkettiin toisiinsa, alkoi heidän mukaansa yleistyä vasta vuonna 2011 eduskuntavaalien ja siihen linkittyneen maahanmuuttokeskustelun yhteydessä. Perussuomalaisia ei siis ole julkisuudessa pidetty yksinomaan maahanmuuttoon keskittyneenä puolueena eikä puoluetta ole määritelty pelkästään suhteessa maahan-muuttoon. Tämä on mahdollistanut muun muassa hallitusyhteistyön perussuomalaisten kanssa (ks. esim. Sakki & Petterson 2017, 5).

Kuten luvussa 3 toin esille, keskustelupalsta Homma-foorumilla on ollut keskeinen rooli 'maahanmuuttokriittisyyteen' liittyvän maahanmuuttovastaisen ideologian muodostumisessa ja sanan 'maahanmuuttokriittisyys' vakiintumisessa. Kahdeksassa prosentissa juttuja Homma-foorumia kutsutaan 'maahanmuuttokriittiseksi' (Diagrammi 6). Homma-foorumien ja 'maahanmuuttokriittisyyden' yhteys tuodaan selvästi esille:

Ensimmäisenä Terhon nimi alkoi vilahdella maahanmuuttokriitikoiden Homma-foorumilla, joka tunnetaan myös helsinkiläisen kaupunginvaltuute-

tun Jussi Halla-ahon (perus/sit) kannattajien keskustelupalstana.
(09.06.2009)

Vuonna 2010 Homma-foorumi sai poikkeuksellista valtaa maahanmuuttokeskustelun määrittelyssä, kun Helsingin Sanomat julkaisi uutisten foorumin taustalla olevan Homma ry:n tekemästä kyselystä, jossa tutkittiin suomalaisten suhtautumista maahanmuuttoon (31.03.2010). Uutiseen liittyvässä kinalojutussa tuotiin ilmi, että 'maahanmuuttokriittinen' Homma-yhdistys pitää yllä myös Homma-foorumia, mutta itse uutisessä tätä ei mainita. Kolumnissa kerrottiin Homma-foorumista seuraavasti:

"Hommaforum on verkkoyhteisö, joka kerää yhteen suomalaisen maahanmuuttopolitiikan kriitikoita. Vilkaista ja ajoittain kiivaana käyvä keskustelupalsta pitää yllä Homma ry". (HS 31.03.2010)

'Maahanmuuttokriittisyyden' ja Homma-foorumin yhteys on siis aineiston perusteella selvästi tiedossa ja siitä kerrotaan myös lukijoille. Tästä huolimatta itse 'maahanmuuttokriittisyys' sanan alkuperää ei yhdistetä Homma-foorumiin – eikä sen puoleen Jussi Halla-ahoakaan. Homma-foorumin merkitykseen itse sanan käytön kannalta ei oteta juurikaan kantaa, vaikka Homma-foorumilla nähdään olleen keskeinen rooli 'maahanmuuttokriittisyydessä'. Luvussa 3.2 toin ilmi, kuinka myös Suomen Sisua on pidetty 'maahanmuuttokriittisen' liikehdinnän kannalta hyvin tärkeänä (Hannula 2011, 41; Koivulaakso ym. 2012, 112). Kuitenkin Suomen Sisua – ehkä sen nationalistisesta taustasta johtuen – kutsutaan aineistossa 'maahanmuuttokriittiseksi' vain muutaman kerran. Näyttäisi siis siltä, että 'maahanmuuttokriittisyys' pidetään erillään Suomen Sisusta, mikä on voinut olla omiaan tekemään termistä hyväksyttävämmän.

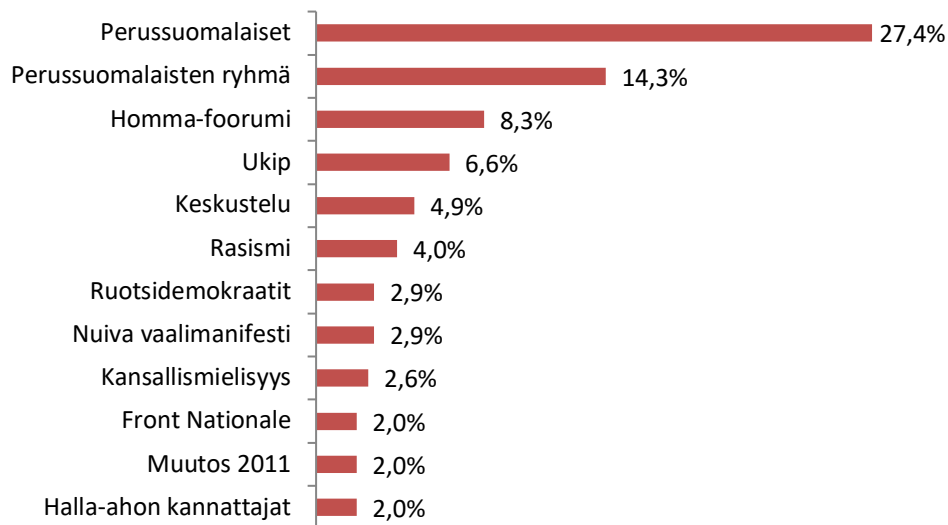
Kuten luvussa 3.2 toin esille, 'maahanmuuttokriittisyyden' yhteydessä on keskusteltu paljon siitä, onko kyseessä kiertoilmaisu rasismille. 'Maahanmuuttokriittiset' itse korostavat kansallismielisyyttään, mutta kiistävät rasismia. Aineistossa 'maahanmuuttokriittisyys' rinnastetaan rasismiin neljässä ja kansallismielisyyteen vajaassa kolmessa prosentissa juttuja (Diagrammi 6). Maahanmuuttovastaiset ja äärioikeisto mainitaan aineistossa 'maahanmuuttokriittisinä' vain muutaman kerran. 'Maahanmuuttokriittisyys' nähdään aineistossa rasismia ja kansallismielisyyttä täydentävänä terminä, mikä viittaa siihen, että 'maahanmuuttokriittisyys' on onnistunut profiloitumaan rasismista irrallisena maahanmuuton kritiikkinä.

Puoleen ohjelmallisista painopisteistä hänen mahdollisella johtokaudellaan Halla-aho sanoi, että puoleen pitäisi painottaa muutamaa keskeistä asiaa, jotka ovat perussuomalaisten kannattajakunnalle keskeisiä ja yhdistäviä. Tällaisia ovat maahanmuuttokriittisyys ja kansallismielisyys. (06.05.2017)

Kiemungin tapaus on jatkoa perussuomalaisten tasapainoilulle rasismin ja jyrkän maahanmuuttokriittisyyden kanssa. (01.03.2017)

Diagrammi 6. Mitä jutuissa nimitetään 'maahanmuuttokriittiseksi'?

(prosenttia juttujen kokonaismäärästä)

Kuten luvussa 3.2 toin esille, 'maahanmuuttokriittisyyden' yhteydessä on keskusteltu paljon siitä, onko kyseessä kiertoilmaisu rasismille. 'Maahanmuuttokriittiset' itse korostavat kansallismielisyyttään, mutta kiistävät rasismin. Aineistossa 'maahanmuuttokriittisyys' rinnastetaan rasismiin neljässä ja kansallismielisyyteen vajaassa kolmessa prosentissa juttuja (Diagrammi 6). Maahanmuuttovastaiset ja äärioikeisto mainitaan aineistossa 'maahanmuuttokriittisinä' vain muutaman kerran. 'Maahanmuuttokriittisyys' nähdään aineistossa rasismia ja kansallismielisyyttä täydentävänä terminä, mikä viittaa siihen, että 'maahanmuuttokriittisyys' on onnistunut profiloitumaan rasismista irrallisena maahanmuuton kritiikkinä.

Puoleen ohjelmallisista painopisteistä hänen mahdollisella johtokaudellaan Halla-aho sanoi, että puoleen pitäisi painottaa muutamaa keskeistä asiaa, jotka ovat perussuomalaisten kannattajakunnalle keskeisiä ja yhdistäviä. Tällaisia ovat maahanmuuttokriittisyys ja kansallismielisyys. (06.05.2017)

Kiemungin tapaus on jatkoa perussuomalaisten tasapainoilulle rasismien ja jyrkän maahanmuuttokriittisyyden kanssa. (01.03.2017)

‘Maahanmuuttokriitikko’ sanan vakiintumisesta sekä käytön ja laajenemisesta kertoo sekin, miten termiä käytetään kuvaamaan yleistä, ’maahanmuuttokriittistä’ keskustelua tai eurooppalaisia populistipuolueita. ‘Maahanmuuttokriittiseksi’ nimitetään muun muassa Iso-Britannian itsenäisyyspuolue Ukipia, Ruotsidemokraatteja, Ranskan Front Nationalea, Tanskan kansanpuoluetta, Vaihtoehto Saksalle -puoluetta, Norjan edistyspuoluetta, Italian Lega Nordia sekä Hollannin ja Itävallan Vapauspuolueita. Kaikkia näitä puolueita yhdistää se, että ne ovat populistipuolueita ja kannattavat rajoituksia maahanmuuttoon. Näin ne siis määritellään ‘maahanmuuttokriittisiksi’. Ruotsidemokraatteja nimitetään kuitenkin ’maahanmuuttokriittisiksi’ huomattavasti suuremmalla varauksella kuin perussuomalaisia ja myös puolueen äärioikeistolaista taustaa korostetaan jutuissa. Aikaisemmissa tutkimuksissa onkin todettu, että perussuomalaisia ja Ruotsidemokraatteja käsitellään politiikassa ja mediassa eri tavoin juurikin puolueiden taustoista johtuen (Sakki & Petterson 2015, 11).

Eurooppalaisista populistipuolueista systemaattisimmin ’maahanmuuttokriittiseksi’ nimitetään Iso-Britannian Ukip-puoluetta, jota vuoden 2014 eurovaalien yhteydessä kuvaillaan lähes poikkeuksetta ’maahanmuuttokriittiseksi’. Ukipin juuret ovat esimerkiksi Ruotsidemokraatteja ja Front Nationalea vahvemmin EU-vastaisuudessa ja maahanmuuton vastustaminen on tullut puolueen asialistalle vasta myöhemmin (Lynch ym. 2012, 753). Tässä suhteessa puolue muistuttaa perussuomalaisia. Suomen ’maahanmuuttokriittiset’ ovat pitäneet Front Nationalea jonkinlaisena esikuvana, kun taas Soini on pyrkinyt tekemään pesäeroa puolueeseen (Palonen 2017b, 228). Soinille taas Ukip on Front Nationalea mieluisampi viiteryhmä (esim. 20.09.2013).

Vaikka perussuomalaisia kokonaisuudessaan nimitetään aineistossa ’maahanmuuttokriittiseksi’ varauksella, kutsutaan sen ulkomaalaista ”sisarpuoluetta” Ukipia systemaattisesti niin. Sen sijaan ’maahanmuuttokriitikoiden’ itsensä viiteryhmäksi nostamaa Front Nationalea ei kuvata ’maahanmuuttokriittiseksi’ läheskään yhtä usein. Sitä kutsutaan ’maahanmuuttokriittiseksi’ vain kahdessa prosentissa aineiston juttuja. Tämä kertoo siitä, että ’maahanmuuttokriittisyyteen’ liittyy monia eri merkityksiä. Aineistosta nouseekin kaksi erilaista diskurssia: toisessa diskurssissa ’maahanmuuttokriittisyys’ yhdistetään perussuomalaisiin ja Jussi Halla-ahoon, toisessa kansainväliseen politiikkaan ja

erityisesti Ukip-puolueeseen. Suomalaisessa – ja erityisesti perussuomalaisessa – kontekstissa termi on varattu tarkoittamaan tiukkaa, pitkälti Jussi Halla-ahon määrittelemää ’maahanmuuttokriittisyyttä’. Kansainvälisessä kontekstissa se näyttäisi viittaavaan enemmän yleiseen maahanmuuton vastustamiseen, mutta kuitenkin niin, ettei termiä käytetä puolueista, joiden alkuperäiset juuret ovat äärioikeistolaisessa liikehdinnässä.

6 Yhteenveto ja johtopäätökset

Tämän työn tavoitteena on ollut selvittää, miten 'maahanmuuttokriittisyyttä' on Helsingin Sanomissa käsitelty vuosina 2007–2018. Työni teoreettinen viitekehys on kielen ja ideologian suhde, jossa kielen muutokset heijastelevat yhteiskunnan muutoksia. Olen kerännyt Helsingin Sanomien arkistosta 350 jutun aineiston, jota analysoin määrällisesti sisällön erittelyllä. Määrällisen analyysin lisäksi käytän laadullista analyysiä, jossa sovellan kriittistä diskurssianalyysiä. Kriittisessä diskurssianalyysissä teksteistä etsitään diskursseja, puhetapoja, jotka määrittävät, millaista todellisuutta tekstit rakentavat.

Erityisesti laadullisten menetelmien haasteena on pidetty sitä, että ne perustuvat pitkälti tekijänsä subjektiiviseen tulkintaan (esim. Saukko 2003, 3, 25). Olen pyrkinyt välttämään tätä yhdistämällä laadulliseen analyysiin määrällistä analyysiä sekä käymällä aineistoani läpi useampaan kertaan. Tämän työn liitteistä (Liite 1) löytyy lisäksi koko aineistoni, joten analyysini ja johtopäätökseni ovat vapaasti myös muiden testattavissa

'Maahanmuuttokriittisyys' yhdistetään 2000-luvulla verkossa alkaneeseen maahanmuuttovastaiseen liikehdintään ja Homma-foorumiin (mm. Ylä-Anttila 2017, 27). 'Maahanmuuttokriittisyyden' keskushahmona on pidetty Jussi Halla-ahoa, johon liittyen Helsingin Sanomissakin mainittiin ensimmäistä kertaa sana 'maahanmuuttokriittinen' vuonna 2008. 'Maahanmuuttokriittisyys' liittyy voimakkaasti maahanmuuttovastaiseen ideologiaan. Itseään 'maahanmuuttokriittisinä' pitävät henkilöt ovat vuonna 2010 julkaisseet Nuivan vaalimanifesti, jossa he listaavat 'maahanmuuttokriittisen' politiikan periaatteita, joten 'maahanmuuttokriittisyys' linkittyy siis tietynlaiseen ideologiaan. (Tätä on avattu tarkemmin luvussa 3.2).

Kuten luvussa 3.2 toin esiin, 'maahanmuuttokriittisyyden' ja rasismien suhteesta on käyty paljon keskustelua, ja 'maahanmuuttokriitikot' itse ovat pyrkineet tekemään pesäeroa rasismiin (Hannula 2011, 35, 58; vrt. kritiikkinä Puuronen 2011, 54). 'Maahanmuuttokriittisyyden' synonyyminä Helsingin Sanomissa käytetään harvoin rasismia. Useimpien 'maahanmuuttokriittisyys' nähdään rasismia ja kansallismielisyyttä täydentävänä terminä, mikä viittaa siihen, että 'maahanmuuttokriittisyys' on onnistunut profiloitumaan rasismista irrallisena maahanmuuton kritiikkinä. Palaan 'maahanmuuttokriittisyyden' ja rasismien suhteeseen vielä tarkemmin näiden johtopäätösten loppupuolella.

Työni tutkimuskysymyksinä on *Miten 'maahanmuuttokriittisyyttä' käsitellään julkisessa keskustelussa?* ja *Miten 'maahanmuuttokriittisyyden' käsittely on muuttunut tarkastelujakson aikana?* Lisäksi pohdin termin 'maahanmuuttokriittisyys' käytön syitä ja seurauksia. 'Maahanmuuttokriittisyydessä' on kyse uudesta sanasta, joka ilmestyi kieleen 2000-luvun loppupuolella. Sanan alkuperä on Jussi Halla-ahon Scripta-blogissa ja maahanmuuttoon keskittyvällä Homma-foorumilla. Helsingin Sanomissa 'maahanmuuttokriittisyyttä' käsitellään ensisijaisesti politiikan uutisissa, osana politiikan diskurssia. Termiä käytetään eniten perussuomalaisia ja maahanmuuttoa käsittelevissä jutuissa. Usein 'maahanmuuttokriittisyys' representoi perussuomalaisia poliitikkoja tai Jussi Halla-ahoa, ja 'maahanmuuttokriittisyyttä' myös määritellään suhteessa näihin

Uudissanat voivat kertoa radikaaleista muutoksista poliittisessa toiminnassa (Kurunmäki 2011, 151). Myös sana 'maahanmuuttokriittisyys' heijastaa ja voimistaa yhteiskunnallista muutosta. Sanana 'maahanmuuttokriittisyys' luonnollistettiin, eli otettiin osaksi juttujen kieltä ja toimittajien omaa kerrontaa, hyvin nopeasti. Jo vuonna 2010 sitä käytettiin usein itsenäisesti, ilman, että siihen liitettiin mitään muita määreitä. Voisi jopa sanoa, että kuvailevasta adjektiivista oli tullut itsenäinen substantiivi. Myös termin alkuperä, Homma-foorumi ja Jussi Halla-ahon Scripta-blogi, häivytettiin alusta asti. 'Maahanmuuttokriittisyys' ilmiönä yhdistetään kyllä voimakkaasti Halla-ahoon ja Homma-foorumiin, mutta sitä, että sana on peräisin Homma-foorumilta ja Jussi Halla-ahon blogista, ei tuoda jutuissa esille.

'Maahanmuuttokriittisyyttä' sanana ei juurikaan kyseenalaisteta jutuissa. Vuonna 2015 Helsingin Sanomien silloinen toimituspäällikkö Petri Korhonen kritisoi kolumnissaan sanan 'maahanmuuttokriittisyys' käyttöä (03.08.2015 A). Hieman kolumnin julkaisun jälkeen Journalisti-lehdessä kerrottiin, kuinka Helsingin Sanomissa aiheesta oltiin käyty keskustelua toimituksen Facebook-ryhmässä (Journalisti 13.08.2015). Tämä ei kuitenkaan – toisin kuin monet ovat ehkä olettaneet – sanan käyttömäärissä juurikaan näkynyt. Kritiikistä ja keskustelusta huolimatta vielä vuonna 2017 Jussi Halla-ahoa kuvattiin perussuomalaisten puheenjohtajavaalia ja siitä seurannutta hallituskriisiä käsittelevissä jutuissa lähes systemaattisesta 'maahanmuuttokriittiseksi', eli ainakin Jussi Halla-ahon ja perussuomalaisten 'maahanmuuttokriittisen' ryhmän kohdalla termin käyttöä pidettiin edelleen sopivana.

Helsingin Sanomissa onkin nähtävissä diskurssiformaatio, jossa termi 'maahanmuuttokriittisyys' on otettu osaksi Helsingin Sanomien omaa kieltä. Sen sisältä on erotettavissa kolme erilaista diskurssia. Ensimmäisessä diskurssissa 'maahanmuuttokriittisyys' yhdistyy nimenomaan Jussi Halla-ahoon ja perussuomalaisiin. Toisessa diskurssissa 'maahanmuuttokriittisyys' liitetään osaksi eurooppalaisia populistisia puolueita ja erityisesti brittiläistä Ukip-puoluetta. Kolmannessa diskurssissa 'maahanmuuttokriittisyttä' käsitellään yleisenä, yhteiskunnallisena ilmiönä.

Näiden kolmen diskurssin käyttö vaihtelee tarkastelujakson aikana. Ensin 'maahanmuuttokriittisyttä' käytetään kuvaamaan Jussi Halla-ahoa. Siitä termi laajenee kuvaamaan perussuomalaisten ryhmää ja kaikenlaista maahanmuuton vastustamista. Termi alkoi elää omaa elämäänsä itsenäisenä sanana selvästi vuonna 2010 ja erityisesti vuoden 2014 eurovaalien aikaan se kytkettiin eurooppalaisiin populistipuolueisiin ja Ukiipiin. Vuonna 2017 termi näyttäisi vakiintuneen kuvaamaan taas Jussi Halla-ahoa ja tämän johtamia perussuomalaisia – tämä diskurssi on tosin nähtävissä aineistossa koko ajan.

Seuraavaksi summaan vielä tarkemmin aineistosta kummunneista diskursseista tekemiäni havaintoja Faircloughin kriittisen diskurssianalyysin avulla. (Avasin menetelmää tarkemmin luvussa 4.1) Käsittelen 'maahanmuuttokriittisyyteen' liittyviä representaatioita ja identiteettejä sekä termin vakiintumista. Esitän syitä sille, miksi termi vakiintui sekä käyn läpi, millaisia vaikutuksia termin käytöllä on mahdollisesti ollut. Lopuksi annan vielä muutaman esimerkin siitä, miten aihetta voisi tutkija jatkossa.

Diskurssissa, jossa 'maahanmuuttokriittisyys' yhdistetään Jussi Halla-ahoon ja perussuomalaisiin, näkyy hyvin se, kuinka 'maahanmuuttokriittiset' ovat saaneet itse määrittellä itseään. 'Maahanmuuttokriittisyys' voidaan nähdä identiteettinä, johon jutuissa esiintyviä toimijoita identifioidaan. Stuart Hallin (1990, 225) mukaan identiteetit kertovat siitä, miten ihmiset sijoittavat itseään ja miten ihmisiä sijoitetaan suhteessa menneisyyteen ja nykyisyyteen. Yksittäisistä henkilöistä ylivoimaisesti useimmiten 'maahanmuuttokriittiseksi' identifioidaan Jussi Halla-aho. Perussuomalaista poliitikoista myös muun muassa Juho Eerolaa, Laura Huhtasaarta, Hanna Mäntylää ja Maria Lohelaa kutsutaan 'maahanmuuttokriittisiksi' – tosin jälkimmäistä kolmea vain yksittäisiä kertoja. Eerola, Huhtasaari ja Lohela ovat allekirjoittaneet 'maahanmuuttokriittisen' Nuivan vaalimanifestin ja he ovat määritelleet myös itse itsensä 'maahanmuuttokriittisiksi'.

Hallin (1992, 310) mukaan marginaaliryhmien on mahdollista rakentaa omaa identiteettiään representaatioiden politiikan avulla siten, että ryhmä ottaa haltuun tai luo jonkun representaation, jonka avulla se ryhtyy määrittämään itseään. Hall puhuu ensisijaisesti vähemmistöistä, kuten esimerkiksi seksuaali- ja sukupuolivähemmistöistä, mutta ajatusta voi soveltaa myös 'maahanmuuttokriitikoihin'. 'Maahanmuuttokriitikoille' on tyypillistä se, että he kokevat edustavansa jotain vaihtoehtoja, jonka valtamedia sivuuttaa (Hannula 2011, 105–106; Mattlar 2010, 55). Tähän liittyy myös heidän käsityksensä kriitikkistä: he katsovat kritisoidunsa vallitsevaa, kriitikitöntä suhtautumista maahanmuuttoon, mikä heidän tulkintansa mukaan ajaa heidät valtamediassa marginaaliin, vaikka oman väitteensä mukaan he ovat ainoita, jotka osaavat suhtautua terveeseen kriittisesti maahanmuuttoon (Hannula 2011, 119; Vänni 2009, 64, 73). Näin he hyödyntävät kriittisyyteen liittyviä positiivisia konnotaatioita, joita käsitelin tarkemmin luvussa 2.1.

Helsingin Sanomien uutisessa lokakuussa 2013 Juho Eerola ilmaisi olevansa huolissaan siitä, että James Hirvisaaren takia 'maahanmuuttokriittisyyteen' yhdistetään rasismi ja natsismi:

"Olen yrittänyt sanoa joka tilanteessa, että en ole mikään kansallissosialisti. Sitten toinen nappailee valokuvia, kun Suomen ehkä tunnetuin tämän alan mies heiluttaa kättä. Uskottavuus menee saman tien, kun minut ja Hirvisaari kuitenkin monessa tilanteessa yhdistetään samaan porukkaan", Eerola sanoo ja vakuuttaa olevansa edelleen yhtä maahanmuuttokriittinen kuin aina. (04.10.2013 B)

Eerola määrittelee siis itselleen 'maahanmuuttokriittisen' identiteetin nimenomaan positiivisten konnotaatioiden kautta. Hän sanoo, ettei ole kansallissosialisti – identiteetti, johon julkisessa keskustelussa hänet hänen tulkintansa mukaan James Hirvisaaren takia yhdistetään ja josta hän ei pidä. Samalla Eerola korostaa olevansa kuitenkin "yhtä maahanmuuttokriittinen kuin aina". 'Maahanmuuttokriittinen' on hänen itsensä määrittämä identiteetti, johon hän samaistuu. Kun Jussi Halla-ahoon, Juho Eerolaan, Laura Huhtasaaren tai Maria Lohelaan liitetään Helsingin Sanomissa termi 'maahanmuuttokriittinen', identifioidaan heitä siis heidän määrittelemiensä positiivisten konnotaatioiden kautta. Sitä, että he pääsevät näin representoimaan itselleen tärkeää ideologiaa, voi pitää poliittisena saavutuksena.

Kuten luvussa 2 toin esiin, identiteetit ja representaatiot toimivat vuorovaikutuksessa, ja myös niiden väliset suhteet muuttuvat. Hall (1990, 235) toteakin, kuinka identiteetti on

jatkuvassa muutoksessa. Muutos ei tarkoita vain sitä, että identiteetti muuttuu vuosien saatossa vaan myös sitä, että samaan representaatioon voidaan liittää erilaisia identiteettejä. Tämä näkyy hyvin siinä, miten 'maahanmuuttokriittisyyttä' käsitellään toisaalta suhteessa perussuomalaisiin ja Jussi Halla-ahoon ja toisaalta suhteessa eurooppalaisiin populistipuolueisiin.

Perussuomalaisten kohdalla termi 'maahanmuuttokriittisyys' tuntuisi olevan varattu nimenomaan tietynlaiselle, Jussi Halla-ahon kautta määritellylle, tiukan ulkomaalaisvastaiselle maahanmuuttopolitiikalle. Muiden eurooppalaisten populistipuolueiden ja niitä edustavien poliitikkojen kohdalla termin 'maahanmuuttokriitikko' käyttö on väljempää. 'Maahanmuuttokriittiseksi' kuvaillaan monia kansainvälisiä poliitikkoja, kuten Jean-Francois Copéeta, Geert Wildersiä, Marine Le Peniä ja Jimmie Åkessonin. Heille 'maahanmuuttokriittinen' identiteetti annetaan ulkopuolelta, sillä he tuskin ovat tietoisia tästä suomen kielen sanasta.

Tämä liittyy aineistosta erottuvaan toiseen diskurssiin, jossa 'maahanmuuttokriittisyyttä' käytetään suhteessa eurooppalaisiin populistipuolueisiin ja erityisesti brittiläiseen itsenäisyyspuolue Ukipiin. Ukippia ja useita muita eurooppalaisia nationalistisia populistipuolueita kutsutaan aineistossa 'maahanmuuttokriittiseksi'. Termin käyttö kansainvälisessä kontekstissa liittyy todennäköisesti Euroopassa tapahtuneeseen poliittiseen muutokseen, jossa perinteisten puolueiden rinnalle on noussut uusia, populistisia puolueita. Näitä puolueita – kuten myös perussuomalaisia – on välillä hankala kuvata perinteisillä poliittisilla käsitteillä (mm. Ylä-Anttila 2017, 14–15), jolloin toimittajasta voi tuntua helpolta käyttää sellaisia epämääräisiä termejä kuin 'maahanmuuttokriittinen'.

Täyttä yhteisymmärrystä siitä, että kaikki eurooppalaiset populistipuolueet ovat 'maahanmuuttokriittisiä', ei ole ja puolueita kuvaillaan eri tavoin eri jutuissa. Esimerkiksi 23.05.2014 julkaistussa jutussa ruotsidemokraatteja kutsutaan "maahanmuuttovastaiseksi", Ukippia "maahanmuuttokriittiseksi", Front Nationalia "laitaoikeistoksi", perussuomalaisia "EU-vastaiseksi", Vapauspuoluetta maahanmuuttovastaiseksi ja rasistiseksi ja Vaihtoehto Saksalle -puoluetta eurokriittiseksi ja oikeistopopulistiseksi – kaikkia näitä puolueita kutsutaan kuitenkin myös 'maahanmuuttokriittiseksi' jossain kohtaa aineistoa. Tämä kertoo siitä, että vaikka 'maahanmuuttokriittisyys' sinänsä sanana on vakiintunut, on käsitteen käytössä myös tiettyä epävarmuutta.

Ukipin kohdalla 'maahanmuuttokriittisyys' mainitaan eurooppalaisista puolueista useimmiten. Ukipin juuret ovat esimerkiksi Ruotsidemokraatteja ja Front Nationalea vahvemmin EU-vastaisuudessa, ei niinkään äärioikeistolaisessa maahanmuuttovastaisuudessa (Lynch ym. 2012, 753), mikä saattaa vaikuttaa siihen, että puoluetta on helppo kutsua 'maahanmuuttokriittiseksi'. Onhan Ukipissa paljon samaa kuin perussuomalaisissa, ja perussuomalaisten Timo Soini – jota kutsutaan 'maahanmuuttokriittiseksi' aineistossa vain kerran – on usein nähty vieras Ukipin puoluekokouksissa (21.09.2013). Näin ollen Ukipia voi nähtävästi pitää Ruotsidemokraatteja ja Front Nationalea salonkikelpoisempana puolueena – vähän niin kuin perussuomalaisiakin – ja kuvata sitä myös nationalistista tai maahanmuuttovastaista salonkikelpoisemmalla termillä 'maahanmuuttokriittinen'.

Suomalaisessa kontekstissa termi 'maahanmuuttokriittisyys' näyttäisi siis vakiintuneen tarkoittamaan tiukkaa, pitkälti perussuomalaisten 'maahanmuuttokriitikoiden' määrittelemää maahanmuuttopolitiikkaa, mutta Ukipin kohdalla termiä voidaan käyttää vapaammin. Ukipiin yhdistetty 'maahanmuuttokriittisyys' on nähtävästi myös erilaista kuin Front Nationalen ja Ruotsidemokraattien 'maahanmuuttokriittisyys', sillä kahden jälkimmäisen kohdalla termiä käytetään varauksella. Kuten luvussa 3.3 toin esiin, Suomessa se, että 'maahanmuuttokriittisyys' on rajattu kuvaamaan vain osaa perussuomalaisista, on todennäköisesti vaikuttanut siihen, että muiden puolueiden on ollut helpompi tehdä perussuomalaisten kanssa yhteistyötä (ks. esim. Sakki & Petterson 2017, 5). Kokonaan 'maahanmuuttokriittistä' puoluetta tuskin olisi otettu hallitukseen. Timo Soinin aikana perussuomalaiset ovat siis hyötäneet siitä, että termi on varattu nimenomaan perussuomalaisten ryhmälle.

Kolmantena aineistosta kumpuaa diskurssi, jossa 'maahanmuuttokriittisyyttä' käsitellään yleisenä, yhteiskunnallisena ilmiönä. Tässä diskurssissa 'maahanmuuttokriittisyyttä' ei juurikaan selitetä tai avata, sillä lähtöoletus on, että kaikki tietävät, mistä 'maahanmuuttokriittisyydessä' on kyse tai keitä 'maahanmuuttokriitikot' ovat. Tämä diskurssi kertoo siitä, että 'maahanmuuttokriittisyys' on luonnollistettu. Siitä on tullut itsestäänselvyys, jossa sanan alkuperää ei ole näkyvissä, ei edes silloin, kun 'maahanmuuttokriittisyys' liitetään Jussi Halla-ahoon ja perussuomalaisiin – vaikka termi on Halla-ahon itsensä paljon käyttämä. Siihen, miten tällainen luonnollistaminen hyödyttää 'maahanmuuttokriittisyyttä', paneudun seuraavaksi.

Työni yhtenä tavoitteena oli selvittää, miten 'maahanmuuttokriittisyys' on sanana palvellut 'maahanmuuttokriittisyyteen' linkittyvää maahanmuuttovastaista ideologiaa. Olen määritellyt ideologian ajatusmalliksi, jota pyritään välittämään ja vakiinnuttamaan diskurssin avulla. Faircloughin (1997, 26) mukaan tekstin ideologisuutta voi selvittää seuraavilla kysymyksillä: 1) *Mikä on esitetyn vaihtoehdon yhteiskunnallinen alkuperä?* 2) *Miksi tämä vaihtoehto on valittu?* 3) *Mitä valinnasta seuraa?* Pohdin seuraavaksi 'maahanmuuttokriittisyyden' käsittelyä Helsingin Sanomissa näiden kysymysten avulla.

Kuten sanottu, on sanan 'maahanmuuttokriitikko' alkuperä Jussi Halla-ahon Scripta-blogissa ja maahanmuuttovastaisella Homma-foorumilla, joissa termiä käytettiin 2000-luvun alussa. Hannulan (2011, 180) mukaan media omaksui nopeasti 'maahanmuuttokriitikoiden' käyttämää sanastoa, hyvänä esimerkkinä nimenomaan 'maahanmuuttokriittisyys'. Hannula määrittää itsensä 'maahanmuuttokriittiseksi' ja hänen arvionsa 'maahanmuuttokriittisen' sanaston omaksumisesta perustuu ensisijaisesti haastatteluihin, mutta kun vertaan Hannulan havaintoa omaan aineistooni, vaikuttaisi siltä, että termi on tosiaan otettu käyttöön 'maahanmuuttokriitikoilta' aika lailla sellaisenaan.

Perinteisesti se, että oman viestin on saanut läpi journalismissa, on vaatinut hyviä verkostoja ja vakiintunutta asemaa luotettavana lähteenä (esim. Tuchman 1978, 133; Fairclough 1997, 69). 'Maahanmuuttokriittisyys' kuitenkin onnistui nousemaan ilman näitä verkosta valtavirtajulkisuuteen (esim. Matikainen 2012, 143). Toisaalta Sakki ja Petterson (2015, 3, 14) kirjoittavat, kuinka journalistit turvautuvat yhä useammin poliittisiin blogeihin tiedonlähteinä, ja näin blogeista päätyy helposti sanastoa myös journalistisiin teksteihin. 'Maahanmuuttokriitikoiden' käyttämä tieteellisen ja asiallisen kuuloinen retoriikka on todennäköisesti tehnyt sanasta helpommin lähestyttävämmän. 'Maahanmuuttokriitikot' ovat myös olleet taitavia hyödyntämään populistisille tyypillisiä retorisia keinoja, kuten esimerkiksi vastakkainasetteluja, konflikteja ja uhkakuvien lietsomista (mm. Sakki & Petterson 2015, 2; Ylä-Anttila 2017, 10), mikä on voinut olla omiaan herättämään toimittajien kiinnostusta 'maahanmuuttokriittisyyttä' kohtaan.

Aineistossa näkyy hyvin, kuinka sanaa 'maahanmuuttokriittisyys' ei juurikaan kyseenalaisteta ja kuinka sen käyttö yleistyy hyvin nopeasti. Tämä on siinäkin mielessä kiinnostavaa, sillä 'maahanmuuttokriitikot' usein korostavat, kuinka media jättää heidät marginaaliin (Hannula 2011, 105–106). Toisaalta samaan aikaan 'maahanmuuttokriittisessä' retoriikassa on tyypillistä korostaa, kuinka 'maahanmuuttokriitikot' tekevät nä-

kyväksi aiheen, jota valtamediassa halutaan vältellä (Vaarakallio & Pajunen 2017, 55). Voikin kysyä, eikö journalismi siis jossain määrin toiminut oikein huomattaessaan yleisöä askarruttavan aiheen ja tarttuessaan siihen? Asia on varmasti näinkin, ei maahanmuutto-temaa olisi ollut mitään järkeä vaieta kuoliaaksi, mutta ongelmaksi muodostui se, että käyttöön otettiin sellaisenaan sana, joka palveli poliittista agenda.

Nostan esiin kolme seikkaa, joilla on ollut termin vakiintumisen kannalta merkitystä. Ensinnäkin 'maahanmuuttokriittisyys' oli alusta asti osa toimittajien omaa kerrontaa. Kun yksi toimittaja oli käyttänyt termiä, muidenkin oli helppo tarttua siihen. Toisekseen 'maahanmuuttokriittisyydestä' keskusteltiin aktiivisesti verkossa ja 'maahanmuuttokriitikot' pyrkivät tarkoituksellisesti käymään keskustelua eri areenoilla käyttäen vaihtelevaa, erilaisille kohderyhmille suunnattua retoriikkaa (Pyrhönen 2015, 9). Tämä edesauttoi käsitystä siitä, että kyseessä oli yleinen ajattelutapa, ja 'maahanmuuttokriittisyys' alkoi tuntua käyttökelpoiselta sanalta. Kolmanneksi, kuten toin esiin luvussa 2.1, sanaan kriittisyys liittyy paljon positiivisia konnotaatioita, joita 'maahanmuuttokriitikot' ovat osanneet taitavasti hyödyntää, mikä on ollut omiaan tekemään termistä helposti lähestyttävän. Kun nämä yhdistää vielä journalismin diskurssikäytäntöihin ja erityisesti uutisten teon kiireeseen, jossa yksittäisten sanavalintojen pohtimiselle ei ole juurikaan jätetty aikaa, ei ihme, että sana vakiintui niin nopeasti.

Kolumneissa termin käyttöön suhtaudutaan jonkin verran varautuneemmin kuin uutisissa, ja välillä niissä myös ilmaistaan hyvin suoraan, ettei 'maahanmuuttokriittisyydestä' tulisi journalismissa puhua. Pisimmälle menee Helsingin Sanomien toimituspäällikkö Petri Korhonen, joka vertaa 'maahanmuuttokriittisyyttä' siihen, että uutisissa puhuttaisiin natsismin sijaan "juutalaiskriittisyydestä" (03.08.2015 A). Vajaa pari viikkoa myöhemmin toimittajien ammattilehti Journalisti kertoo, kuinka Helsingin Sanomissa on linjattu, ettei sanaa 'maahanmuuttokriittinen' tulisi lehdessä käyttää. Tästä huolimatta termi elää ja voi hyvin Helsingin Sanomissa vuosina 2016 ja 2017. Toki sen käyttö painottuu kuvaamaan Jussi Halla-ahoja ja perussuomalaisien 'maahanmuuttokriittistä' ryhmää, mutta mitään merkkejä siitä, että termin käytöstä oltaisiin kokonaan luopumassa, ei ole nähtävissä. Tämä kertoo siitä, kuinka vahvan aseman termi on saavuttanut.

Kolmas kysymys Faircloughin tekstin ideologisuutta käsittelevässä kysymyspatteristossa kuuluu *Mitä valinnasta seuraa?* Luvussa 3.2 totesin, että 'maahanmuuttokriittisyyden' suhteesta rasismiin on käyty paljon keskustelua ja esittelin kulttuurirasismia, jossa ihmi-

set nähdään epätasa-arvoisina rotujen sijaan kulttuurin perusteella. Jussi Halla-aho (Halla-aho 28.10.2008) on ilmaissut edustavansa ”monikulttuurisuuskrittiisyyttä”. Tällä – samaan tapaan kuin ’maahanmuuttokriittisyydellä’ – viitataan siihen, että yhteiskunnassa pyrittäisiin monikulttuurisuuteen ja vain ’monikulttuurisuuskrititit’ näkevät siihen liittyvät ongelmat (mm. Pyrhönen 2015, 7).

’Monikulttuurisuuskritiikin’ ja kulttuurirasismien välillä on selvä yhteys: molemmissa kulttuuria käytetään erottelun välineenä ja monokulttuurisuus nostetaan ihanteeksi. Maahanmuuttajiin liittyviä ennakkoluuloja kuljetetaan retoriikassa mukana kulttuurin käsitteen varjolla ja vieraat kulttuurit – erityisesti islam – nähdään uhkana (Lähdesmäki 2017, 140–141, 148). ’Maahanmuuttokriititit’ korostavat mielellään, kuinka he eivät vastusta kaikkia ulkomaalaisia tai kaikkea maahanmuuttoa vaan vain sellaista maahanmuuttoa, johon liittyy ongelmia (Hannula 2011, 214). Usein ongelmia vain aiheuttavat heidän mukaansa muslimimaahanmuuttajat, jotka on helppo erottaa muusta väestöstä ulkoisten piirteiden perusteella, hyvinkin samaan tapaan kuin rotuerotteluun perustuvassa rasmissa.

Keskeinen kysymys kuuluukin, onko ’maahanmuuttokriittisyys’ kiertoilmaisu rasismille ja legitimoiko sanan käyttö rasismia? ’Maahanmuuttokriittikkoa’ käytetään aineistossa rasismien synonyymina harvoin, kansallismielisyyden synonyymina hieman useammin. ’Maahanmuuttokriittisyys’ jätetään usein määrittelemättä, joten termin alle piiloutuu monenlaisia merkityksiä. Tämä yhdistettynä kriittisyyteen liittyviin konnotaatioihin tekee sanasta uskottavan kuuloksen ja etäännyttää sen rasismista, mikä mahdollistaa rasistisen ideologian piilottamisen termin alle. Osa ideologian vakiinnuttamista on se, että asioista tulee itsestäänselvyyksiä, joiden alkuperää ei tiedetä tai mietitä (Koivisto & Suikkanen 1992, 86). Terminä ’maahanmuuttokriittisyys’ vakiintui hyvin nopeasti ja kyseenalaistamatta, joten siinä mielessä myös ’maahanmuuttokriittisen’ ideologian voi tulkita vakiintuneeksi osaksi puhetaapamme. ’Maahanmuuttokriittisyys’ on siis onnistunut esittämään poliittisen agendansa niin, että siitä on tullut sosiaalisesti hyväksyttyä (mm. Pyrhönen 2015, 164).

Aiemmissa tutkimuksissa on todettu, että selkeästi rasistiset lausunnot on mediassa yleensä tuomittu ja yksittäisten ”möläytysten” merkitys yhteiskunnallisen keskustelun kannalta on tiedostettu. Uutismedian kuuluukin uutisoida poliitikkojen rasistisista puheista, mutta suhtautua samalla niihin kriittisesti. (Pöytäri 2018, 119–120) Samalla

logiikalla voi ajatella, että myös 'maahanmuuttokriittisiä' näkemyksiä kuului käsitellä julkisuudessa. Termin epämääräisyyden vuoksi 'maahanmuuttokritiikin' kyseenalaistaminen on kuitenkin ollut toimittajille vaikeaa. Kriittisyyteen liittyvät positiiviset konnotaatiot yhdistettynä siihen, ettei termin sisällöstä ole olemassa yksiselitteistä määritelmää, ovat vaikuttaneet siihen, että termiä on ollut – muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta – hankala kyseenalaistaa ja sen avulla on voitu ajaa myös rassistista ideologiaa.

Se, että 'maahanmuuttokriittisyyden' määrittely on usein epämääräistä ja sanan merkitykset perustuvat konnotaatioihin, on siis tehnyt termistä hyväksyttävämmän. Tämä on voinut olla omiaan vaikuttamaan siihen, että eritasoiset 'maahanmuuttokriittisyyden' nimissä tehtävät maahanmuuttopolitiikan linjaukset ovat olleet helpommin hyväksyttävissä, kun ne niputetaan kaikki saman termin alle. 'Maahanmuuttokriitikoiden' Nuiva vaalimanifesti esimerkiksi sisältää monia toimenpiteitä, jotka edistävät rakenteellista rasismia. Se, että manifestista puhutaan rassistisen sijaan 'maahanmuuttokriittisenä' on varmasti tehnyt siitä helposti lähestyttävämmän ja monet manifestin tavoitteista on myös toteutettu käytännössä (mm. Saukkonen 2013, 89).

'Maahanmuuttokriittisen' sijaan rehellisempää – ja lukijalle paremmin avautuvaa – olisi puhua esimerkiksi maahanmuuttovastaisista, maahanmuuton rajoituksia kannattavista tai joissain tapauksissa suoraan islamia vastustavista tai ulkomaalaisvastaisista – osin näitä termejä ehdotti Petri Korhonenkin kolumnissaan (03.08.2015 A). Näitäkin ilmaisuja aineistossa esiintyy (esim. 07.08.2015, 17.03.2016), ja olettaisin, että niitä käytetään koko ajan enemmän ja enemmän korvaamaan 'maahanmuuttokriittisyyttä' jutuissa – tosin 17.03.2016 julkaistussa jutussa puhutaan myös "islamkriittisyydestä", mikä ei ole kaukana Korhosen absurdirina esimerkkinä käyttämästä "juutalaiskriittisyydestä" (03.08.2015 A).

Kun ottaa huomioon, kuinka systemaattisesti Jussi Halla-ahosta käytettiin termiä 'maahanmuuttokriittinen' vielä vuonna 2017, voi olla, ettei muutosta, jossa sanan käytöstä luovuttaisiin, ainakaan kovin laajassa mittakaavassa nopeasti tapahdu. Toisaalta, koska termi näytettäisiin nyt taas liitettävän niin vahvasti Jussi Halla-ahoon ja perussuomalaisiin, voi myös käydä niin, että jos perussuomalaisten kannatus ja samalla merkitys vänpolitiikassa vähenee, myös 'maahanmuuttokriittisyys' häviää käytöstä vähitellen.

Kuinka paljon 'maahanmuuttokriittisyys' on sitten vaikuttanut maahanmuuttopolitiikkaan ja siihen, miten maahanmuutosta on keskusteltu? Ryhdyttiinkö maahanmuuttokeskustelua käymään 'maahanmuuttokriittikin' asettamissa kehyksissä ja hallitsiko keskustelua 'maahanmuuttokriittinen' diskurssi (ks. Hall & O'Shea 2013, 15–16)? 'Maahanmuuttokriittisen' ideologian kannalta on kiinnostavaa se, millaisten aiheiden yhteydessä 'maahanmuuttokriittisyydestä' *ei* puhuta. 'Maahanmuuttokriittisyyttä' ei mainita usein esimerkiksi islamia tai rasismia käsittelevien juttujen yhteydessä – ja tämän analyysin pohjalta on vaikea sanoa, että 'maahanmuuttokriittisyyttä' esimerkiksi kytkettäisiin suoraan 'maahanmuuttokriitikoiden' suosimiin islamaiheisiin uhkakuviiin. Myöskään maahanmuuttopolitiikka ei korostu aineistossa. Tämän aineiston pohjalta onkin hankala vetää johtopäätöksiä siitä, miten 'maahanmuuttokriittisyys' on vaikuttanut esimerkiksi islamin tai maahanmuuttopolitiikan käsittelyyn mediassa. Vähintäänkin journalismi on vahvistanut käsitystä 'maahanmuuttokriittisyydestä' varteenotettavana poliittisena diskurssina. Tämä on todennäköisesti vahvistanut ajatusta siitä, että 'maahanmuuttokriitikot' tulee ottaa myös maahanmuuttopolitiikassa vakavasti.

Olen tässä työssä luonut kattavan katsauksen siihen, miten 'maahanmuuttokriittisyyttä' on Helsingin Sanomissa käsitelty vuosina 2007–2018. Arvioni termin käytön yleisyyden syistä ja seurauksista perustuvat mediaa ja journalismia koskevaan teoriaan ja aiempiin tutkimuksiin. Pelkän tekstiaineiston pohjalta on mahdollista esittää valistuneita arvauksia ja pohdintoja siitä, miksi sanaa on käytetty niin kuin sitä on käytetty, mutta varsinaisen varmuuden aiheeseen saisi vasta haastatteleamalla aiheesta juttuja kirjoittaneita toimittajia. Toimittajien haastattelut olisivatkin oiva jatkotutkimuksen aihe, mikäli tutkimusta haluaisi vielä syventää. Tässä työssä olen keskittynyt vain niihin juttuihin, joissa on mainittu sana 'maahanmuuttokriittisyys'. Mahdollisessa jatkotutkimuksessa aineistoa voisi laajentaa vielä niin, että tutkisi, missä muissa yhteyksissä kuin 'maahanmuuttokriittisessä' yhteydessä esimerkiksi Jussi Halla-ahoa tai perussuomalaisia on käsitelty ja miten näiden määrittelyt ja kuvaukset ovat ajan saatossa muuttuneet – ja osin tämän suuntaisia tutkimuksia onki jo tehty, mutta ei niin vahvasti termin 'maahanmuuttokriittisyys' näkökulmasta. Aineiston voisi laajentaa myös koskemaan muuta kuin perinteistä mediaa. Tällainen analyysi täydentäisi vielä lisää käsitystä 'maahanmuuttokriittisyydestä' ja auttaisi entistä paremmin ymmärtämään yhtä 2010-luvun kiinnostavimmista poliittisista ilmiöistä.

Lähteet

- Aallas, Esa (1991). Somalishokki. *Suomen pakolaisavun julkaisut*. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Anderson, Benedict (1983/2006). *Kuvitellut yhteisöt. Nationalismin alkuperän ja leviämisen tarkastelua*. Englanninkielisestä alkuteoksesta *Imagined communities : reflections on the origin and spread of nationalism* suomentanut Joel Kuortti. Tampere: Vastapaino.
- Berelson, Bernard (1952). *Content Analysis in Communication Research*. Glencoe & Illinois: The Free Press & Publishers.
- Borg, Sami (2012). Muutosvaalit 2011. *Oikeusministeriön julkaisu* 16/2012. Helsinki: Oikeusministeriö.
- Boykoff, Maxwell T. & Jules M. Boykoff (2007). Climate change and journalistic norms: A case-study of US mass-media coverage. *Geoforum* 38:2007, 1190–1204.
- Boykoff, Maxwell T. & Jules M. Boykoff (2004). Balance as bias: global warming and the US prestige press. *Global Environmental Change* 14:2004, 125–136.
- Broberg (2015). Trakassier mot de svenska redaktionerna. *Nordicom Information* 3–4:2015, Nordicom Information, 49–50.
- Budd, Richard W., Robert K. Thorp & Lewis Donohew (1967). *Content Analysis of Communication*. New York: The Macmillan Company.
- Carpentier, Nico (2011). *Media and Participation. A Site of Ideological Democratic Struggle*. Bristol/Chigago: Intellect
- Carvalho, Anabela (2007). Ideological Cultures And Media Discourse on Scientific Knowledge: Re-reading News on Climate Change. *Public Understanding of Science* 16:2007, 223–234.
- Euroopan neuvosto. Hate Speech. Luettu 5.1.2018. https://rm.coe.int/168071e53e#_ftn1
- Fairclough, Norman (1997). *Miten media puhuu?* Tampere: Vastapaino.
- Fuchs, Christian (2010). Alternative Media as Critical Media. *European Journal of Social Theory* 2:2010, 173–192.
- Gustavsen, Rikke & Paul Sauer (2015), Forskere udgav rapport om ekstremisme anonymt for at ungå trusler. *Nordicom Informatuon* 3–4:2015, 18–21.
- Hajer, Maarten A. (1995). *The Politics of Environmental Discourse*. Ecological Modernization And the Policy Press. Oxford: Oxford University Press.
- Hakala, Salli (2009). Koulusurmat verkostoyhteiskunnassa. Analyysi Jokelan ja Kauhajoen kriisien viestinnästä. Viestinnän laitoksen tutkimusraportteja 2/2009. Helsingin yliopisto.
- Hall, Stuart & Alan O’Shea (2013). Common-sense neoliberalism. *Soundings* 55/2013, 8–24.
- Hall, Stuart (1992). *Kulttuurin ja politiikan murroksia*. Suomenkielisen teoksen toimittaneet Juha Koivisto, Mikko Lehtonen, Timo Uusitupa ja Lawrence Grossberg. Tampere: Vastapaino.
- Hall, Stuart (1990). Cultural Identity And Diaspora. Teoksessa Jonathan Rutherford (toim.) *Identity. Community, Culture, Difference*. Lontoo: Lawrence & Wishart, 22 2–237.
- Hannula, Milla (2011). *Maassa maan tavalla. Maahanmuuttokritiikin lyhyt historia*. Helsinki: Otava.
- Horsti, Karina & Kaarina Nikunen (2013). The ethics of hospitality in changing journalism: A response to the rise of the anti-immigrant movement in Finnish media publicity. *European Journal of Cultural Studeis* 16:2013, 489–504.
- Herkman, Juha (2012). Poliitiikan mediajulkisuus Kekkonen jälkeen. Teoksessa Kari Paakkunainen (toim.) *Suomalaisen politiikan murroksia ja muutoksia. Poliitiikan ja talouden tutkimuksen laitoksen julkaisuja* 1:2012, 187–207
- Herkman, Juha (2011). *Poliitikka ja mediajulkisuus*. Tampere: Vastapaino.
- Jalonen, Jussi (2011). Puolikuun pelko. Muslimivastaiset ääriliikkeet Euroopassa ja Suomessa. Anssi Kullberg (toim.) *Suomi – Terrorismi – Supo. Koira, joka ei haukkunut*. Helsinki: WSOY, 322–332.
- Kantola, Anu, Inka Moring & Esa Väliverronen (1998). Media-analyysi. Tekstistä tulkintaan. Helsingin yliopiston Lahden tutkimus- ja koulutuskeskus.
- Keskinen, Suvi (2010). Kommentti: Maahanmuuttokeskustelu ei ole yhden miehen varassa. Teoksessa Katariina Kytölä (toim.) *Journalismikritiikin vuosikirja*. Tampere: Journalismien tutkimusyksikkö, 59–62.

- Keskinen, Suvi (2009). Pelkkiä ongelmia? Maahanmuutto poliittisen keskustelun kohteena. Teoksessa Suvi Keskinen, Anna Rastas & Salla Tuori (toim.) *En ole rasisti, mutta...Maahanmuutosta, monikulttuurisuudesta ja kritiikistä*. Tampere: Vastapaino & Nuorisotutkimusverkosto, 33–45.
- Koivisto, Juha & Veikko Pietilä (1996). Ideological Powers and Resistance: The Contribution of W.F.Haug and Projekt Ideologie-Theorie. *Rethinking marxism* 4:1996, 41–59.
- Koivisto, Juha & Risto Suikkanen (1992). Paroni Münchausenin perilliset paradoksaalisessa tilassa. Teoksessa Tarmo Malmberg & Lauri Mehtonen (toim.) *Kanssakäymisiä: Juhlakirja Veikko Pietilälle*. Tampere: Tampereen yliopisto, Yhteiskuntatieteiden tutkimuslaitos.
- Koivisto, Juha & Esa Väliverronen (1998). Tiedotusoppi henkilökohtaisena ongelmana. Veikko Pietilän haastattelu. *Tiedotustutkimus* 1:1988, 42–48.
- Koivulaakso, Dan, Mikael Brunila & Li Andersson (2012). *Äärioikeisto Suomessa*. Helsinki: Into.
- Kotus (2010). Sanapoimintoja vuodelta 2010. Luettu 10.4.2018
https://www.kotus.fi/sanakirjat/kielitoimiston_sanakirja/uudet_sanat/vuoden_sanapoinnot/sanapoinnot_2010#MP
- Kovala, Urpo & Jyrki Pöysä (2017). Jätkä ja jytky populistisena retoriikkana ja performanssina. Teoksessa Emilia Palonen & Tuija Saresma (toim.) *Jätkät & jytkyt. Perussuomalaiset ja populismin retoriikka*. Tampere: Vastapaino, 249–271.
- Kunelius, Risto (2003). *Viestinnän vallassa. Johdatus joukkoviestinnän kysymyksiin*. Porvoo: WSOY.
- Kurunmäki, Jussi (2001). Käsitehistoria. Näkökulmia historian poliittisuuteen ja poliittisen kielen historiaan. *Politiikka* 2:2001, 142–155.
- Kurvinen, Heidi (2015). Reporting on How Feminism And Immigration Triggers Hate Speech in Finland. *Nordicom Information* 3–4:2015, 38–42.
- Laakkonen, Risto (1996). Suomen siirtolaisuus. Teoksessa Taina Dahlgren Juhani Kortteinen, K.J. Lång, Merja Pentikäinen, & Martin Scheinin (toim.) *Vähemmistöt ja niiden syrjintä Suomessa. Ihmisoikeusliitto r.y.:n julkaisusarja* 4. Helsinki: Yliopistopaino, 123–132.
- Lepola, Outi (2000). Ulkomaalaisesta suomenmaalaiseksi. Monikulttuurisuus, kansalaisuus ja suomalaisuus 1990-luvun maahanmuuttopoliittisessa keskustelussa. Helsinki: Suomalaisen kirjallisuuden seura.
- Lockwood, Alex (2008). Seeding doubt: how sceptics use new media to delay action on climate change. Paper delivered to the Association for Journalism Education (AJE) annual conference, “New Media, New Democracy?” Sheffield University, 12th September 2008. Luettu 16.11.2017.
http://sciencepolicy.colorado.edu/students/envs_4800/lockwood_2008.pdf
- Lydén, Marianne (2012). *Jäg är inte rasist. Jag vill bara ha främlingsfientliga röster*. Helsinki: Södreströms.
- Lynch, Philip, Richard Whitaker, & Gemma Loomes (2012). The UK Independence Party: Understanding a Niche Party's Strategy, Candidates and Supporters. *Parliamentary Affairs* 65:2012, 733–757.
- Lähdesmäki, Tuuli (2017). Perussuomalaisten Eurooppa. Teoksessa Emilia Palonen & Tuija Saresma (toim.) *Jätkät & jytkyt. Perussuomalaiset ja populismin retoriikka*. Tampere: Vastapaino, 133–149.
- Löyttyjärvi, Kaisla (2009). Erilainen nuori. Teoksessa Suvi Keskinen, Anna Rastas & Salla Tuori (toim.) *En ole rasisti, mutta...Maahanmuutosta, monikulttuurisuudesta ja kritiikistä*. Tampere: Vastapaino & Nuorisotutkimusverkosto, 123–131.
- Maahanmuuttovirasto (2017). Tilastot 9/2015. Luettu 30.11.2017
<http://tilastot.migri.fi/#applications?start=548&end=548>
- Maasilta, Mari (2018). Maailma tulee kylään: vastaanottokeskuksen aikaansaama tunnekeskustelu. Teoksessa Mari Maasilta & Kaarina Nikunen (toim.) (2018). *Pakolaisuus, tunteet ja media*. Tampere: Vastapaino, 48–70.
- Maasilta, Mari (toim.)(2012). *Maahanmuutto, media ja eduskuntavaalit*. Tampere: Tampereen yliopisto.
- Maasilta, Mari & Kaarina Nikunen (toim.) (2018). *Pakolaisuus, tunteet ja media*. Tampere: Vastapaino.
- Malmberg, Tarmo (2012). Yleinen mielipide, viestintä ja kansanvalta: liberaalista deliberatiiviseen demokratiaan. Teoksessa Kari Karppinen & Janne Matikainen (toim.) *Julkisuus ja demokratia*. Tampere: Vastapaino, 15–36
- Matikainen, Janne (2017). Medioiden media – Internet. Teoksessa Kaarle Nordenstreng & Hannu Nieminen (toim.) *Suomen mediamaisema*. Tampere: Vastapaino, 323–341.

- Matikainen, Janne (2012). Sosiaalinen media – uudenlainen julkisuus? Teoksessa Kari Karppinen & Janne Matikainen (toim.) *Julkisuus ja demokratia*. Tampere: Vastapaino, 133–159.
- Mattlar, Markus (2010). Retoriikkaa ja rikostutkintoja – maahanmuuttokriitikko Jussi Halla marginalisoitu häiriköksi. Teoksessa Katariina Kytölä (toim.) *Journalismikritiikin vuosikirja*. Tampere: Journalismin tutkimusyksikkö, 51–58.
- McLeod, Douglas & Detenber Benjamin (1999). Framing Effects of Television News Coverage of Social Protest. *Journal of Communication* 49(3), 3–23.
- Meyer, Thomas & Lew Hinchman (2002). *Media Democracy. How the Media Colonize Politics*. Cambridge: Polity Press.
- Miles, Robert & Malcolm Brown (2003). *Racism. Second edition*. New York: Routledge.
- Murcott, Toby H.L. & Andy Williams (2012). The Challenges for Science Journalism in the UK. *Progress in Physical Geography* 2013:2, 152–160.
- Mäkinen, Katariina (2017). Struggles of citizenship and class: anti-immigration activism in Finland. *The Sociological Review*, 2:2017, 218–234.
- Nieminen, Hannu & Mervi Pantti (2009). Media markkinoilla. Johdatus joukkoviestintään ja sen tutkimukseen. Helsinki: Loki-kirjat.
- Paananen, Seppo (2005) (toim.). *Maahanmuuttajien elämää Suomessa*. Helsinki: Tilastokeskus.
- Palonen, Emilia (2017a). Perussuomalaiset Helsingin Sanomien peilissä. Teoksessa Emilia Palonen & Tuija Saresma (toim.) *Jätkät & jytkyt. Perussuomalaiset ja populismin retoriikka*. Tampere: Vastapaino, 71–105.
- Palonen, Emilia (2017b). Timo Soinin populismin perusta 1988–2017. Teoksessa Emilia Palonen & Tuija Saresma (toim.) *Jätkät & jytkyt. Perussuomalaiset ja populismin retoriikka*. Tampere: Vastapaino, 221–247.
- Palonen, Emilia (2017c). Perussuomalaiset ja ulkopuolisuuden paradoksi. Teoksessa Emilia Palonen & Tuija Saresma (toim.) *Jätkät & jytkyt. Perussuomalaiset ja populismin retoriikka*. Tampere: Vastapaino.
- Palonen, Emilia & Tuija Saresma (2017) (toim.) *Jätkät & jytkyt. Perussuomalaiset ja populismin retoriikka*. Tampere: Vastapaino
- Parkkinen, Laura (2017). Timo Soinin Kaanaan kieli – pelastuksen politiikkaa ja saarnapuhetta. Teoksessa Emilia Palonen & Tuija Saresma (toim.) *Jätkät & jytkyt. Perussuomalaiset ja populismin retoriikka*. Tampere: Vastapaino, 272–296.
- Pietilä, Veikko (1976). *Sisällön erittely*. Helsinki: Gaudeamus.
- Puuronen, Vesa (2011). *Rasistinen Suomi*. Gaudeamus: Helsinki.
- Pyrhönen, Niko (2015). *The True Colors of Finnish Welfare Nationalism. Consolidation of Neo-Populist Advocacy as a Resonant Collective Identity through Mobilization of Exclusionary Narratives of Blue-and-White Solidarity*. Helsinki: Helsingin yliopisto.
- Pöyhtäri, Reeta (2018). Raiskaus uutismedian eettistä harkintaa. Teoksessa Mari Maasilta & Kaarina Nikunen (toim.) (2018). *Pakolaisuus, tunteet ja media*. Tampere: Vastapaino, 92–126.
- Pöyhtäri, Reeta, Paula Haara & Pentti Raittila (2013). *Vihapuhe sananvapautta kaventamassa*. Tampere University Press.
- Railo, Erkki (2012). Euroopan unionin talouskriisin julkisuus. Kriitikistä konsensukseen. Teoksessa Ville Pernaa & Erkki Railo (toim.) *Jytky. Eduskuntavaalien 2011 mediajulkisuus*. Turku: Kirja-Aurora.
- Railo, Erkki & Matti Välimäki (2012). Vaalikevään media-agenda. Teoksessa Ville Pernaa & Erkki Railo (toim.) *Jytky. Eduskuntavaalien 2011 mediajulkisuus*. Turku: Kirja-Aurora.
- Raittila, Pentti (2009). Journalismin maahanmuuttokeskustelu: hymistelyä, kriittisyyttä vai rasismien tukemista? Teoksessa Suvi Keskinen, Anna Rastas & Salla Tuori (toim.) *En ole rasisti, mutta...Maahanmuutosta, monikulttuurisuudesta ja kriitistä*. Tampere: Vastapaino & Nuorisotutkimusverkosto, 67–75.
- Raittila, Pentti & Susanna Vehmas (2005). Etnisyys ja rasismi sanomalehdissä 1999–2004. Teoksessa Pentti Raittila (toim.) Etnisyyttä, rasismia ja dialogia sanomalehdissä ja Internetissä. *Journalismin tutkimusyksikön julkaisuja*, C 39/2005. Tampere: Tampereen yliopisto, 11–32.
- Rehmann, Jan (2007). Ideology Theory. *Historical Materialism* 15:2007, 211–239.
- Rex, John (1986). *Race and Ethnicity*. Milton Keynes: Open University Press.

- Ruotsalainen, Maria (2017). ”Vihapuheen” nousu julkisessa keskustelussa. Teoksessa Emilia Palonen & Tuija Saresma (toim.) *Jätkät & jytkyt. Perussuomalaiset ja populismin retoriikka*. Tampere: Vastapaino
- Ruotsalainen, Maria & Tuija Saresma (2017). Monikulttuurisuuskeskustelu Suvivirrestä maahanmuuttajamyönteisiin. Teoksessa Emilia Palonen & Tuija Saresma (toim.) *Jätkät & jytkyt. Perussuomalaiset ja populismin retoriikka*. Tampere: Vastapaino, 151–178.
- Sakki, Irene & Katarina Petterson (2015). Discursive Constructions of Otherness in Populist Radical Right Political Blogs. *European Journal of Social Psychology*.
- Saresma, Tuija (2017). Populismin tasa-arvo. Teoksessa Emilia Palonen & Tuija Saresma (toim.) *Jätkät & jytkyt. Perussuomalaiset ja populismin retoriikka*. Tampere: Vastapaino, 108–131.
- Saukko, Paula (2003). Doing Research in Cultural Studies. An Introduction to Classical and New Methodological Approaches. London, Thousand Oaks, New Delhi: Sage Publications.
- Saukkonen, Pasi (2013). Maahanmuutto- ja kotouttamispoliittika. Teoksessa *Muuttajat. Kansainvälinen muuttoliike ja suomalainen yhteiskunta*. Helsinki: Gaudeamus, 81–90.
- Sawyer, Keith R. (2002). A Discourse on Discourse: an Archeologica History of an Intellectual Concept. *Cultural Studies* 3:2002, 433–456.
- Sharma, Leena (2014). *Ne. Kertomuksia perus-Suomesta*. Helsinki: Otava.
- Sanomalehtien liitto (2018). Meidän Juttu. Juttutyypit. Luettu 25.4.2018.
<https://www.meidanjuttulehti.fi/juttutyypit>
- Sosiaali- ja terveysministeriön tutkimusosasto (1986). Vietnamin ja Kamputsean pakolaisten asema ja ongelmat Suomessa. *Suomen virallinen tilasto* 32:109. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö.
- STT (2018). Juttutyypit ja juttujen pituudet. Luettu 25.4.2018.
<https://stt.fi/tyylikirja/viivasta-lehtiversioon/juttutyypit-ja-juttujen-pituudet/>
- Swidler, Ann (1986). Culture in Action: Symbols and Strategies. *American Sociological Review* 2:1986, 273–286.
- ter Wal, Jessika (2002). Conclusions. In Jessika ter Wal (edit.) *Racism and Cultural Diversity in the Mass Media. An Overview of Research And Examples of Good Practice in the EU Member States, 1995–2000*. Vienna: European Monitoring Centre on Racism and Xenophobia, 31–73.
- Tilastokeskus (2013a). Suomi lukuina. Väestö. Väestömuutokset. Luettu 26.11.2013.
http://www.stat.fi/tup/suoluk/suoluk_vaesto.html#vaestonmuutokset
- Tilastokeskus (2017). Ulkomaiden kansalaiset. Luettu 30.11.2017
<https://www.tilastokeskus.fi/tup/maahanmuutto/maahanmuuttajat-vaestossa/ulkomaan-kansalaiset.html>
- TNS Gallup (2017). Suomen web-sivustojen viikkoluvut. Luettu 26.4.2018.
<http://tnsmatrix.tns-gallup.fi/public/>
- Tuchman, Gaye (1978). *Making News: a Study in Construction of Reality*. New York: Free Press.
- Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli (2009). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Helsinki: Tammi.
- Upola, Terhi (2016). Kerronnan megatrendit x10: Näin journalismi muuttuu. Luettu 25.4.2018.
<https://medium.com/@terhiu/kerronnan-megatrendit-x10-naän-journalismi-muuttuu-528bdf6b520f>
- Vaarakallio Tuula (2017). Perussuomalaisten kaksoispuhe. Teoksessa Emilia Palonen & Tuija Saresma (toim.) *Jätkät & jytkyt. Perussuomalaiset ja populismin retoriikka*. Tampere: Vastapaino, 199–216.
- Vaarakallio, Tuula & Emilia Palonen (2017). Populismin käsite 2000-luvulla. Teoksessa Emilia Palonen & Tuija Saresma (toim.) *Jätkät & jytkyt. Perussuomalaiset ja populismin retoriikka*. Tampere: Vastapaino, 45–70.
- Vallaste, Katri (2013). *Euroceptism: Problem Or Solution? Framing Eurocepticism in Mainstream Media And Writings by Euroceptics in Sweden, Finland And Estonia 2000–2006*. Helsinki: Helsingin yliopisto.
- Vehkoo, Johanna (2011). *Painokoneet seis! Kertomuksia uuden journalismin ajasta*. Helsinki: Teos.
- Vehmas, Susanna (2012). Maahanmuuttokirjoittelu sanomalehdissä. Teoksessa Mari Maasilta (toim.) *Maahanmuutto, media ja eduskuntavaalit*. Tampere: Tampereen yliopisto.
- Virrankoski, Osmo (1994). Muukalaisuuden kohtaaminen peruskoulun päättöluokalla. *Turun yliopiston julkaisuja, sarja C, osa 107*. Turku: Turun yliopisto.

- Vološinov, Valentin (1929/1990). *Kielen dialogisuus*. Venäjänkielisestä alkuteoksesta Marksizm i filosofija jazyka suomentanut Tapani Laine. Tampere: Vastapaino.
- Välimäki, Matti (2012). Maahanmuutto – politiikan arka aihe. Teoksessa Ville Pernaa ja Erkka Railo (toim.) *Jytky. Eduskuntavaalien 2011 mediajulkisuus*. Turku: Kirja Aurora.
- Vänni, Leena (2009). *Yhteisöllisyyden ilmeneminen verkkokeskustelussa. Tarkastelussa yhteiskuntakriittisen keskustelufoorumin sanasto*. Pro-gardu työ. Vaasa: Vaasan yliopisto.
- Williams, Raymond (1988). *Keywords. A vocabulary of culture and society*. Lontoo: Fontana Press.
- Ylä-Anttila, Tuukka (2017). The Populist Toolkit. Finnish Populism in Action 2007–2016. *Publications of the Faculty of Social Sciences* 59:2017. Helsinki: Helsingin yliopisto.
- Ylä-Anttila, Tuukka (2014). Perussuomalaisten sisäiset poliittiset suuntaukset: Julkisen oikeuttamisen analyysi. *Politiikka* 3:2014, 191–209.

Journalistiset lähteet

- Expressen 5.12.2017. SD backar rejält – Moderaterna går om. Luettu 31.1.2018
<https://www.expressen.se/nyheter/sa-skulle-svenskarna-rosta-om-det-vore-val-i-dag/>
- HS (Helsingin Sanomat) 03.04.2018. Rebekka Härkönen kirjoitti yhden jutun ja joutui pakenemaan kotikaupungistaan uhkausten vuoksi – Nyt hän kertoo, miksi nykylaki ei suojele vihapuheen uhreja tarpeeksi. Luettu 04.05.2018
<https://www.hs.fi/nyt/art-2000005627136.html>
- HS (Helsingin Sanomat) 03.12.2017. Kokoomuksen suosio suurempi kuin kertaakaan tänä vuonna, keskustan painui alle 15 prosentin. Luettu 31.1.2018.
<https://www.hs.fi/politiikka/art-2000005488961.html>
- HS (Helsingin Sanomat) 13.03.2017. Jussi Halla-aho hakee perussuomalaisten johtoon – ”Olisi katastrofaalista, jos Terho taputeltaisiin puheenjohtajaksi yksimielisesti”. Luettu 03.05.2018.
<https://www.hs.fi/politiikka/art-2000005125221.html>
- HS (Helsingin Sanomat) 14.12.2016. Perussuomalaisten Jussi Halla-aho palaa kotimaan politiikkaan – ehdolle kunta- ja eduskuntavaaleissa. Luettu 6.4.2018.
<https://www.hs.fi/politiikka/art-2000005006062.html>
- HS (Helsingin Sanomat) 17.11.2016. Ranskalaisoikeus vahvisti oikeistopopulisti Jean-Marie Le Penin erottamisen puolueesta – taustalla isän ja tyttären katkera riita. Luettu 21.1.2017.
<https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000004875397.html>
- HS (Helsingin Sanomat) 02.10.2016. Suomi kiristää maahanmuuttolinjaansa vähitellen – tuleva kiristys toisi maahanmuuttajalle pienemmän työttömyysturvan kuin suomalaiselle. Luettu 29.11.2017.
<https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000002923534.html>
- HS (Helsingin Sanomat) 08.08.2015. Rinne odottaa Soinilta irtiottoa rasismista. Luettu 03.05.2018.
<https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000002843667.html>
- HS (Helsingin Sanomat) 07.08.2015. Soini puolustaa vaikenemistaan. Luettu 03.05.2018.
<https://www.hs.fi/politiikka/art-2000002843336.html>
- HS (Helsingin Sanomat) 18.10.2013. Nyt-liite siirtää painopistettä digitaaliseen. Luettu 25.4.2018
<https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000002681938.html>
- HS (Helsingin Sanomat) 31.03.2010. Erikoinen tilaus Hommalta. Luettu 07.05.2018.
<https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000004721796.html>
- HS (Helsingin Sanomat) 30.11.2008. Mitä Jussi Halla-aho oikein tahtoo? Luettu 03.05.2018.
<https://www.hs.fi/sunnuntai/art-2000004616475.html>
- HS (Helsingin Sanomat) 28.10.2008. Perussuomalaisten valtuutetut ovat vähän oikealla ja vähän vasemmalla.
<https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000004608622.html>
- HS (Helsingin Sanomat) 18.3.2003. Tyytymättömyys purkautui.
<https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000004127579.html>
- HS (Helsingin Sanomat) 17.3.2003. Oikeistosiipi hävisi populistille.
<https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000004127013.html>

Journalisti, 13.8.2015. Rasisitit tiukempaan otteeseen. Luettu 27.4.2018.

<https://www.journalisti.fi/artikkelit/2015/9/rasisitit-tiukempaan-otteeseen/>

Muut lähteet

Halla-aho, Jussi 29.12.2013. Toimeentuloperäistä maahanmuuttoa. Luettu 13.1.2014.

http://www.halla-aho.com/scripta/toimeentuloperaista_maahanmuuttoa.html

Halla-aho, Jussi 28.10.2008. Muutama sana vaaleista ja tulevasta. Luettu 8.11.2017.

http://halla-aho.com/scripta/muutama_sana_vaaleista_ja_tulevasta.html

Halla-aho, Jussi 9.9.2006. Lauantaisia haja-ajatuksia. Luettu 10.11.2017.

http://www.halla-aho.com/scripta/lauantaisia_haja-ajatuksia.html

Nuiva vaalimanifesti, 2016. Luettu 16.11.2017.

<http://www.vaalimanifesti.fi>

Scripta. Luettu 28.11.2013.

<http://www.halla-aho.com/scripta/index.html>

Terho, Sampo 14.6.2017. Vaihtoehto jolle ei ollut vaihtoehtoa. Luettu 27.1.2017

<http://sampoterho.fi/?p=3858>

Liite 1: Aineistotaulukko

Päivämäärä	Otaiko	Aihe	Oasto	Jututyypit	Mitä juttua nimeltään maahanmuuttotilanteesta?	Kokoa millä nimellä maahanmuuttotilanteesta?	Kuka määrittää maahanmuuttotilanteen?	Suhtautuminen
28.10.2008	Perussuomalainen vaihtuivat vähän oikealle ja vähän vasemmalle	perussuomalaiset, kutsuvaalit (2008)	politiikka	uutinen		Jussi Halla-aho	neutraali	
29.10.2008	Politiikot ajkassa josku metrolia lään	monikulttuurisuus	kolmas	kolmasi		Jussi Halla-aho	neutraali	
30.11.2008	Mitä Jussi Halla-aho oikean takoo?	Jussi Halla-aho	suunnitelma	feature		Jussi Halla-aho	kysymyslaiva	
14.1.2009	Halle-aron vierit pyörillä keskusteluun nelissä	maahanmuutto, maahanmuuttokeskustelu	kolmas	uutinen	perussuomalaiset, poliittiko	Jussi Halla-aho	neutraali	
20.2.2009	Thore arätti. Katseen väliväestöä	politiikka	politiikka	uutinen			neutraali	
21.2.2009	Onko Kataisella homma hallussa	maahanmuutto, maahanmuuttopolitiikka	politiikka	kolmasi			neutraali	
26.2.2009	Jussi Halla-aho julkaisee kirjjan kistelystä kirjapainstaan	perussuomalaiset, Jussi Halla-aho	kaupunki	uutinen	Scripte-blogi		neutraali	
16.3.2009	Sosiaalivirasto uuhua irissuomalaisia rasistisesta sakkopostista	rasismi, keskuudet	kaupunki	uutinen	keskustelu		neutraali	
19.3.2009	Kamatitjat keräivät Halle-aholle nimä eurovaaleja varten	eurovaalit (2009)	politiikka	uutinen			neutraali	
29.4.2009	Halle-aho jättävi eurovaaleista – ja arvosteli Rkp:ä	eurovaalit (2009)	politiikka	uutinen		Jussi Halla-aho	neutraali	
19.5.2009	Rajurikkaan suomalaisnappi ei läikkyä EU-parlamentissa	EU	uutiset	feature		Jussi Halla-aho	neutraali	
4.6.2009	Keskusta Kokomus pelaa ikkain pelia eurovaaleissa	eurovaalit (2009)	politiikka	uutinen		Jussi Halla-aho	neutraali	
9.6.2009	Vihreiden rietu repesi laiskeman lopussa	eurovaalit (2009)	politiikka	uutinen		Jussi Halla-aho	neutraali	
9.6.2009	Avomaailma isomkemmilla, kannaus verkosta	perussuomalaiset, eurovaalit (2009), Sampo Terho	politiikka	uutinen	Homma-forumi	Jussi Halla-aho	neutraali	
27.8.2009	Maahanmuuton arvostelijat puhuvat puolesta	muutos 2011	politiikka	uutinen		Jussi Halla-aho	neutraali	
3.9.2009	Niin on hyvä 2011	muutos 2011	politiikka	kolmasi	muutos 2011		neutraali	
7.9.2009	Muutos2011-liike Somille hyökkäsi	muutos 2011	pääkirjoitus	uutinen	perussuomalaiset, muutos 2011		neutraali	
13.9.2009	Politiikan kulmapöytä	muutos 2011	politiikka	kolmasi	muutos 2011		neutraali	
26.9.2009	Halle-aho luki hisoinnikkulan Simo Rintelisessä	Jussi Halla-aho	kaupunki	uutinen		Jussi Halla-aho	neutraali	
9.10.2009	HS-raati: Maahanmuutosta saa puhua vapaast	maahanmuutto, maahanmuuttokeskustelu, maahanmuuttopolitiikka	kulttuuri	uutinen	kansallismielisyys		kysymyslaiva	
16.10.2009	Muutos2011-liike kerää viimässä kampanjakortteja	muutos 2011	politiikka	uutinen			neutraali	
5.11.2009	Vendaan perussuomalaisen Ykköselle läheän on kolytan asia	perussuomalaiset	politiikka	feature		Jussi Halla-aho	neutraali	
16.11.2009	Ulkomaalaisain kiritys sai eduskunnalla naitiäisen vastaraidon	maahanmuutto, maahanmuuttopolitiikka	politiikka	uutinen			neutraali	
23.11.2009	Soini ei lämpene Muutokselle	muutos 2011	politiikka	uutinen			neutraali	
21.12.2010	Lian vaikesa puhemaithe	maahanmuutto, maahanmuuttokeskustelu, Holanti	uutiset	kolmasi			neutraali	
8.1.2010	Virallinen suraika oh - valikamassa kaikki hyvin?	maahanmuutto, rasismi	kaupunki	kolmasi		Jussi Halla-aho	neutraali	
15.1.2010	Kaarna Hizcar herätti Häme-rinti heikin	sosiaalinen media	kolmas	kolmasi			neutraali	
23.2.2010	Kokomus kamattaa Yöperästä maahanmuuttoa	maahanmuutto, maahanmuuttopolitiikka	politiikka	uutinen			neutraali	
3.3.2010	Tappokaukasta tuli arkaa	maahanmuutto, vihapuhe, rasismi	politiikka	kolmasi			neutraali	
9.3.2010	Perussuomalaiset jättivät Ruotsin-lainalla ehiseksi vähemmistöksi	perussuomalaiset	politiikka	uutinen	perussuomalaiset, perussuomalainen Yhmiä		neutraali	
15.3.2010	Maahanmuuttoa ei ovel jyrkentyneet Suomessa	maahanmuutto, asenteet, maahanmuuttopolitiikka	kolmas	uutinen			neutraali	
16.3.2010	Tukijista tuli väitöjälä	vihapuhe, rasismi	kolmas	uutinen	keskustelu		neutraali	
19.3.2010 A	Stubb puolittaa maahanmuuttoa ja monikulttuurisuute	maahanmuutto, monikulttuurisuus, maahanmuuttopolitiikka	politiikka	feature			neutraali	
19.3.2010 B	Vallat puolesta vaarassa perussuomalaisua	maahanmuutto, asenteet, maahanmuuttopolitiikka	pääkirjoitus	kolmasi	kansallismielisyys	Jussi Halla-aho	neutraali	
21.3.2010 A	Mona, serkka, sup ja Suomi	maahanmuutto	kolmas	kolmasi	perussuomalaiset		kysymyslaiva	
21.3.2010 B	Puiri "Veltit" Viranen voi todentektiin ludegaleriaan	perussuomalaiset	kolmas	uutinen		Jussi Halla-aho	kysymyslaiva	
27.3.2010	"Maassa maan tavalla" hierää	maahanmuutto, maahanmuuttopolitiikka	politiikka	uutinen			neutraali	
31.3.2010	Yli puolet kiristeli maahanmuuttoa	maahanmuutto, asenteet, maahanmuuttopolitiikka	politiikka	uutinen	Homma-forumi		neutraali	
15.4.2010	Saataan tunneti	perussuomalaiset	pääkirjoitus	kolmasi	perussuomalaiset		neutraali	
17.4.2010	Rasismi on rikos	Ruosi, rasismi, maahanmuutto	kulttuuri	feature			neutraali	
27.4.2010	Hänluomalla oli liian suuri kiusaus	SDP, maahanmuuttopolitiikka, maahanmuutto	pääkirjoitus	pääkirjoitus			neutraali	
30.4.2010	Vain rovy on huroisille ärtöää	kulttuuri	kulttuuri	feature			neutraali	
19.5.2010	Demareiden lina tivisää hallusta	maahanmuutto, SDP, maahanmuuttopolitiikka	pääkirjoitus	pääkirjoitus	SDP	Euro Halluoma	neutraali	
6.6.2010	Muutos2011 keanyvi 5000 senattisäkerdilla	muutos 2011	politiikka	uutinen	Homma-forumi		neutraali	
22.7.2010	Populismi jydä puolegjoja	maahanmuutto, maahanmuuttopolitiikka	politiikka	uutinen			kysymyslaiva	
26.7.2010	"Huono maahanmuutto ei ole luomovohna"	maahanmuutto, maahanmuuttopolitiikka	politiikka	uutinen	perussuomalaiset, Nuuva vaalimalliset		neutraali	
27.7.2010	Nieu-vuohi sai majan läikkyään	muutos 2011, rasimi	politiikka	kolmasi	Homma-forumi		neutraali	
13.8.2010	Maahanmuuttokeskustelu turjaa Keräjäisiä ja kiintopokaisia	maahanmuutto, maahanmuuttokeskustelu	politiikka	uutinen		Ben Zykwicz	neutraali	
17.8.2010	Sipriä on vaikuksia vastata nurkseen	SDP, eduskuntaavaalit (2011)	pääkirjoitus	pääkirjoitus	perussuomalaiset		neutraali	
8.9.2010	Demareiden alimäki jätkü	SDP	politiikka	uutinen	SDP		neutraali	
20.9.2010	Ovensaikyisyä emakoi porvenhallituksele nukkain voitoa	Ruosi, vaalit	uutiset	uutinen	ruotsidemokraatit		neutraali	
26.9.2010	Useikesto vain huata kovemmin	maahanmuutto, maahanmuuttokeskustelu, rasimi	kulttuuri	uutinen	keskustelu		neutraali	
30.9.2010	Muslimi vih heikentää Eurooppaa	EU, islam	pääkirjoitus	kolmasi	keskustelu		neutraali	
1.10.2010	"Ääripääit hallitsevat keskustaia maahanmuuttoa"	maahanmuutto, maahanmuuttokeskustelu, rasimi	kulttuuri	uutinen	keskustelu, rasimi	Rikka Haavisto	kysymyslaiva	

Päivämäärä	Otsikko	Alite	Oasto	Jututyyppi	Mitä juttua nimittään maahanmuuttokriittiseksi?	Ketä juttua nimittään maahanmuuttokriittiseksi?	Kuka määrittää maahanmuuttokriittisyyden?	Suhtautuminen
4.10.2010	Latviallajia ja mofejirasaajia	maahanmuutto, maahanmuuttokeuhaku, maahanmuuttopolitiikka	politiikka	uutinen	perussuomalaiset, Suomen Sisu, Homma-forumi	Jussi Halla-aho, Ben Ziskowitz, Jimmie Åkesson	bitittaja	neutraali
7.10.2010	Alkako kareamouso Facebookissa?	sosiaalinen media	kolmi	kolmi	keskustelu		bitittaja	neutraali
15.10.2010 A	Perussuomalaisen Facebookin kommentit	perussuomalaiset	pääkirjoitus	pääkirjoitus	perussuomalaiset		bitittaja	neutraali
15.10.2010 B	Noeese, noese	perussuomalaiset	politiikka	kolmi	keskustelu		bitittaja	neutraali
4.11.2010	Vastauksia ei kutsutu P:n keskiyönin kokoukseen	perussuomalaiset	politiikka	uutinen	populispöyruet		bitittaja	neutraali
12.11.2010	Soini: Uusiavaahminen loikka voi laata kaksi pakkaa Helsinkiä	perussuomalaiset	politiikka	uutinen		Jussi Halla-aho	bitittaja	neutraali
19.11.2010	Kyölat kertava elämänsään Vantaalla	kuuhyys	kaupunki	uutinen			bitittaja	neutraali
23.11.2010	Vapauspuole merittiin puolestierin	politiikka	politiikka	uutinen	vapauspuole		bitittaja	neutraali
4.12.2010	Mellä onkin nesiä isrohka puoleta	eduskuntaavaali (2011)	pääkirjoitus	pääkirjoitus			bitittaja	neutraali
5.12.2010	Osa maahanmuuttajista vastustaa parlamentilla	maahanmuutto	kolmi	uutinen			bitittaja	neutraali
11.12.2010	Tulit nimet listin kirjessa	perussuomalaiset, eduskuntaavaali (2011)	politiikka	uutinen		Jussi Halla-aho	bitittaja	neutraali
14.1.2011	Vihapuhe peittä järjen äänen	vihapuhe, sosiaalinen media	kulturi	uutinen		Jussi Halla-aho	bitittaja	kyseenalaisava
16.1.2011	Islam jyläi kevään kiriossa	islam	kulturi	uutinen			bitittaja	neutraali
17.2.2011	Protesti kantaa Soinin puolelta	perussuomalaiset, eduskuntaavaali (2011)	politiikka	uutinen		Jussi Halla-aho	bitittaja	neutraali
12.3.2011	Suomen sisun perusteellisesti löyväli perussuomalaisen vaaliohjelmasta	perussuomalaiset, eduskuntaavaali (2011)	politiikka	uutinen			bitittaja	neutraali
26.3.2011	"Kielisyys ei tarkoita sursaisemattomuutta"	perussuomalaiset, asenteet	kulturi	uutinen			bitittaja	kyseenalaisava
26.3.2011	Huoneet ajat ruokivat kova aenelela	maahanmuutto, asenteet	pääkirjoitus	pääkirjoitus			bitittaja	neutraali
26.3.2011	Tunne on otetaan muistista	perussuomalaiset, eduskuntaavaali (2011)	politiikka	uutinen		Maria Lohela	bitittaja	neutraali
4.4.2011	Kunika auroksi Soinin puole vielä kaavaakaan?	perussuomalaiset	pääkirjoitus	pääkirjoitus			bitittaja	neutraali
5.4.2011	Maahanmuuttokriittikot järjestivät "rahonminnit"	perussuomalaiset, eduskuntaavaali (2011)	politiikka	uutinen		Homma-Jussi Halla-aho forumi	bitittaja	neutraali
10.4.2011	Viha on kasvann Suomessa	rasismi, väkivalta	politiikka	kolmi			bitittaja	kyseenalaisava
16.4.2011	Halle-aho jyläi Helsinkiin emakkäänsä	eduskuntaavaali (2011), vihreät	politiikka	uutinen			bitittaja	kyseenalaisava
19.4.2011 A	Maahanmuuttokriittikot vastavoito	perussuomalaiset, eduskuntaavaali (2011)	politiikka	uutinen			bitittaja	neutraali
19.4.2011 A	Yhden ilo off toisen maailmanloppu	perussuomalaiset, eduskuntaavaali (2011)	politiikka	uutinen			bitittaja	neutraali
19.4.2011 B	Soinin seurakunta on sekialanen	perussuomalaiset, eduskuntaavaali (2011)	politiikka	uutinen			bitittaja	neutraali
19.4.2011 C	Eläskunnan nuori vaastava hollibonta maahanmuuttoa	perussuomalaiset, eduskuntaavaali (2011), Olli Ihminen	politiikka	uutinen			bitittaja	neutraali
21.4.2011	Halle-aho ei soilla eksiöjään	perussuomalaiset, eduskuntaavaali (2011)	politiikka	uutinen			bitittaja	neutraali
29.4.2011	"Toukokuu kesäedemään"	Jussi Halla-aho	politiikka	uutinen			bitittaja	neutraali
29.4.2011	Mittillisesti realistit, aalikka esiin	perussuomalaiset, eduskuntaavaali (2011), maahanmuutto	politiikka	uutinen			bitittaja	neutraali
27.4.2011	Kellaja 1985-luvun lopulla	eduskuntaavaali (2011), maahanmuutto	politiikka	kolmi			bitittaja	neutraali
6.5.2011	Jaku hienä vielä kamalaa	perussuomalaiset, eduskuntaavaali (2011)	politiikka	kolmi			bitittaja	neutraali
7.5.2011	Kukaanhan on nauri illi	ihäliä, vaali	uutiset	uutinen		Saifranco Fin	bitittaja	neutraali
9.5.2011	Selkämien kysymystä rasismista	maahanmuuttokeuhaku	kulturi	kolmi			bitittaja	neutraali
10.5.2011 A	Suomalaiset eivät luota EU:n demokraattisuuteen	rasismi	politiikka	feature			bitittaja	kyseenalaisava
10.5.2011 B	Väkivaltainen rasismi luoke ihole	EU	politiikka	uutinen			bitittaja	kyseenalaisava
12.5.2011	Strppi ja vaesara	perussuomalaiset, eduskuntaavaali (2011), Olli Ihminen	pääkirjoitus	pääkirjoitus			bitittaja	neutraali
13.5.2011	Puolue päätti, et Timo Soini	perussuomalaiset	politiikka	kolmi			bitittaja	neutraali
15.5.2011	Maahanmuutto toimii poliittikan maksuvälinaena	perussuomalaiset, eduskuntaavaali (2011)	pääkirjoitus	kolmi			bitittaja	neutraali
20.5.2011	Halle-ahon välii median jännitykset	perussuomalaiset, eduskuntaavaali (2011)	pääkirjoitus	pääkirjoitus			bitittaja	neutraali
31.5.2011	Jos Halle-aho on maahanmuuttokriittinen, onko paavi kondomi-kriittinen?	Jussi Halla-aho, media	kulturi	uutinen			bitittaja	neutraali
19.6.2011	Perussuomalaiset saivat uuden vapautteepöhtöjän Lapsista	vihapuhe, maahanmuuttopolitiikka, keskustelu	pääkirjoitus	kolmi			bitittaja	kyseenalaisava
20.6.2011	Soinin kansapouole sepeutuu jylkyä ohoo jalkaeseen arteken	perussuomalaiset	politiikka	uutinen			bitittaja	neutraali
24.6.2011	Kohupolitiikka sai luvan arvostellei islamia	Hollanti	uutiset	pääkirjoitus		Jussi Halla-aho, Juhio Eurola, Hanna Mählylä	bitittaja	neutraali
25.7.2011	Moni muslimi ei hyväksy monivaiosautia	perussuomalaiset	politiikka	kolmi			bitittaja	neutraali
26.7.2011 A	Brexit haastaa Qusaingin	Norjan jalkosurma, terrorismi	pääkirjoitus	kolmi		Fin Fortuyn	bitittaja	neutraali
26.7.2011 B	Norja on avautunut muuttajan elinrakana	Norjan jalkosurma	uutiset	uutinen			bitittaja	neutraali
29.7.2011 A	Moni jalkaa terroristin epäkohesi Euroopassa	Norjan jalkosurma, monikulttuurisuus	uutiset	uutinen			bitittaja	neutraali
29.7.2011 B	Kukaan ei ole vastustav vihasta	perussuomalaiset, vihapuhe, Norjan jalkosurma	politiikka	uutinen		Jussi Halla-aho	bitittaja	neutraali
30.7.2011	Keskustelupelesteri painoivat jarrua	Norjan jalkosurma, keskustelu, vihapuhe	kolmi	uutinen		Luis Sami, keskustelu, Homma-forumi	bitittaja	neutraali

Päivämäärä	Otsikko	Alite	Oaosto	Jututyyppi	Mitä jutuaa nimittään maahanmuuttokriittiseksi?	Ketä jutuaa nimittään maahanmuuttokriittiseksi?	Kuka määrittää maahanmuuttokriittisyyden?	Suhtautuminen
31.7.2011	Nelissä Ymmärystä tiivistä	vihapuhe, Norjan puukouromu, keskustelu	politiikka	kolonni	perussuomalaiset, perussuomalainen ryhmä, Homma-forumi	Jussi Halla-aho	bitittaja	neutraali
5.8.2011	Olen hystylinen diotti	maahanmuutto, aseenteet, vihapuhe	pääkirjoitus	kolonni	perussuomalainen ryhmä, maahanmuuttoväestöt	Jussi Halla-aho	bitittaja	kysenälisäava
23.8.2011	Tuomija ja Stubbi ruhtivat perussuomalaisa	perussuomalaiset	politiikka	uutinen	raesmi		lähte	kysenälisäava
13.9.2011	Konservatiivit saivat alevan Norjan vaaleissa	Norja, vaalit	uutiset	uutinen	edellysputue (Ncra)		bitittaja	neutraali
15.9.2011	Tanskalaiset vaalituntille lähten, vasemmisto jättää gallupissa	Tanska, vaalit	uutiset	uutinen	kansanpuolue (Fransko)		bitittaja	neutraali
17.9.2011	Slis mä kuollet	perussuomalaiset	pääkirjoitus	kolonni	perussuomalaiset, perussuomalainen ryhmä		bitittaja	neutraali
18.9.2011	Terassilla ei ole näin lunkasta	perussuomalaiset	politiikka	kolonni	perussuomalaiset, perussuomalainen ryhmä	Jussi Halla-aho	bitittaja	neutraali
19.9.2011	Lipponen: Perussuomalaiset halaksit demokraatia	perussuomalaiset	politiikka	kolonni	perussuomalaiset, perussuomalainen ryhmä		bitittaja	neutraali
20.9.2011	Vihailiassa ei pääty yksemälisyyteen vihapuhe-käsitteestä	vihapuhe	kulttuuri	uutinen			lähte	neutraali
25.9.2011	Ehdokkuus panee puoleen ruutuun	perussuomalaiset, presidentinvaalit (2012), Timo Soini	politiikka	uutinen	perussuomalaiset, perussuomalainen ryhmä		bitittaja	neutraali
4.10.2011	Soinin sanoma puree britteihin	perussuomalaiset, Timo Soini	politiikka	uutinen	perussuomalaiset, Ukkip (UK)		bitittaja	neutraali
1.12.2011	Jussi Halla-aho vaikkutit Etropissa	perussuomalaiset, maahanmuutto, Jussi Halla-aho	politiikka	uutinen	perussuomalaiset, perussuomalainen ryhmä	Jussi Halla-aho	bitittaja	neutraali
7.1.2012	Väyrynen joutoon mukin matilla	presidentinvaalit (2012)	politiikka	feature			bitittaja	neutraali
15.4.2012	Viljnen, tuurari rautatykki	muut	kaupunki	uutinen			bitittaja	neutraali
22.4.2012	Ranskan presidenttiehdokkaiden viden klypessät kaksi suosikkia on yllye muiden	Ranska, vaalit	uutiset	uutinen	Front Nationale	Marine Le Pen, Jean-Marie Le Pen	bitittaja	neutraali
26.4.2012	Saksilövmma joutu kuuluselle	EU	uutiset	uutinen			bitittaja	neutraali
1.5.2012	Pubkarakesa puhkasa tuja	Viro, kulttuuri	kulttuuri	uutinen	perussuomalaiset		bitittaja	neutraali
5.5.2012	Homma-forumin Turkkilaisat Perussuomalaisen päättimittä	perussuomalaiset	politiikka	uutinen	Homma-forumi		bitittaja	neutraali
11.5.2012	Soininvaara: Iseindövihrilait kurkolletu kokoomuksen helmötin	vihrat	politiikka	uutinen	populismi		bitittaja	neutraali
1.6.2012	Miksi lähtö ehdolle kuntavaaleihin?	kuntavaalit (2012)	politiikka	feature	perussuomalaiset		lähte	kysenälisäava
9.6.2012	Kiisallista teko estakomale	perussuomalaiset, Jussi Halla-aho	politiikka	kolonni	perussuomalaiset, perussuomalainen ryhmä		bitittaja	neutraali
14.6.2012	Halle-ahon pakasta voi lulla kypäluu	perussuomalaiset, Jussi Halla-aho	politiikka	uutinen		Juho Eröndä	lähte	neutraali
17.6.2012	Hiljentyä itää vottöheitta	Ranska, vaalit	uutiset	uutinen	Front Nationale		bitittaja	neutraali
18.6.2012	Ranskan vaasemisto jätti taas	Ranska, vaalit	uutiset	uutinen	Front Nationale		bitittaja	neutraali
20.6.2012	Prikko Mattia äänesyötsä Halla-ahon pakalle	perussuomalaiset, Jussi Halla-aho	politiikka	uutinen		Juho Eröndä	bitittaja	neutraali
14.10.2012	HS sijidit kuntavaalien ehdokkaset arvokkatile mielipiteiden mukaan	kuntavaalit (2012), aseenteet	politiikka	uutinen		Eero Heinaluoma	bitittaja	neutraali
24.10.2012	Pienpuoliset kirkkyätkiitöon	kuntavaalit (2012), pienpuoliset	politiikka	uutinen	pienpuoliset		bitittaja	neutraali
2.11.2012	Maahanmuutto, kuntavaalit (2012), raesmi	maahanmuutto, kuntavaalit (2012), raesmi	politiikka	uutinen	perussuomalaiset, perussuomalainen ryhmä		lähte	neutraali
6.11.2012	Äänilä valitit kokoomuksen nuorisoven	kokoomus	politiikka	kolonni		Wille Rydman	bitittaja	neutraali
18.11.2012	Halla-aho pitää övää auki ruhenpitäjäkäsian	perussuomalaiset, Jussi Halla-aho	politiikka	uutinen	perussuomalaiset, perussuomalainen ryhmä, Nuuva vaalimänifesti	Jussi Halla-aho, Juho Eröndä, Maria Luhtala	bitittaja	neutraali
20.11.2012	Maahanmuuton arvostelijat Ranskan oikeiston jöhtöon	Ranska, vaalit	uutiset	uutinen	Front Nationale		bitittaja	neutraali
21.11.2012	EU-vaalitus on Britannissa jo valavittaa	Britannia, EU	uutiset	uutinen	Ukip (UK)		bitittaja	neutraali
26.11.2012	Ranskan oikeiston päällimies syvent	Ranska	uutiset	uutinen		Jean-Francois Copé	bitittaja	neutraali
27.11.2012	Ranskan oikeisto päättö sopuun jöhtöjastian	Ranska	uutiset	uutinen		Jean-Francois Copé	bitittaja	neutraali
28.11.2012	Kukkoloppu Ranskan oikeistossa	Ranska	uutiset	uutinen		Jean-Francois Copé	bitittaja	neutraali
1.12.2012	Virtaan perussuomalainen uuden jöhtöjän valinnasta nousi kiista	perussuomalaiset	politiikka	uutinen		Jussi Halla-aho	lähte	neutraali
1.12.2012	Nuorisöhdölläntä ei pidä löitellä	nuorisö	pääkirjoitus	pääkirjoitus			bitittaja	neutraali
2.1.2013	Abu-Hanna kirjoituskohaste: Suomi ei kestä kritiikkia ulkomaalaisia	Abu-Hanna Kirjoituskohaste: Suomi ei kestä kritiikkia ulkomaalaisia	uutiset	uutinen		Geert Wilders	bitittaja	neutraali
26.1.2013	Soini ei usko saavansa haastajia	perussuomalaiset, Timo Soini	politiikka	uutinen	perussuomalaiset, perussuomalainen ryhmä	Jussi Halla-aho	bitittaja	neutraali
8.2.2013	Kokoomuslaiset kävivät perussuomalaisille kaikkisi Hälsingissä	perussuomalaiset	politiikka	uutinen	Homma-forumi		bitittaja	neutraali
23.2.2013	Kokoomusnuori Yakowez päällitit MTV3:n Putouksessa Simpoleon otkarin	kulttuuri	kulttuuri	uutinen	Karin Z. Yskowicz		bitittaja	neutraali
27.2.2013	Vaalit varjostavat kriisimötsä	EU	uutiset	uutinen	populisuolueet		bitittaja	neutraali
26.3.2013	Britannia rajoittaa oikeutta sosiaaliturvaan	Britannia, maahanmuutto, maahanmuuttopolitiikka	uutiset	uutinen	Ukip (UK)		bitittaja	neutraali
2.8.2013	Summittösuomalainen Halla-ahon mukaan poliisi ei reagoi ukkausin	Jussi Halla-aho, vihapuhe	politiikka	uutinen	Scripta-biogi		bitittaja	neutraali
13.6.2013	Kansanedustajat: Koylykkä van tanskalaissa protestöittajia	Tanska, maahanmuutto, maahanmuuttopolitiikka	uutiset	uutinen	kansanpuolue (Fransko)		bitittaja	neutraali
16.6.2013	Hallitus pitää maahanmuuttöjia yökömaresarvina	maahanmuutto, maahanmuuttöpolitiikka	pääkirjoitus	pääkirjoitus	perussuomalaiset, perussuomalainen ryhmä		bitittaja	kysenälisäava
26.7.2013	"Nene kediti": kampanja suuttuu Britannissa	Britannia, maahanmuutto, maahanmuuttöpolitiikka	uutiset	uutinen	Ukip (UK)		bitittaja	neutraali
26.7.2013	Soininvaaralaisten Homma-forumi	keskustelu	kaupunki	kolonni	Homma-forumi		bitittaja	neutraali
2.8.2013	"EU:ssa on vyse Antiksin läisen väli laita" – juoko Pho perustaa puotöittaja ja usko ölevansa profektit	muut	Nyt-ilä	feature	Homma-forumi	Geert Wilders	bitittaja	neutraali
4.8.2013	Homopolitö ötti öllitö Bonni ja kansa-Karon	aseenteet	politiikka	uutinen			bitittaja	neutraali
10.9.2013	Halla-aho tyysi löidölmälän lakia kiitödmälänsä kansaryötmälä vastaan	Jussi Halla-aho, saavotus	politiikka	uutinen	keskustelu		bitittaja	neutraali
21.9.2013	Jä ähtivierona jätteen – Timo Soini	perussuomalaiset, Timo Soini	politiikka	uutinen	Ukip (UK)		bitittaja	neutraali
25.9.2013	Tuokumar: Keskuusta helppöon hallitöukömppani	aseenteet	politiikka	uutinen	perussuomalaiset		bitittaja	neutraali

Päivämäärä	Otsikko	Alue	Oaosto	Jututyyppi	Mitä jutussa nimeltään maahanmuuttokriittisessä?	Ketä jutussa nimeltään maahanmuuttokriittisessä?	Kuka määrittää maahanmuuttokriittisyyden?	Suhtautuminen
26.9.2013	Kokoomuslaiset uskovat tilauksen, demarit huolissaan eriarvoisuudesta	aseottei	politiikka	uutinen	perussuomalaiset, kamatbijat		neutraali	
29.9.2013 A	Ilvastian paluukaarti jouti tukelle	Ilvasta, vaalit	uutiset	uutinen	vapaussotat (libertit)		neutraali	
29.9.2013 B	Cameroon, Britania voisi jättää Euroopan ihmisoikeuskomitean	Britannia, maahanmuutto, EU	uutiset	uutinen			neutraali	
4.10.2013 A	Perussuomalainen erottanut kansanedustaja Hirvisaaren vaihtoehdot ovat vähäisiä	perussuomalaiset, James Hirvisaari	politiikka	kolonni	perussuomalaiset, perussuomalainen ryhmä, Homma-forumi	Jussi Halla-aho, Juhani Erö, James Hirvisaari	neutraali	
4.10.2013 B	Halla-aho ja Eröta kokevat Hirvisaaren leimanneen heidänkin	perussuomalaiset, James Hirvisaari	politiikka	uutinen	perussuomalaiset, perussuomalainen ryhmä		neutraali	
4.10.2013 C	Soinin sivostellessa Hirvisaari oli vain savuhiihi	perussuomalaiset, James Hirvisaari	pääkirjoitus	pääkirjoitus	perussuomalainen ryhmä		kysymysalabava	
8.10.2013 A	Mika on muutos 2017?	muutos 2011	politiikka	uutinen	Homma-forumi		neutraali	
8.10.2013 B	Tuulijat: Hirvisaaren eduskuntaryhmään tuskin muita tulijoita	James Hirvisaari, muutos 2011	politiikka	uutinen	perussuomalaiset, perussuomalainen ryhmä, Nuva vaalimantelisi		neutraali	
9.10.2013	Kyösky, Aurokiesitalainen Kansallinen rintama noosi Ranskan suosittumiksi puolueeksi	Ranska, eurovaalit (2014), vaalit	uutiset	uutinen	Front National		neutraali	
10.10.2013	Eduskunnan Imsesivyn muutos: 2011 -puolue toimi toisin kuin saarnaa	muutos 2011, James Hirvisaari	politiikka	kolonni	Homma-forumi		neutraali	
4.11.2013	Britannian etnikoselämä kamottaa vahvasti EU-jäsenyyttä	Britannia, EU	uutiset	uutinen	Ukip (UK)		neutraali	
26.12.2013	Britannia vädytty kuroreensa	Britannia, maahanmuutto, maahanmuuttopolitiikka	uutiset	kolonni	keskustelu, Ukip (UK)		neutraali	
2.1.2014	Romantit ja bulgarit eivät voi lähteä vapaasti nyt koko EU:ssa	EU, maahanmuutto	uutiset	uutinen	Migration Watch UK-A339		neutraali	
26.1.2014	Nuo lapset eivät voi tulla Suomeen	Britannia, maahanmuutto, EU	uutiset	kolonni	keskustelu		neutraali	
26.1.2014	Britannia myöntyi ottamaan emittään satoja Syyriasta pakolaisia	Britannia, pakolaiset, maahanmuuttopolitiikka	uutiset	uutinen	Ukip (UK)		neutraali	
19.2.2014	Maahanmuuttokriittisen puolueen Nigel Farage Eurovaaleissa tulee maanjäsen	Britannia, vaalit, eurovaalit (2014)	uutiset	uutinen	Ukip (UK)		neutraali	
5.4.2014	Perhe jätti	Jussi Halla-aho	uutiset	feature	Homma-forumi		neutraali	
11.4.2014	Joka biniin lukentasi maahanmuuttolain	maahanmuutto, aseottei, maahanmuuttopolitiikka	politiikka	uutinen	perussuomalaiset		neutraali	
16.4.2014	Maahanmuutto vieruttaa brittejä	Britannia, vaalit, eurovaalit (2014)	uutiset	uutinen	Ukip (UK)		neutraali	
26.4.2014	Ukip ponnitti ykköseksi – kokuksia huomat	Britannia, vaalit, eurovaalit (2014)	uutiset	kolonni	Ukip (UK)		neutraali	
4.5.2014	Ukip vie mut syitäköt testin	Britannia, vaalit, eurovaalit (2014)	uutiset	kolonni	Ukip (UK)		neutraali	
25.5.2014 A	Eurovaalienäytös alkoi Britanniassa ja Hollannissa – En äänestä, ei kiinnostu	Ukip vie mut syitäköt testin	uutiset	uutinen	Ukip (UK)		neutraali	
25.5.2014 B	Pienpuolueita yhdistää eurokriittisyys	peripuolueet, eurovaalit (2014)	politiikka	uutinen	peripuolueet		neutraali	
25.5.2014	Tällaisia ovat Euroopan oikean laajan liikkeet	Ukip (UK)	uutiset	feature	Ukip (UK)		neutraali	
26.5.2014	Ukip voitokkain Britannian paikallisvaaleissa – eurovaaleissa luovos saati parantanut	eurovaalit (2014), Britannia	uutiset	uutinen	Ukip (UK)		neutraali	
26.5.2014 A	Maahanmuutto vaastajia vievät vaaleja Euroopassa	eurovaalit (2014)	uutiset	uutinen	Vaihtoheho Saksaalle, Ukip (UK)		neutraali	
26.5.2014 B	Ukipin eurokyky ei vielä lupaa maanjäseniä brittiläisille yhtiöille	Britannia, vaalit, eurovaalit (2014)	uutiset	uutinen	Ukip (UK)		neutraali	
26.5.2014 C	Tällaisia ovat Suomen 13 euroedustajaa – lue profiilit	eurovaalit (2014)	politiikka	feature	Jussi Halla-aho		neutraali	
27.5.2014 A	Farage irmaata Ukipia satojenkuntien	eurovaalit (2014), Britannia	uutiset	uutinen	Ukip (UK)		neutraali	
27.5.2014 B	Oikeistolaissa maahanmuuttokriittistä ja uusia	eurovaalit (2014)	uutiset	feature	keskustelu (T. Enso)		neutraali	
29.5.2014	Le Pen sai läpökesteleä jo neljä maata taakseen	eurovaalit (2014)	uutiset	uutinen	Lege Nord (Italia)		neutraali	
27.6.2014	"Myrkkylinen pämmistys" ja "luoert" – poliittiset vaastajat lyöteivät Cameroin	Britannia, EU	uutiset	uutinen	Ukip (UK)		neutraali	
14.7.2014	Yli puolet suomalaisista hufissaan Venäjän toimista Ukrainassa	Venäjä, Ukraina, aseottei	uutiset	uutinen	Ukip (UK)		neutraali	
27.7.2014	Halla-ahon eduskuntaryhmän perijän mukaan Suomen saa tulla 19:hin	perussuomalaiset, eurovaalit (2014)	politiikka	uutinen	Mika Raathainen		neutraali	
30.7.2014	Britannia kristidi taas ukomaiden sosiaaliuuvaa	Britannia, EU, maahanmuutto	uutiset	uutinen	Ukip (UK)		neutraali	
4.8.2014	Suomi on edelleen kaukana turvapaikka hakien vrrasta	maahanmuutto, EU	pääkirjoitus	pääkirjoitus			neutraali	
2.9.2014	"miehepaha ja aggressioid"	maahanmuutto, aseottei	politiikka	uutinen			kysymysalabava	
6.9.2014	Hollanti on Ummyy Abu-Hamalle parempi kuin Suomi	Umpyy Abu-Hama, maahanmuutto, rasismi	uutiset	feature	rasismi		neutraali	
16.9.2014 A	Mikä erottaa perussuomalaiset röödemokraateista?	Ruotsi, vaalit, röödemokraati	uutiset	feature	perussuomalaiset, röödemokraati		kysymysalabava	
16.9.2014 B	Makettimassa tuli Ruotsissa mahdollista	Ruotsi, vaalit, röödemokraati	pääkirjoitus	pääkirjoitus	röödemokraati		neutraali	
17.9.2014	Aislaunja: Röödemokraattien suosion syy Ruudin avoin maahanmuuttopolitiikka	Ruotsi, vaalit, röödemokraati	uutiset	uutinen			neutraali	
1.10.2014	Ennen maahanmuutto-kriittiko rikastu – pakolaiskeskusten lovatit	Ruotsi, maahanmuutto	uutiset	feature	Ny demokraati		neutraali	
23.10.2014	Koulupetus ei enää korosta suomalaisuutta	uutiset	uutiset	uutinen			neutraali	
1.12.2014	Hallitus voi neuvotella budjetista uudelleen tai erota	Ruotsi	uutiset	uutinen	röödemokraati		neutraali	
6.12.2014 A	Doner lymisy Ruudin poliittikan tilasta	Ruotsi	uutiset	uutinen	perussuomalaiset, röödemokraati		neutraali	
6.12.2014 B	Suomi ei enää ole kaupanangon maa – Otko maahanmuuttajia paljon vai vähän?	maahanmuutto	uutiset	feature	Sulo Altonemi		kysymysalabava	
8.12.2014 A	Ruudin Reinifidit: Pohjoilan mahtuu lisätä maahanmuuttajia – "Missä lla on oppanut?"	Ruotsi, maahanmuutto	uutiset	feature	röödemokraati		neutraali	
8.12.2014 B	Väestörykymykset palatleet poliittikan päiväjärjestykseen	maahanmuutto	pääkirjoitus	pääkirjoitus	populisti puolueet		kysymysalabava	
26.12.2014	Poliittika vaastan ensi vuonna vaastaksi Euroopan suhteissa lislamin	rasismi, maahanmuutto, islami	politiikka	kolonni	populisti puolueet, kansallismielisyys, äärokoasto		neutraali	
8.1.2015	Fingerprintit ja Pent Janti Perinin terrori-isku vaikin rokkiaise piitäntään lislamin	terrorisimi, sanavaapaus	feature	feature			neutraali	
10.1.2015	Euroopassa on kymmeniä terrori-iskua rokkiaise pahin kierre	terrorisimi, islami, monikulttuurisuus	uutiset	kolonni			neutraali	
12.1.2015	Suuri osa Kiinan bini maasta perustuu maan kossaa pillämisen vaikkeen	Kiina	pääkirjoitus	kolonni			kysymysalabava	
14.2.2015	Mitä aseista vaastassa puhua?	eduskuntaryhät (2015)	pääkirjoitus	pääkirjoitus	Halla-ahon kamatit	Jussi Halla-aho	neutraali	
17.2.2015	Suomi pakkaa terroristeja vankimain kuin napurimat	terrorisimi	uutiset	uutinen			neutraali	
19.2.2015	Britanniassa noasi koku poliittisista tv-sarjista	Britannia	kulturi	uutinen	Ukip (UK)		neutraali	

Päivämäärä	Otsikko	Alite	Oaosto	Jututyyppi	Mitä jutussa nimeltään maahanmuuttokriittisessä?	Ketä jutussa nimeltään maahanmuuttokriittisessä?	Kuka nimittiä maahanmuuttokriittisyyden?	Suhtauduminen
25.2.2015	Soinin puoleen rivessä on rakolua	perussuomalaiset, eduskunta vaalit (2015)	pääkirjoitus	pääkirjoitus	perussuomalaiset,		biittijä	neutraali
26.3.2015	Ranskassa toteutu vaemmistön pantiinginen: Sarkozy, pitää, Le Pen nousse	Ranska, vaalit	uutinen	uutinen	Front Nationalist	Hanna Mäntylä	biittijä	neutraali
26.3.2015	"EU on kestämättömän järjestelmän"	perussuomalaiset	uutinen	uutinen	perussuomalaiset, perussuomalisten ryhmä		biittijä	neutraali
26.3.2015	Talluuko lävi kesäksi: totuus uskomuksiksi?	muut	pääkirjoitus	kolonni	keskustelu		biittijä	kysyenalisava
27.4.2015	Syntyä spasta synti onperä - Camilla Nylund kerhoä ihiritodistaa	kulttuuri	kulttuuri	uutinen	Pedaja		biittijä	neutraali
4.4.2015	Maahanmuuton kuumuudesta löytyä monta toduttia	perussuomalaiset, m maahanmuutto	politiikka	kolonni	Honne-forum		biittijä	neutraali
20.4.2015	Tuoreet maahanmuuttajataustat: Suomen ongelmät eivät johdu maahanmuuttajista	maahanmuutto	politiikka	uutinen	perussuomalaiset, perussuomalisten ryhmä		biittijä	neutraali
21.4.2015	Kulttuuriväki: Taidemme eiää kultasaa - kella te perussuomalaiset ovat?	maahanmuutto, maahanmuuttokeskustelu	kulttuuri	uutinen	perussuomalaiset, kamalibajat		lähd	kysyenalisava
3.5.2015	Mitä näytää Suomi länsipuolen silmin?	eduskunta vaalit (2011)	politiikka	kolonni	perussuomalaiset	Timo Soini	biittijä	neutraali
8.5.2015 A	Kansalaiset, varauksien reitun makuurin	tdoosipolitiikka	politiikka	kolonni	perussuomalaiset		biittijä	neutraali
8.5.2015 B	Uusioitoleiden professori: Suomen somatit pekkäivät istensa joutavan kiikkomie tien puoliin	isän, monikulttuurisuus	kolmaa	uutinen	perussuomalaiset		lähd	neutraali
12.5.2015	Perusopivan hallitus lupaa isä ja muutoksia	tdoosipolitiikka	politiikka	uutinen	perussuomalaiset	Juha Errota	biittijä	neutraali
14.5.2015	Hallitusohjelman näköy maailmalle	hallitusneuvottelut (2015)	pääkirjoitus	uutinen	perussuomalaiset,		biittijä	neutraali
26.5.2015	Ruudin pääministeri omittali euroviisuvallata, nosatti vihasien kommenttien myrskyn	Ruudi	Nyt-lille	uutinen	populistipuolueet		biittijä	neutraali
26.5.2015 A	Perussuomalainen ehkäise puhumiseksi on Maria Lehtä	hallitusneuvottelut (2015)	politiikka	uutinen	perussuomalaiset		biittijä	neutraali
26.5.2015 B	Sosiaali: ja urveysministeri: Hanna Mäntylä (ps)	perussuomalaiset	politiikka	feature	Nuava vaalit manifestit	Hanna Mäntylä	biittijä	neutraali
26.5.2015 C	Ulkoministeri: Timo Soini (ps)	perussuomalaiset, Timo Soini	politiikka	feature	perussuomalaiset,		biittijä	neutraali
26.5.2015	Ulkoministeri Soini mukauttaa Ruudin läpään kollegiansa Margot Vällistöillä	muut	politiikka	uutinen	perussuomalaiset		biittijä	neutraali
7.6.2015	Satiristi Charlie Hebdoo otti lähtimänsä perussuomalaiset	perussuomalaiset, Ranska	uutinen	uutinen	perussuomalaiset		biittijä	neutraali
16.6.2015	Marine Le Pen: Europarlamentin uusia EU-erittimen ryhmä	EU	uutinen	uutinen	perussuomalaiset		biittijä	neutraali
20.6.2015	Orpo: Olen pahallinen, jos tein epäkohtaisen määrän kädessä	turopalkkamajat, pakolaisten, EU	uutinen	uutinen	Front Nationalist		biittijä	neutraali
27.2015	Perussuomalainen Huhtasaari kiistää lähtimänsä löse Facebookin rasistiseen ryhmään	perussuomalaiset	politiikka	uutinen	perussuomalaiset	Laura Huhtasaari	biittijä	kysyenalisava
28.7.2015	Britteit The Guardian: Pohjoismaiden populistien ohjasto nousse vasemmiston lehesellä hyvinvointivaltiossa	Pohjoismaat, maahanmuuttopolitiikka	uutinen	uutinen	perussuomalaiset		lähd	neutraali
31.7.2015	Soinin vastehökkeä puhutaksi ilmaa	perussuomalaiset	pääkirjoitus	kolonni			biittijä	neutraali
3.8.2015 A	Tämän näkö näetä saa sanota näeksi	rasismi, vihapuhe	kolmaa	kolonni	perussuomalaiset	Mattias Turkilla	biittijä	kysyenalisava
3.8.2015 A	Kihloppaja pikaa ystävien matkalle: Ovatko kihloksessalliset uesatut hallitsijayritys?	vihapuhe	politiikka	feature	perussuomalaiset	Wille Rydman	biittijä	neutraali
7.8.2015	Perussuomalaiset 20 vuotta: Timo Soini pekkä ja kyllä lähihistoria	perussuomalaiset	politiikka	feature	perussuomalaiset		biittijä	neutraali
21.8.2015	Géborgissa yllättävä ongema: siirtoalaset yrittävät jätkänsä Britliaman suuntaan lavohin	Ruudi, turvapalkkamajat	uutinen	uutinen	ruotsidemokraatit		biittijä	neutraali
22.8.2015	Professori takit: rikselimotuksen tuogina kommentissa - Yläseillä lausua julkien keskustelu silit "raemaaälyä koskaint"	vihapuhe	kolmaa	uutinen	keskustelu		lähd	kysyenalisava
27.8.2015	Kansanedustaja Olli Immonen aiheuttama koku e ole eillä ohi	perussuomalaiset, Olli Immonen	pääkirjoitus	pääkirjoitus	perussuomalaiset, kamalibajat		biittijä	kysyenalisava
28.8.2015	Ruotsidemokraatit vaikuttivat kolmameksilä isoksi puolueeksi	Ruudi, vaalit, ruotsidemokraatit	pääkirjoitus	pääkirjoitus	perussuomalaiset, ruotsidemokraatit		biittijä	neutraali
3.8.2015 A	Hallituksen vierittää on ylläronnake asti	hallitusneuvottelut (2015)	pääkirjoitus	pääkirjoitus	perussuomalaiset		biittijä	kysyenalisava
3.8.2015 B	Näin ihmisenkestäsi kirjoitaneesta Helena Erökoselta tulit pakolaisten ymmärtäjä	rasismi, sanonvapaas	Nyt-lille	feature			lähd	neutraali
6.8.2015	Maahanmuuttokriittikö haluaa ryysäyää pakolaisten luo	Saksa, maahanmuutto, turvapaikkamatkijat	uutinen	uutinen	Valtiohoito Saksalle	Andreas Galau	biittijä	neutraali
11.9.2015	Maahanmuutto yllättä Suomen edellisen kerän syksyllä 1990 - Mitä siitä voida nyt oppia?	maahanmuutto	uutinen	uutinen	perussuomalaiset	Sulo Altonemi	biittijä	kysyenalisava
18.9.2015	Perussuomalaisista eronnut Fenne Hursti liittyy Sipilän vihtreisiin ta vasemmistolitton	perussuomalaiset	politiikka	uutinen	perussuomalaiset		biittijä	neutraali
26.9.2015	Uutispaikkopika korjaa rasistien huudat	rasismi, maahanmuuttokeskustelu	kulttuuri	feature	keskustelu		biittijä	neutraali
5.10.2015 A	Puolustusheri Surlaga-Puolasto Yrityksessä: "Uitsetut meillä jo maan laatu"	perussuomalaiset	politiikka	uutinen	perussuomalaiset, kamalibajat		lähd	neutraali
5.10.2015 B	Maahanmuuttokeskustelun uusia tultu on siempaa voimakkaampi vastapuolen nimittely	maahanmuutto, maahanmuuttokeskustelu	kolmaa	uutinen	perussuomalaiset		modernit	kysyenalisava
6.10.2015	Perussuomalainen rivit rakotevat	perussuomalaiset	politiikka	pääkirjoitus	perussuomalaiset		biittijä	neutraali
8.10.2015	Surlaga-Puolasto: Maahanmuuttokriittiset eivät siirry perussuomalaisista demareiden ja vasemmiston kamalibajiksi	perussuomalaiset	politiikka	uutinen	perussuomalaiset		lähd	neutraali
28.10.2015	"Ei lile mitään"	perussuomalaiset	pääkirjoitus	pääkirjoitus	perussuomalaiset		biittijä	kysyenalisava
31.10.2015	Kenttä ei enää ymmärtä perussuomalaisen elitiä - "hallituksen apupuolueen" on pian epäselvä	perussuomalaiset	politiikka	uutinen	perussuomalaiset		biittijä	neutraali
9.11.2015 A	Ukrainan ulkoministeri Klimkin: Ukraina ei teko lemmikkupuohin	Ukraina	uutinen	uutinen	populistipuolueet		biittijä	neutraali
9.11.2015 B	Kaleva: Pihapirijä Rama saa kritiikkiä	sanonvapaas	kulttuuri	uutinen	perussuomalaiset		lähd	kysyenalisava
26.12.2015	Kaksi maahanmuuttaja arvosteluaa ryhmää lähtä yndes sa eduskunta vaaleihin	perussuomalaiset	politiikka	uutinen	muutos 2011, suomidemokraatit		biittijä	neutraali
26.12.2015	Tuhopöytä eivät ole isien tulitikkuläikköjä	turopalkkamajat, viharuos	kolmaa	kolonni	rasismi		biittijä	kysyenalisava
27.12.2015	Ujunt Ahm ed semot sanot rasistikesäbe - perussuomalaiset yrittävät väittää hänet	monikulttuurisuus	kaupunki	feature			lähd	kysyenalisava
28.12.2015	Kansanedustaja Huhtasaari sanoo lähtimänsä viikkovälillä Facebook-päivityksessä vahingossa - "En missään nimesseä hyökkäy"	perussuomalaiset	politiikka	uutinen	perussuomalaiset	Laura Huhtasaari	lähd	neutraali
11.1.2016	Tämän naisen perä on Maria Kyllönä siisot partio: Joensuun kadulla, koka niri rasistin raudistaan	kaupunki	Nyt-lille	uutinen		Ilkka Kyvi	biittijä	kysyenalisava
12.1.2016	Perussuomalainen puoluehohti: "Järjestämukset eivät ainakaan kuulu kalupartiin"	kaupunki, rasismi	politiikka	uutinen	Soldiers of Odin		biittijä	neutraali
13.1.2016	Näin luovun vihasia - ähkötkö kokeo maahanmuuttovastaisuudensa lairnan	Ilkka Kyvi, maahanmuutto, asenteet	Nyt-lille	feature			modernit	neutraali

Päivämäärä	Otsikko	Alue	Oaosto	Jututyyppi	Mitä jutussa nimeltään maahanmuuttokriittisessä?	Ketä jutussa nimeltään maahanmuuttokriittisessä?	Kuka määrittää maahanmuuttokriittisyyden?	Suhtautuminen
15.1.2016	Sollimme ilantien Ostin ylipäälliköille: Suomen kaluparitit, alkajalähtökko kulttuurin, jota ette ymmärrä!	kaluparitit	Nyt-ilite	feature	Soldiers of Odin		biittitaja	kyseenalaisbava
20.1.2016	Talellitaja piriisi Suomi-telejoon burhussa ja muutama – kaupan sivulla noasi vihanmysky	sanavapaus	Nyt-ilite	uutinen			biittitaja	kyseenalaisbava
21.1.2016	Timo Soini e ole halunut Suomen Le Peniksi	vihapuhe	politiikka	kolunni	rasismi		biittitaja	kyseenalaisbava
27.1.2016	Nämä asiat ovat rasisista urpoula, lopettakaa ne, vaarivat VikiGalle, Nakea Rota ja muut suom itägin ihkset	rasismi	Nyt-ilite	uutinen	räpparit		lähd	neutraali
28.1.2016	Teemu Selänne selittää Twitter-viestäjään – ystäväin työtään raskaasta ”heräsi iso kysymys”	maahanmuutto, maahanmuuttokeskustelu	Urheliu	uutinen	Teemu Selänne		biittitaja	neutraali
30.1.2016	Rajakirimi – mielenosoitus ja sen vastamielenosoitus keräsivät saajia ihmisiä Helsinkiin keskustaan	katimaa	katimaa	uutinen	Teemu Selänne		biittitaja	neutraali
8.2.2016	Twitterissa leviää haastaja, jossa vihapuhe kervotaan Cheekillä – viisi kaksikyni koontimko Ali, lähtenäri	vihapuhe	Nyt-ilite	uutinen			biittitaja	neutraali
18.2.2016	Vihapuhe tukki monen tukkijan suun – ”Vihai julkutuminen ei ole ihmisrakas”	vihapuhe	politiikka	uutinen	rasismi		biittitaja	neutraali
22.2.2016	Pääministeri on väheriläny murenuttajien ja insinöörikin käytilä – HS laati Sipilä-suomi-sankifjan	hallitsusneuvottelut (2015)	politiikka	feature	Nuova vaalimittaili		biittitaja	neutraali
17.3.2016	Tällainen on Sakea uus oikeistopuole – herkkiee kaikkienkokoiseen ilmiinäkijätyllä	Sakea, Valhoito Saksalle, vaalit	uutiset	uutinen	Valhoito Saksalle		biittitaja	neutraali
21.3.2016	Perussuomalainen poliittikko tuhoi virpovista ”maailmi-penskoista” – Soinin mukaan puole ei puolistele puhela	politiikka	politiikka	uutinen	Terri Kiemunki		lähd	neutraali
27.3.2016	”Vain suru liikkuu nyt vapasit räjäytynyt”, sanoo Jari Tervo – terroristin asettuminen Eurooppaan kalvaa kiripallija	terrorisimi	kulttuuri	feature	populismi		lähd	neutraali
16.4.2016	Sainn puheenpitäjaja ymmärtää Antti Holman m urtoakset – ”Minussa on kaavamassa vihapuhe ”Yhnytylä kohtaa”	vihapuhe	katimaa	uutinen			lähd	neutraali
17.5.2016	Nyt puhuu nainen, joka rekisteröi Soldiers of Odin -avamerikin kaluparititoiden nimen edessä – luodesa ”sateenkaaria, kimallusia ja koppakaakeja”	kaluparitit	Nyt-ilite	uutinen	Soldiers of Odin		biittitaja	kyseenalaisbava
20.5.2016	Vihaismurahtainen tukki räjätkä omilla päällään	muut	teide	feature	murahtaisajake		biittitaja	kyseenalaisbava
31.5.2016	Ruotsidemokratian suunta käännytty, kun muuttin kiristivät maahanmuuttokäytäntöjä	uutinen	uutiset	uutinen			lähd	neutraali
2.7.2016	Lippoon usko entistä vahvempaan Eurooppaan	politiikka	politiikka	uutinen			biittitaja	neutraali
17.7.2016	Suomalaisittava avosylin vastain ”lippuainhoilii” tuontitaja kotija – viiden Suomen pelistidun	muut	katimaa	uutinen			biittitaja	neutraali
28.9.2016	Bidannia	katimaa	uutiset	uutinen	Ukip (UK)		biittitaja	neutraali
5.10.2016	Britannian Ukip-puolueen puheenpitäjaja Diane James erottaa – eiltä dila virossa 16 päivä	uutiset	uutiset	uutinen	Ukip (UK)		biittitaja	neutraali
11.10.2016 A	Kontissa lähtenyt Kirjalija pekkä vihan kasvavan lähdössä: ”Pakolaiset ovat uusia karantoneraja”	maahanmuutto, kulttuuri	uutiset	feature	keskustelu		biittitaja	neutraali
11.10.2016 B	Syntyneet neppasivat syntyneen terrorisäilyin Saksassa – siitä alkoi kivaa kiihtely ja sytytty	uutiset	uutiset	uutinen	perussuomalaiset		biittitaja	neutraali
21.10.2016	Suomi kristinä maahanmuuttajainpäävähielien – luova kriisyys bosi m saharun luojajale pienemän	maahanmuutto, maahanmuuttokäytäntö	politiikka	uutinen			lähd	neutraali
6.11.2016	Saksan yrittäjä toi uusia soiduttajia – Armeijan liittynyt jo kymmeniä istamassa	Sakea, terrorisimi	uutiset	uutinen			biittitaja	neutraali
12.11.2016	Mielis T urkkijala julkaisee verettöitä ”lyhyt mittaiti” luovapakolittakats ja haaveilee Trump-ilmisissä	perussuomalaiset	kulttuuri	feature	Homme-forumi		biittitaja	neutraali
17.11.2016	Perussuomalainen Lurdeli: ”Pöydän eteeksi maahanmuuttokäytäntö” – Valitutkin katunuspohja sai Hesagin valtuutuksessa rakavastatodit	perussuomalaiset	politiikka	uutinen		Jussi Halla-aho, Harri Lirokall	biittitaja	neutraali
21.11.2016	Ei siten demokratia yksi, kun some muuttia maahanmuutto – fiesotit kerho, miten siihen tulisi suhtautua	politiikka	kulttuuri	uutinen			lähd	kyseenalaisbava
14.12.2016	Perussuomalainen Jussi Halla-aho palaa kolmaan poliittikkoon – ehdoille kulta- ja eduskuntavaaleissa	politiikka	politiikka	uutinen	kansallismielisyys		lähd	neutraali
30.12.2016	Miläinen puheenpitäjaja dila Jussi Halla-aho? ”En jdi lähtään sopivana ihmisenä siihen lähtävään”,	perussuomalaiset, puheenpitäjävaiit, Jussi Halla-aho	politiikka	kolunni	perussuomalaiset		biittitaja	neutraali
13.1.2017	Vain sanoi kukaan viissu on hyvin harvinaista: ”Ihmiset halovat dila omahyväisen lyly väisää siihen, eiltä se dila lausaa”	sesteet	katimaa	feature	Homme-forumi		biittitaja	neutraali
21.1.2017	Perussuomalainen kamaluu usakee baa – Näin siltä selittävät ex-puolueskijit, ukkija J Halla-aho	perussuomalaiset	politiikka	uutinen	perussuomalaiset, perussuomalisten ryhmä		lähd	neutraali
28.1.2017	Halla-aho otisi vahvoja Soinin vastain puheenpitäjajikassasa, mutta puolueen ukkupöytäli kamatus	perussuomalaiset, puheenpitäjävaiit	politiikka	uutinen		Jussi Halla-aho	biittitaja	neutraali
28.1.2017	Uusi jalkokausi vai poliittista västyminen ja mahdottomen hallituksen lauttaminen – Timo Soinin viisi suurta kysymystä	perussuomalaiset, puheenpitäjävaiit, Timo Soini	politiikka	kolunni	perussuomalaiset		biittitaja	neutraali
1.2.2017	Hakkarinen saa jättää perussuomalaisen eduskuntaryhmään – sai huomautuksen Facebook-kiropukustaan	perussuomalaiset	politiikka	uutinen		Olli Iimmonen	biittitaja	neutraali
5.2.2017	Tuore kenehuksyaly Saksan Angela Merkelille vakkela akkija	Sakea, vaalit	uutiset	uutinen	Valhoito Saksalle		biittitaja	neutraali
7.2.2017	Trump väitti median väkivon terrorisimista – ja Valkoinen läo erjosi bodisteksi harhaajajihvoin läisän	uutiset	uutiset	kolunni	rasismi		biittitaja	neutraali
20.2.2017	Kokemus tyvöit levetuuteksi perussuomalaisen hyökkäimen ehdoissa, jonka kirjotitella osittolud rasisäks – levetuutevasta odottit.	perussuomalaiset, kutavaiit (2017)	politiikka	uutinen		Kalle Aaltonen	lähd	neutraali
1.3.2017	Perussuomalaiset jalkavat laatuillaan rasismien kanssa	perussuomalaiset	paäkirjoitus	paäkirjoitus	perussuomalaiset, perussuomalaisen ryhmä, rasismi		biittitaja	neutraali
3.3.2017	Paavo Väyrynen syytää vastain kielitelyä ehdoissa kristillidemokratelle – ”Terve Helsingin ille e s lätkäntäto, hyläksä juutalaisvastaisuuta aklon määrittämisä rasisimä”	perussuomalaiset, puheenpitäjävaiit, Timo Soini	politiikka	uutinen			lähd	neutraali
5.3.2017 A	Timo Soini ot populispuolueen eseenkannajana 38 vuota – Näin Soinin era etien ukon penkittä ukonninrakssi	perussuomalaiset, puheenpitäjävaiit, Timo Soini	politiikka	feature	perussuomalaiset, perussuomalaisen ryhmä		biittitaja	neutraali
5.3.2017 B	Tuoreke Soini astui median edeen ja ilmoitti halustaan jalkaa ministerinä: ”En ole vielä mitään	perussuomalaiset, puheenpitäjävaiit	politiikka	uutinen		Jussi Halla-aho	biittitaja	neutraali
10.3.2017	Eduskunnan moittailunne Soinin seurajajaksi: kansan edustaja Teemu Mieri haluaa perussuomalaisen ohjoo	perussuomalaiset, puheenpitäjävaiit	politiikka	uutinen			lähd	neutraali
6.3.2017	Timo Hännikaisen esiintymien per ditiin kaunhaputun assa, osan mielestä ”suveki” pliasivat laue kaiken”	rasismi	politiikka	feature	Homme-forumi		biittitaja	neutraali
7.3.2017 A	Nähtömielisiä kaubakattiloidi	perussuomalaiset, puheenpitäjävaiit, Sampo Terho	politiikka	uutinen	kansallismielisyys		biittitaja	neutraali
7.3.2017 B	Soinin seurajaj valuaan kahdesta ehdoista	perussuomalaiset, puheenpitäjävaiit	paäkirjoitus	paäkirjoitus	perussuomalaiset, perussuomalaisen ryhmä		biittitaja	neutraali
9.3.2017	”Me ajatellaan Hella Wuolijoen haamu uote Yleisellä” – Perussuomalaiset selittävät Yleä oduskunnassa	perussuomalaiset, m edä	politiikka	uutinen			lähd	neutraali

Päivämäärä	Otsikko	Alite	Oasto	Jututyyppi	Mitä jutussa nimeltään maahanmuuttokriittisessä?	Ketä jutussa nimeltään maahanmuuttokriittisyyden?	Kuka määrittää maahanmuuttokriittisyyden?	Suhtauduminen
11.3.2017 A	Jussi Halla-aho panottaa edelleen päätöstä jättäytyksiään lähtemistä	perussuomalaiset, puheenjohtajavaali, Jussi Halla-aho	politiikka	uutinen	perussuomalaiset		mittitaja	neutraali
11.3.2017 B	Tekko Pavo Väyrynen vihdoon vihreät? Näin mestari puturi maalais ihmisiä nurkkaan ja päily!	Pavo Väyrynen	politiikka	kolonni	Homme-forumi	Pavo Väyrynen	mittitaja	neutraali
13.3.2017 A	Henkikäkö Jussi Halla-aho ei halunnut ottaa yksin vastuuta perussuomalaisen lähtemistä eurooppalaisesta oikeusoppilaudesta	perussuomalaiset, puheenjohtajavaali, Jussi Halla-aho	politiikka	uutinen	perussuomalaiset, perussuomalaisen ryhmä		mittitaja	neutraali
6.5.2017	Halla-aho Valtio-Puhejohtajana on välittänyt häneen hallituksen – Kokoomus keskittisi kynnysmuutoksen vaikkakaan ei ole vielä tullut, maahanmuuttopolitiikka	perussuomalaiset, puheenjohtajavaali, Jussi Halla-aho	politiikka	uutinen	perussuomalaiset, kansallismielisyys		mittitaja	neutraali
7.5.2017	Yhdistyneiden kansakuntien (YK) raportin mukaan maahanmuuttajien määrä on lisääntynyt ja maailman väestön määrä kasvaa nopeasti. Halla-aho on vaatinut, että maahanmuuttajien määrä on pidettävä halluissa.	perussuomalaiset, maahanmuuttopolitiikka	politiikka	uutinen	perussuomalaiset, perussuomalaisen ryhmä		mittitaja	neutraali
28.5.2017 A	Halla-aho votta vasti jotta on eräänlainen tapaturma-ajatus: Rytinä on otettava huomioon, että maahanmuuttajien määrä on pidettävä halluissa.	perussuomalaiset, puheenjohtajavaali	pääkirjoitus	kolonni	perussuomalaiset, perussuomalaisen ryhmä		mittitaja	neutraali
28.5.2017 B	Vitonen suosii emmiäksen perussuomalaiset maahanmuuttajien määrän kasvun, mutta Halla-aho on kova omien perussuomalaisen ryhmän kantojen puolesta.	perussuomalaiset, puheenjohtajavaali	politiikka	uutinen	perussuomalaiset, perussuomalaisen ryhmä		lähde	neutraali
9.6.2017	Sampo Terho on kannustanut perussuomalaisen ryhmän jäseniä, mutta Halla-aho on kova omien perussuomalaisen ryhmän kantojen puolesta.	perussuomalaiset, puheenjohtajavaali, Jussi Halla-aho	politiikka	uutinen	perussuomalaiset, perussuomalaisen ryhmä	Jussi Halla-aho	mittitaja	neutraali
10.6.2017 A	Tällainen on perussuomalaisen uusi puheenjohtaja Jussi Halla-aho. Viikot loppu puoleksi.	perussuomalaiset, puheenjohtajavaali, Jussi Halla-aho	politiikka	feature	Homme-forumi		mittitaja	neutraali
10.6.2017 B	EU-erona jotta "halla-ahon" Laura Huhtasaari valittiin perussuomalaisen 1. varapuheenjohtajaksi –	perussuomalaiset, puheenjohtajavaali	politiikka	uutinen	perussuomalaiset, perussuomalaisen ryhmä		mittitaja	neutraali
10.6.2017 C	Perussuomalaisen maahanmuuttokriittisyyden siirto. Teuvo Hakkarainen valittiin puheenjohtajaksi.	perussuomalaiset, puheenjohtajavaali	politiikka	uutinen	perussuomalaiset, perussuomalaisen ryhmä		mittitaja	neutraali
10.6.2017 D	Halla-aho: Perussuomalaiset haluaa jättää hallituksessa	perussuomalaiset, puheenjohtajavaali	politiikka	uutinen	perussuomalaiset, perussuomalaisen ryhmä	Jussi Halla-aho, Sampo Terho	mittitaja	neutraali
11.6.2017 A	Niemi pövi lausui perussuomalaisen vaikkakaan ei ole vielä tullut, maahanmuuttopolitiikka	perussuomalaiset, puheenjohtajavaali	politiikka	kolonni	Nuava vaalimaininta		mittitaja	neutraali
11.6.2017 B	Tunnet kävi kunnian perussuomalaisen johtajain joukosta – keskustelun aiheeksi hallituksen, kokoomus kirjalte	perussuomalaiset, hallituksella	politiikka	kolonni	perussuomalaiset		mittitaja	neutraali
11.6.2017 C	Kokoomuksen Opo ajasi Halla-ahon. Kyse on yleisestä läsnämisestä arvosta, joka perussuomalaisen tulla hyväksyä	perussuomalaiset, hallituksella	politiikka	uutinen	perussuomalaiset, hallituksella		lähde	neutraali
12.6.2017 A	Yhteistyö: Halla-aho valittiin perussuomalaisen ryhmän puheenjohtajaksi – Näin hallituksella oli ohjelma	hallituksella	politiikka	uutinen	Halla-ahon kampanjat	Jussi Halla-aho	mittitaja	neutraali
12.6.2017 B	Kirjoitus maahanmuutosta, isäntä ja maahanmuuttajien – tilaisuuksissa hallituksella on ohjelma	Jussi Halla-aho	politiikka	kolonni	Homme-forumi		mittitaja	neutraali
12.6.2017 C	Yhteistyö: Halla-aho valittiin perussuomalaisen ryhmän puheenjohtajaksi – Näin hallituksella oli ohjelma	hallituksella	politiikka	uutinen	perussuomalaiset, perussuomalaisen ryhmä		mittitaja	neutraali
12.6.2017 D	Perussuomalaisen edustajien puolesta kukaan, pako jättää liian vähemmän kukaan	perussuomalaiset, hallituksella	politiikka	uutinen	perussuomalaiset, perussuomalaisen ryhmä		mediatut	neutraali
12.6.2017 E	Hallitus lausuu: Siinä puolesta hallituksella A-studiossa, perussuomalaisen huhtasaari ihmetteli päätöstä	perussuomalaiset, hallituksella	politiikka	uutinen	Jussi Halla-aho		mittitaja	neutraali
13.6.2017 A	Hallituksen pesäero Halla-ahon puolesta linjat – koko puoleen eristäminen politiikka	perussuomalaiset, hallituksella	politiikka	kolonni	perussuomalaiset, perussuomalaisen ryhmä	Jussi Halla-aho	mittitaja	neutraali
13.6.2017 B	Nuava vaalimaininta	perussuomalaiset, hallituksella	politiikka	uutinen	Halla-ahon kampanjat	Jussi Halla-aho	mittitaja	neutraali
13.6.2017 C	Soini tek väli kerran historian ja palasi hallitukseen	perussuomalaiset, hallituksella	politiikka	kolonni	Nuava vaalimaininta		mittitaja	neutraali
13.6.2017 D	Soini ja perussuomalaisen hyysytillisiä ja sarvat mitä arealivat	perussuomalaiset, hallituksella	politiikka	kolonni	perussuomalaiset, perussuomalaisen ryhmä		mittitaja	neutraali
13.6.2017 E	Timo Soinin oikeusoppilaudesta jättänyt – syynä Soinin linjat ajama lakimuutos	perussuomalaiset, hallituksella	politiikka	uutinen	perussuomalaiset, perussuomalaisen ryhmä		mittitaja	neutraali
14.6.2017 A	HS selvitti: Kukaan pelitti, selailta kokouksia ja väliohjelmiä vuokratu kabinetti – niin kapinallisten perussuomalaisen tukensa jättänyt	perussuomalaiset, hallituksella	politiikka	uutinen	perussuomalaiset, perussuomalaisen ryhmä	Laura Huhtasaari, Juhana Eerola	mittitaja	neutraali
14.6.2017 B	Suomenlahti: Perussuomalainen historian – niin Soini tulos luomuksena ja palasi hallitukseen	perussuomalaiset, hallituksella	politiikka	kolonni	perussuomalaiset, perussuomalaisen ryhmä	Simon Elo	mittitaja	neutraali
17.6.2017 A	Kansalaiset ymmärtävät perussuomalaisen oikeusoppilaudesta rikkeen näin lähtäviin hyvin	perussuomalaiset, hallituksella	politiikka	kolonni	Nuava vaalimaininta		mittitaja	neutraali
17.6.2017 B	Presidenttiehdokas: Halla-aho painetta keskittien linjat	viiteä	politiikka	uutinen	perussuomalaiset, perussuomalaisen ryhmä		lähde	neutraali
20.6.2017	Perussuomalainen maahanmuuttokriittisyyden siirto. Teuvo Hakkarainen valittiin puheenjohtajaksi.	perussuomalaiset	pääkirjoitus	kolonni	perussuomalaiset, perussuomalaisen ryhmä		mittitaja	kyseenalaisena
26.6.2017	Sampo Terho: Kokoomus liika Kivi haluu löytää itsensä Halla-ahon ajatuksilla – ei voi olla "vähän kuin perussuomalainen" maahanmuuttokriittisyyden siirto.	perussuomalaiset	politiikka	feature	perussuomalaiset, perussuomalaisen ryhmä	Iikka Kivi	lähde	kyseenalaisena
27.6.2017	Aija Juvenen pääsi perussuomalaisiin – "Minun oli pakko selvittää, kenon puolella olen"	perussuomalaiset	politiikka	uutinen	perussuomalaiset		mittitaja	neutraali
1.7.2017	"Perussuomalaiset on mediaan kahvina perussuomalaisen oikeusoppilaudesta" – Päikku Kirjalta ja Kirjalta nyt	kulttuuri	kulttuuri	feature	perussuomalaiset		mediatut	kyseenalaisena
7.7.2017	Oikeusoppilaudesta väkijoukko, suurentelija, ankeuksia vai rakentajat? Nyt saadaan ihmisiä samaa aikaa	perussuomalaiset, maahanmuuttopolitiikka	kolonni	kolonni	perussuomalaiset, perussuomalaisen ryhmä		mittitaja	kyseenalaisena
20.7.2017	Maahanmuuttokriittisyyden siirto. Teuvo Hakkarainen valittiin puheenjohtajaksi. Uusi-Saari, maahanmuutto, maahanmuuttopolitiikka	Uusi-Saari, maahanmuutto, maahanmuuttopolitiikka	uutiset	uutinen	perussuomalaiset, perussuomalaisen ryhmä		mittitaja	neutraali
4.8.2017	Timo Soinin ehdotus hyljättiin. Kysymysmerkkitä osittokoulun loppu. Uusi vaihtoehdot, Timo Soini	perussuomalaiset, Uusi vaihtoehdot, Timo Soini	politiikka	kolonni	perussuomalaiset, perussuomalaisen ryhmä		mittitaja	neutraali
21.11.2017	Esseesi Antti Nylin maahanmuuttokriittisyyden siirto. Teuvo Hakkarainen valittiin puheenjohtajaksi.	muut	kulttuuri	uutinen	perussuomalaiset, perussuomalaisen ryhmä	Morrissey	mittitaja	neutraali
2.12.2017	"Jokut ajattelevat, että jos tulee Rinkkäly, on pakko alkaa potit" – toimittaja vietti systeeminsa tuhoon ja patin andeessa maahanmuuttokriittisyyden	Ruetsi, maahanmuutto	Kuukausilite	feature	perussuomalaiset, perussuomalaisen ryhmä, Halla-ahon kampanjat		mittitaja	neutraali
13.12.2017	Pohjalainen: Perussuomalainen perustettiin kuului Ramo Viitabeckin siinänsä	Uusi vaihtoehdot	politiikka	uutinen	perussuomalaiset, perussuomalaisen ryhmä, Halla-ahon kampanjat		mittitaja	neutraali